

Dziennik Urzędowy C 172

Unii Europejskiej

Tom 51

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

5 lipca 2008

<u>Powiadomienie nr</u>	<u>Spis treści</u>	<u>Strona</u>
III	<i>Akty przygotowawcze</i>	
	KOMITET REGIONÓW	
	74. sesja plenarna w dniach 9 i 10 kwietnia 2008 r.	
2008/C 172/01	Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy”	1
2008/C 172/02	Opinia Komitetu Regionów „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość”	7
2008/C 172/03	Opinia Komitetu Regionów „E-integracja”	12
2008/C 172/04	Opinia Komitetu Regionów „Zielona księga na temat transportu miejskiego”	17
2008/C 172/05	Opinia Komitetu Regionów „Przyszły wspólny europejski system azylowy”	24
2008/C 172/06	Opinia Komitetu Regionów „Europejska polityka portowa”	29
2008/C 172/07	Opinia Komitetu Regionów „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej”	34
2008/C 172/08	Opinia Komitetu Regionów „Biała księga — Razem na rzecz zdrowia: strategiczne podejście dla UE na lata 2008–2013”	41
2008/C 172/09	Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — kraje kandydujące”	45
2008/C 172/10	Opinia Komitetu Regionów „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej”	49

Cena:
18 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

<u>Powiadomienie nr</u>	Spis treści (ciąg dalszy)	Strona
2008/C 172/11	Opinia Komitetu Regionów „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny”	55
2008/C 172/12	Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — Potencjalne kraje kandydujące”	60
2008/C 172/13	Opinia Komitetu Regionów „Pełny udział młodych ludzi w społeczeństwie”	65

III

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

74. SESJA PLENARNA V DNIACH 9 I 10 KWIETNIA 2008 R.

Opinia z inicjatywy własnej Komitetu Regionów „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy”

(2008/C 172/01)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa za niezbędne utrzymanie solidnych ram politycznych i gospodarczych, wraz z wystarczającymi środkami w perspektywie średnio- i długoterminowej, tak aby wyrazić zbiorową wolę poprzez realizację wspólnej polityki.
- Uważa, że przyszły budżet wspólnotowy powinien opierać się na kompetencjach przyznanych UE w traktacie lizbońskim i na zasadzie pomocniczości oraz odzwierciedlać wzbogacenie podstaw prawnych Traktatu i odrzuca ewentualną konkurencję między istniejącą wcześniej polityką a nowymi obszarami działań europejskich i obszarami polityki wynikającymi z nowych, globalnych wyzwań.
- Zachęca do podejścia do ewolucji budżetu wspólnotowego zgodnie z postępującą dynamiką integracyjną, do przewidzenia działań wspólnotowych o charakterze eksperymentalnym oraz do zdecydowanego porzucenia obecnego kierunku ewolucji wielkości budżetu europejskiego.
- Domaga się, by centralnym elementem strategii reformy budżetu europejskiego było wykorzystanie całego potencjału związanego z zasadą sprawowania rządów na wielu szczeblach i przypomina, że opracowanie, programowanie, współfinansowanie oraz wdrażanie polityki europejskiej może zostać znacznie wzbogacone dzięki udziałowi władz regionalnych i lokalnych.
- Jest szczególnie zaniepokojony ewentualną renacjonalizacją działań finansowanych przez Unię, która nieuchronnie spowoduje, że podejmowane działania będą niewystarczające i nieskuteczne oraz niespójne na szczeblu Unii Europejskiej, a także, że utracony zostanie stymulujący wpływ interwencji wspólnotowych.
- Potwierdza, że wieloletnie stabilne ramy budżetowe, znacznie przekraczające okres 5 lat, są istotnym warunkiem dla zapewnienia skuteczności działań Unii Europejskiej; proponuje w związku z tym przedłużenie okresu programowania wieloletnich ram finansowych do 10 lat i przydzielenie całkowicie środków tylko na pierwszych pięć lat; pozostałe środki zachowane w rezerwie, np. 25 %, przeznaczone by na nowe potrzeby w ramach przeglądu śródkresowego; rozwiązanie to pozwoliłoby ponadto zapewnić zgodność z terminami wyborów europejskich.
- Uważa, iż nowy system finansowania budżetu wspólnotowego powinien opierać się na przejrzystości i na zasobach własnych gwarantujących sprawiedliwość i solidarność, stabilność, czytelność, jasność, dokładność i prostotę, oraz iż w najwyższym możliwym stopniu powinien być pozbawiony zwolnień.

Sprawozdawcy: Michel DELEBARRE — mer Dunkierki (FR/PSE)

Luc VAN DEN BRANDE — deputowany do parlamentu flamandzkiego (BE/PPE)

Dokument źródłowy

SEC(2007) 1188 wersja ostateczna — komunikat Komisji „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy” — dokument dotyczący publicznych konsultacji w sprawie przeglądu budżetu w okresie 2008/2009

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Reformowanie budżetu UE, wzmocnianie Europy

1. Uważa, że aby w ambitny sposób odpowiedzieć na oczekiwania Europejczyków, reforma budżetu europejskiego powinna w pierwszej kolejności służyć wzmocnieniu demokratycznego paktu zaufania, który wiąże obywateli z Unią, a jednocześnie odnowieniu partnerstwa między instytucjami odpowiedzialnymi za prowadzoną politykę na poszczególnych szczeblach terytorialnych.

2. Przypomina, że Unia Europejska stara się stworzyć model globalnego odniesienia dla dobrobytu i spójności, gdzie europejski projekt polityczny jest zgodny z zachowaniem tożsamości oraz z rozwojem uczenia i demokracji na szczeblu lokalnym i regionalnym.

3. Jest przekonany, że wartość dodana Unii Europejskiej polega na zapewnianiu swoim obywatelom pokoju, ochrony i stabilizacji, oferowaniu Europejczykom możliwości rozwoju pełnego indywidualnego potencjału ponad granicami krajowymi i na skalę europejską, tworzeniu świadomości europejskiej i solidarności między obywatelami różnych krajów i kultur poprzez promowanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, budowaniu przestrzeni, w której europejczycy handlują ze sobą na jednolitym rynku oraz poszukiwaniu wspólnego podejścia do wyzwań XXI wieku.

4. Stwierdza, że zadanie przeglądu budżetu polega właśnie na czynieniu postępów w budowaniu tego modelu gospodarczego i społecznego, unikając jednocześnie demontażu jego podstaw i lepiej wykorzystując bogactwo terytorialne Europy oraz jej różnorodność, szczególnie kulturową, z korzyścią dla jej spójności.

5. Uważa za niezbędne utrzymanie solidnych ram politycznych i gospodarczych, wraz z wystarczającymi środkami w perspektywie średnio- i długoterminowej, tak aby wyrazić wspólną wolę osiągnięcia wytyczonych celów.

6. Przypomina wartość budżetu wspólnotowego, który w oparciu o zasady solidarności, stabilności swoich wieloletnich ram finansowych i wydatków uwarunkowanych uzyskiwanymi korzyściami, stanowi istotny czynnik zapewniania skuteczności i ciągłości działań całej Unii Europejskiej w czasie i w przestrzeni.

7. Jest przekonany, że wieloletnie ramy finansowe budżetu Unii Europejskiej zapewniają ciągłość orientacji strategicznej

głównych działań europejskich oraz gwarancję dla inwestycji zdecentralizowanych.

8. Ponawia w związku z tym swe poparcie dla nowego Traktatu, który przynosi postęp w procesie integracji europejskiej oraz wzmocnienie, aktualizację, a nawet ponowne określenie kierunków polityki już leżących w centrum projektu wspólnotowego, a także uwspólnotowanie innych ważnych obszarów polityki.

9. Uważa, że przyszły budżet wspólnotowy powinien opierać się na kompetencjach przyznanych UE w traktacie lizbońskim i na zasadzie pomocniczości oraz odzwierciedlać — w takim stopniu, w jakim jest to konieczne — wzbogacenie podstaw prawnych Traktatu i odrzuca ewentualną konkurencję między istniejącą wcześniej polityką i jej ciągle aktualnymi celami a nowymi obszarami działań europejskich i obszarami polityki wynikającymi z nowych, globalnych wyzwań.

10. Zachęca do podejścia do ewolucji budżetu także zgodnie z postępującą dynamiką integracyjną w oparciu o wdrażanie działań na rzecz spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

11. Pragnie zatem, by przyszły budżet europejski mógł obejmować działania wspólnotowe o charakterze eksperymentalnym.

12. Ma niezachwiane przekonanie o konieczności przyjęcia całościowej wizji działań i finansów publicznych — w ogólnym kontekście ograniczeń finansowych — na szczeblu europejskim, krajowym oraz lokalnym i regionalnym. Należałoby włączyć do tej wizji inne, obok subwencji, zasady finansowania, w tym środki fiskalne, i uwzględnić udział innych partnerów finansowych, takich jak Europejski Bank Inwestycyjny.

13. Uważa, że cel reformy budżetu europejskiego jest jasny: wyposażyć Unię Europejską w narzędzia finansowe odpowiadające powierzonym jej w traktatach politycznym, gospodarczym, społecznym i terytorialnym zadaniom i perspektywom na przyszłość oraz w prosty i przejrzysty system dający obywatelom jasny obraz europejskiej wartości dodanej.

14. Jest zdania, że Europa powinna wykorzystać tę okazję, by stać się spójniejszym bytem politycznym, do którego przynależność będzie dla naszych obywateli powodem do dumy i który przyniesie im wiarę w przyszłość i ufność w kontaktach z resztą świata.

KOMITET REGIONÓW

Władze regionalne i lokalne partnerami w dziele zmieniania Europy w terenie

15. Podkreśla, że nowy Traktat przynosi znaczne postępy w zakresie sprawowania rządów w Europie na wielu szczeblach poprzez rozszerzenie zasady pomocniczości na szczebel lokalny i regionalny oraz uwzględnienie wymiaru terytorialnego spójności. Takie podejście wzmacnia więzi między Unią a jej obywatelami i pozwala czynić postępy z poszanowaniem tożsamości i różnorodności.

16. Zwraca uwagę, że partnerstwo między instytucjami europejskimi, państwami członkowskimi i władzami regionalnymi i lokalnymi stanowi w istocie model zarządzania bardziej odpowiadający naszej epoce, w której szanse i wyzwania są często zlokalizowane na konkretnych obszarach, a ich reperkusje mają większy zasięg.

17. Przypomina, że opracowanie, programowanie, współfinansowanie oraz wdrażanie polityki europejskiej może zostać znacznie wzbogacone dzięki udziałowi władz regionalnych i lokalnych, w tym m.in. dzięki ich doświadczeniu na płaszczyźnie międzynarodowej, międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.

18. Domaga się zatem wiarygodnego budżetu europejskiego, pozwalającego przełożyć ogólne cele europejskie na specyficzne potrzeby wynikające z różnych sytuacji w regionach.

19. W związku z tym zwraca uwagę na to, że władze regionalne i lokalne uzyskały stopniowo coraz większe kompetencje lub znaczną odpowiedzialność, jeśli chodzi o działania w sektorach najbardziej związanych z zadaniami stojącymi przed Europą — zgodnie z ogólną tendencją do przekazywania kompetencji na niższe szczeble lub decentralizacji w wielu państwach członkowskich UE.

20. Zauważa, że władze lokalne i regionalne stały się także pierwszoplanowymi podmiotami finansów publicznych, na które budżet europejski może wywierać znaczny stymulujący wpływ, zarówno ilościowy, jak i jakościowy. Już w roku 2004 kontrolowały one przeszło 60 % wszystkich inwestycji publicznych w rozszerzonej Europie.

21. Podziela twierdzenie Komisji Europejskiej zawarte w Czwartym sprawozdaniu w sprawie spójności gospodarczej i społecznej, iż w wielu państwach członkowskich odpowiedzialność za inwestycje publiczne ponoszą w znacznym stopniu władze lokalne czy regionalne, a nie tylko rząd centralny. Mają one ponadto kompetencje w zakresie inwestycji w dziedzinie edukacji, mieszkalnictwa, badań i rozwoju, transportu, infrastruktury użyteczności publicznej i ochrony środowiska. Tendencja ta uległa wzmocnieniu na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia.

22. Zwraca uwagę, że wobec wymogu całościowego i elastycznego wdrażania polityki europejskiej władze regionalne i lokalne mogą przełożyć na konkretne działania wytyczne strategiczne uzgodnione na szczeblu europejskim, we współpracy z instytucjami europejskimi i krajowymi.

23. Stwierdza, że do władz lokalnych i regionalnych należy często zapewnienie spójności między różnymi działaniami krajowymi i europejskimi poprzez łączenie różnych inicjatyw sektorowych w skali regionalnej i miejskiej.

24. Podkreśla konieczność osiągnięcia celów spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej oraz przeznaczenie na nie niezbędnych środków finansowych w oparciu o stosowane już w Europie zasady solidarności, integracji, sprawowania rządów na wielu szczeblach oraz współpracy terytorialnej, z wykorzystaniem kapitału doświadczeń zgromadzonych dotąd w dziedzinie rozszerzonego partnerstwa instytucjonalnego.

25. Uważa, iż nowy cel Traktatu dotyczący spójności terytorialnej tworzy nową dynamikę w zakresie opracowywania i wdrażania wszelkich działań Unii Europejskiej na bazie terytorialnej. Stanowi to dla nas bodziec do wykorzystania różnorodności naszych regionów oraz do poszukiwania rozwiązań na rzecz niwelowania utrzymujących się dysproporcji na różnych szczeblach sprawowania rządów w Unii Europejskiej.

26. Domaga się, by centralnym elementem strategii reformy budżetu europejskiego było wykorzystanie całego potencjału związanego z zasadą sprawowania rządów na wielu szczeblach oraz wynikającego z wkładu różnorodnych władz regionalnych i lokalnych.

KOMITET REGIONÓW

Stymulujący wpływ budżetu wspólnotowego

27. Uważa, że Unia Europejska przeżywa obecnie okres głębokich przemian społeczno-gospodarczych, jako poszerzona i rozszerzająca się wspólnota i ważny podmiot na scenie globalnej, i że musi ona sprostać istotnym wyzwaniom w zakresie środowiska naturalnego, polityki energetycznej, demografii, technologii i bezpieczeństwa.

28. Stwierdza, że wobec tych przeobrażeń i wyzwań państwa członkowskie, działając oddzielnie, nie zawsze są w stanie reagować w odpowiedni sposób.

29. Zauważa, iż w większości sektorów „otwarta metoda koordynacji” nie wykazała jeszcze swej zdolności do zaradzenia tym brakom, nawet jako środek uzupełniający.

30. Przypomina, że działania wspólne czy też wspólnotowe oraz „metoda wspólnotowa” stanowią skuteczny sposób realizowania wspólnej woli politycznej.

31. Jest szczególnie zaniepokojony ewentualną, całkowitą lub częściową, renacjonalizacją działań finansowanych przez Unię, która nieuchronnie spowoduje, że podejmowane działania będą niewystarczające i nieskuteczne, niespójne na szczeblu Unii Europejskiej czy też spóźnione z perspektywy związku między przemianami globalnymi a indywidualnymi w terenie.

32. Zwraca ponadto uwagę na fakt, iż renacjonalizacja działań wspólnotowych oznaczałaby utratę stymulującego wpływu interwencji finansowej Unii, która pomnaża korzystne efekty finansowania konkretnych działań.

33. Przypomina, że renacjonalizacja utrudniłaby także spójny i zrównoważony rozwój działań transgranicznych.

34. Potwierdza raz jeszcze, że stymulujący wpływ unijnej interwencji finansowej znacznie wykracza poza pomnażanie środków finansowych, w którym zwykle uczestniczą systemy współfinansowania publicznego. Z punktu widzenia operacyjnego i finansowego stymulujący wpływ przejawia się także w ułatwianiu zawierania partnerstw publiczno-prywatnych.

35. Podkreśla ponadto, że pobudzający wpływ finansowania wspólnotowego oddziałuje na strategiczne kierunki innych działań w zakresie inwestycji publicznych prowadzonych w terenie. Przyczynia się to do znacznego podniesienia potencjału organów administracji publicznej i podmiotów prywatnych w zakresie programowania i zarządzania oraz stanowi istotny element procesu integracji wspólnotowej i jej dostrzegalności wśród obywateli.

36. Komitet opowiada się za oceną wartości dodanej Unii Europejskiej uwzględniającą różne szczeble sprawowania rządów: europejski, krajowy, regionalny i lokalny.

37. Przyjmuje do wiadomości, że wartość dodana europejskiej interwencji finansowej może być rezultatem działań, które nie mają koniecznie priorytetowego charakteru lub znaczenia na szczeblu krajowym lub poniżej niego, jak dzieje się to na przykład w wypadku współpracy transgranicznej.

38. Uważa, że wartość dodana jest ściśle związana ze stosowaniem zasady dodatkowości, zgodnie z którą interwencja wspólnotowa nie może być pretekstem do porzucania danego typu działań na poziomie szczebla krajowego. Przykładem jest tu polityka spójności.

39. Zachęca wreszcie do uwzględnienia ogólnego znaczenia stymulującego interwencji ze strony budżetu wspólnotowego, która pomagając najbardziej opóźnionym krajom i regionom w dogonieniu pozostałych i w modernizacji przynosi korzyści całemu europejskiemu systemowi społeczno-gospodarczemu.

KOMITET REGIONÓW

Budżet odzwierciedlający wartości europejskie, odpowiadający na najważniejsze wyzwania i zapewniający spójność terytorialną

40. Uznaje, że Europa będzie musiała stawić czoła istotnym wyzwaniom, takim jak spójność i konkurencyjność wraz z innowacyjnością, poprawa jakości i poziomu zasobów ludzkich i zatrudnienia, zmiany klimatyczne, modernizacja naszego modelu energetycznego, brak równowagi demograficznej i napór migracyjny, bezpieczeństwo w świecie i na kontynencie europejskim.

41. Podkreśla jednakże, że zadaniem Unii nie może być tylko reagowanie na nowe wyzwania, lecz że musi ona nadal dążyć do celu, jakim jest integracja.

42. Uznaje zatem za bardzo istotne, by Unia w dalszym ciągu dążyła do zakończenia prac nad rynkiem wewnętrznym, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, sprawiedliwości

i integracji, lepiej wykorzystując bogactwo terytorialne Europy i jej zróżnicowanie kulturalne.

43. Wzywa, by w upowszechnianiu swych wartości i osiągnięciu swych celów politycznych Unia pracowała nad pogłębieniem demokracji w życiu politycznym, działając na rzecz rozwoju samorządności lokalnej i regionalnej oraz społeczeństwa obywatelskiego.

44. Zauważa, że nowe wyzwania — ujęte całościowo — wymagają opanowania zjawiska globalizacji oraz zapewnienia spójności terytorialnej wewnątrz Unii Europejskiej i na jej obrzeżach.

45. Podkreśla, że europejskie władze lokalne i regionalne, niezależnie od różnic społeczno-gospodarczych, będą również musiały stawić czoła podobnym wyzwaniom, z uwzględnieniem formy, w jakiej pojawiają się one w poszczególnych regionach.

46. Uznaje, że w tym procesie, który powinien być inspirowany systemem sprawowania rządów na wielu szczeblach, również samorządy lokalne i regionalne mogą znaleźć dla siebie miejsce, by wykorzystać drzemiący w nich potencjał.

47. Uważa, że przyszły budżet wspólnotowy powinien pozwolić:

- a) by najsłabiej rozwinięte regiony europejskie oraz specyficzne jednostki terytorialne trwale dotknięte niekorzystnymi warunkami geograficznymi mogły skonsolidować swe działania w ramach konwergencji, zwłaszcza podnosząc swą konkurencyjność, dzięki czemu zapewniony zostanie bardziej wyrównany rozwój gospodarczy, społeczny i terytorialny całej Unii Europejskiej;
- b) by w wypadku, gdy określone regiony przestają otrzymywać wsparcie, zapewniono im jednak odpowiednie i sprawiedliwe rozwiązania przejściowe, tak by nie narazić na szwank pozytywnych wyników osiągniętych przy pomocy europejskiej polityki spójności; trzeba przy tym zapewnić w całej UE równe traktowanie krajów i regionów, których to dotyczy, niezależnie od tego, w którym państwie członkowskim są położone;
- c) by nadal w sposób ukierunkowany wspierać te regiony, które już dziś znacząco przyczyniają się do konkurencyjności UE w zglobalizowanym świecie, w rozwoju ich potencjału, zwłaszcza w dziedzinie innowacji;
- d) by nadać priorytet europejskiej polityce zrównoważonego rozwoju regionalnego i trwałej konkurencyjności regionalnej, w której uczestniczą wszystkie regiony; dzięki takiej polityce samorządy lokalne i regionalne Europy będą mogły znaleźć kierunki strategiczne i odpowiednie środki finansowe dla przeprowadzenia innowacyjnych inwestycji, niezbędnych, by ułatwić dostosowanie ich społeczności do gospodarczych, społecznych i technologicznych przemian strukturalnych oraz by wykorzystać ich szczególne warunki i potencjał w kontekście globalnym; dotyczy to zwłaszcza MŚP stanowiących podstawę gospodarki europejskiej;

- e) by wdrożono solidarną politykę celem zagwarantowania równych szans dla wszystkich obywateli w dostępie do infrastruktury i usług edukacyjnych oraz kwalifikacji zawodowych, a także celem zapewnienia wszystkim utalentowanym osobom możliwości wykorzystania najbardziej zaawansowanych metod badawczych; niezbędne jest, by władze lokalne i regionalne, krajowe i europejskie mogły zjednoczyć wysiłki, by ułatwić spotkanie w terenie między środowiskiem akademickim, naukowym i biznesowym, a także by pobudzać je do łączenia się w sieć na szczeblu europejskim i globalnym;
- f) by swobodny przepływ leżący u podstaw integracji europejskiej uzyskał nową dynamikę dzięki intensyfikacji inwestycji w transeuropejskie sieci transportu; w ramach polityki powinno się propagować zrównoważoną mobilność, modalne systemy transportowe, a także transeuropejską sieć kolejową z dobrymi połączeniami, co może obniżyć emisje dwutlenku węgla oraz ograniczyć czas i koszty związane z przewozem pasażerów i towarów; należy także wspierać rozwój zrównoważonego transportu miejskiego;
- g) by wszystkie regiony europejskie były jednakowo wyposażone celem stawienia czoła zmianom klimatu i posiadały środki dla zapobiegania ich przyczynom i przystosowania się do ich skutków; dotyczy to szczególnie ludności i podmiotów gospodarczych najbardziej tymi zmianami dotkniętych; konieczne jest inwestowanie w modele rozwoju zrównoważonego, uwzględniające w znacznym stopniu zarówno potencjał, jak i ograniczenia lokalne;
- h) by Unia Europejska posiadała wspólnotową politykę energetyczną opartą na solidarności między państwami członkowskimi, na bezpieczeństwie dostaw oraz na systemach produkcji, transportu i zużycia energii zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, która ponadto respektuje swobodę wyboru państw członkowskich między różnymi źródłami energii; szczebel lokalny i regionalny dysponują najlepszymi możliwościami zapewnienia innowacyjności oraz dogłębnej zmiany zachowań konsumentów;
- i) by zarządzanie przepływami migracyjnymi odbywało się na szczeblu europejskim, z wykorzystaniem najlepszych rozwiązań sprawdzonych na szczeblu lokalnym i regionalnym; niezbędne jest, by ci, którzy w terenie mają na co dzień do czynienia z problemami niecierpiącymi zwłoki mogli liczyć na europejską solidarność i współpracę;
- j) by uznana została centralna rola władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu środków, które mają na celu dostosowanie się do skutków przemian demograficznych;
- k) by Europa mogła liczyć na nowoczesne, konkurencyjne i różnorodne rolnictwo, zgodne z zasadami rozwoju zrównoważonego, gwarantujące bezpieczeństwo i preferowanie europejskiej żywności oraz utrzymujące swoją pozycję w handlu międzynarodowym, z uwzględnieniem preferencji wspólnotowej; należy udzielić mu odpowiedniego wsparcia, by stało się narzędziem umożliwiającym podnoszenie jakości życia i zachowanie jej dla przyszłych pokoleń oraz przyczyniającym się do walki z ociepleniem klimatu, ochrony środowiska, różnorodności biologicznej i jakości krajobrazu;
- l) by Europa mogła nadal prowadzić politykę sąsiedztwa i wspólne projekty z bardziej odległymi partnerami; w istocie, w zakresie stosunków zewnętrznych Unia powinna coraz

lepiej wykorzystywać współpracę transgraniczną i zdecentralizowaną prowadzoną przez władze regionalne i lokalne; należy położyć nacisk na współpracę transgraniczną, zważywszy na jej znaczenie jako środka umacniania pokoju, określania i ustalania wspólnych celów i wartości oraz wspierania spójności terytorialnej.

KOMITET REGIONÓW

Budżet adekwatny do sytuacji, skuteczny, wydajny i przejrzysty

48. Uważa, że dzięki traktatowi lizbońskiemu Unia Europejska dysponuje potencjalnie mechanizmem decyzyjnym pozwalającym skuteczniej określać strukturę budżetu.

49. Potwierdza, że wieloletnie stabilne ramy budżetowe, znacznie przekraczające okres 5 lat, są istotnym warunkiem dla zapewnienia skuteczności działań Unii Europejskiej oraz umożliwienia poszczególnym podmiotom planowania długoterminowych inwestycji i realizacji projektów rozwoju terytorialnego.

50. Proponuje w związku z tym przedłużenie okresu programowania wieloletnich ram finansowych do 10 lat, bez natychmiastowego rozdzielania wszystkich środków na poszczególne sektory. By zapewnić zgodność z terminami wyborów europejskich, krokiem naprzód mogłoby być podzielenie tego okresu na dwie części: przydzielono by całkowicie środki na pierwszych pięć lat, a następnie przeprowadzono by przegląd śródkresowy celem przydzielenia środków zachowanych w rezerwie, np. 25 %, na nowe wydatki, tak aby podjąć nowe inicjatywy lub wzmocnić działania, które najbardziej tego potrzebują.

51. Uważa bowiem, że elastyczność stwarza interesujące możliwości dla maksymalnego wykorzystania wydatków wspólnotowych i okazuje się użyteczna, gdy trzeba przystosować się do ewentualnych zmian sytuacji, ale że może też prowadzić — jeśli nie jest odpowiednio nadzorowana — do zjawiska Europy wielu prędkości.

52. Uważa, że mechanizmy ścisłego określania celów, jak te, które zastosowano w wypadku polityki spójności na lata 2007–2013, mogą ułatwić przekładanie głównych celów politycznych na poszczególne linie budżetowe.

53. Wzywa, by przyszły budżet wspólnotowy zawierał pewną część przeznaczoną na wspieranie działań eksperymentalnych, odrębną od środków przeznaczonych na wspieranie działań o charakterze ogólnym.

54. Opowiada się za jaśniejszym określeniem mechanizmów kontroli i bardziej bezpośrednim i skutecznym stosowaniem kar, jeśli takie okażą się konieczne.

55. Przypomina o konieczności konkretnego wprowadzenia w życie zasady partnerstwa, zarówno na etapie opracowywania, jak i w fazie wdrażania budżetu wspólnotowego.

56. Przypomina, że Komisja Europejska zaproponowała i opracowała inicjatywę trójstronnych umów i konwencji dotyczących konkretnych celów. Ponawia swą propozycję dokonania przeglądu tych instrumentów, oraz — w świetle doświadczeń nabytych w fazie pilotażowej konwencji trójstronnych zainicjowanej przez Komisję — proponuje wprowadzenie w życie europejskich paktów terytorialnych.

57. Zwraca uwagę na fakt, że prawdziwe partnerstwo nie może funkcjonować bez zaangażowania finansowego każdej ze stron umowy. Proponuje, by rozważania nad finansowaniem europejskich paktów terytorialnych dotyczyły możliwości osiągnięcia synergii i wartości dodanej pomiędzy — z jednej strony — istniejącymi na poziomie europejskim liniami budżetowymi w odnośnych dziedzinach i funduszami strukturalnymi a — z drugiej strony — dostępnymi liniami budżetowymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym; wszystko to bez ustanawiania dodatkowych instrumentów finansowych wspólnotowej polityki regionalnej i bez domagania się dodatkowych środków finansowych na ten cel.

58. Uważa, że budżet europejski mógłby osiągnąć większą przejrzystość dzięki wzmocnieniu partnerstwa w terenie i intensywniejszym wysiłkom w zakresie komunikacji na szczeblu lokalnym, regionalnym i europejskim.

KOMITET REGIONÓW

Nowy system finansowania budżetu wspólnotowego

59. Podziela wizję, zgodnie z którą Europa powinna ponownie określić ramy swych działań politycznych i środków finansowych przyjmując odpowiednio odległy horyzont, tzn. dziesięciolecie 2020–2030.

60. Zauważa, że uzgodniony pułap środków własnych wynosi obecnie 1,24 % unijnego dochodu narodowego brutto.

61. Stwierdza, że budżet europejski:

- a) odnotował wyraźną tendencję spadkową w trakcie całego poprzedniego i obecnego okresu programowania;
- b) obniży się, na zakończenie okresu programowania 2007–2013, do poziomu poniżej 1 % dochodu narodowego brutto Unii.

62. Wyraża żal, że rozdział między rzeczywistymi środkami dostępnymi w budżecie a uzgodnionym pułapem środków własnych nadal się powiększa.

63. Zwraca uwagę na fakt, że kalkulacje na zasadzie „sprawiedliwego obciążenia netto” stopniowo uwięziły państwa

członkowskie w logice zbyt oddalonej od ideału europejskiego i interesu obywateli.

64. Odrzuca posuwanie tej logiki do przesady; czyni to w imieniu przedstawicieli samorządów lokalnych i regionalnych, które są główną siłą napędową produkcji bogactw na szczeblu krajowym i które — w wielu wypadkach — są także podmiotami instytucjonalnymi bezpośrednio zaangażowanymi w określanie systemów podatkowych na szczeblu krajowym.

65. Uważa, że niezbędny stał się skok jakościowy w systemie finansowania budżetu wspólnotowego, tak aby poszczególne zainteresowane instytucje osiągnęły wspólną pogłębioną wizję tego samego budżetu.

66. Uważa, iż nowy system finansowania budżetu wspólnotowego powinien opierać się na zasobach własnych gwarantujących zasady jawności, równości, sprawiedliwości, stabilności, przejrzystości, jasności, dokładności oraz prostoty.

67. Wzywa instytucje wyposażone w kompetencje budżetowe do opracowania i wdrożenia nowej formuły finansowania, która byłaby w najwyższym możliwym stopniu pozbawiona zwolnień i zmierzałaby do osiągnięcia celów związanych ze wspieraniem modelu społeczno-gospodarczego.

68. Zapowiada, że zamierza nadal aktywnie uczestniczyć w europejskiej refleksji i debacie nad reformą budżetu, szczególnie w związku z wnioskiem Komisji Europejskiej dotyczącym jego przeglądu.

69. Uważa, że reformie budżetu wspólnotowego i źródeł jego finansowania powinna towarzyszyć intensywna i przejrzysta polityka komunikacji skierowana, ogólnie, do opinii publicznej oraz do najbardziej zainteresowanych podmiotów instytucjonalnych i społeczno-gospodarczych. Dzięki temu obywatele byłoby lepiej poinformowani o tym, jak wykorzystywane są ich pieniądze, co zbliżyłoby ich do instytucji odpowiedzialnych za zarządzanie programami i projektami wspólnotowymi. Komitet gotów jest podjąć wraz z innymi instytucjami, w duchu demokratycznym, wysiłki w tym kierunku.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość”

(2008/C 172/02)

KOMITET REGIONÓW

- Uważa, że strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych jest w pełni aktualna, daleka od wyczerpania i należy ją kontynuować, pogłębiać i uaktualniać.
- Zauważa, że zagadnienia, które Komisja określa jako wyzwania na przyszłość zarówno dla UE, jak i dla regionów najbardziej oddalonych — mowa tu o zmianach klimatu, przemianach demograficznych i zarządzaniu przepływami migracyjnymi, polityce morskiej i rolnictwie — są kwestiami doniosłymi i priorytetowymi w agendzie europejskiej i światowej, o znacznym wpływie na różne regiony UE.
- Przypomina jednak, iż strategia wspólnotowa na rzecz tych regionów przedstawiona przez Komisję w komunikacie z maja 2004 r. oparta była na całościowym i spójnym podejściu, mającym na celu włączenie do wszystkich obszarów polityki wspólnotowej trzech celów tej strategii, jakimi były: poprawa dostępności wewnętrznej i zewnętrznej, podniesienie konkurencyjności lokalnej tkanki gospodarczej oraz integracja regionalna we własnych rejonach geograficznych.
- Wzywa Komisję do uwzględnienia specyfiki regionów najbardziej oddalonych w ramach zbliżającej się oceny funkcjonowania WPR oraz w przyszłych reformach, z zachowaniem zarówno wyłączeń w stosowaniu oddzielenia i modulacji oraz właściwego poziomu środków budżetowych przyznanych na wspieranie rolnictwa.
- Wzywa Komisję, by niezwłocznie przyjęła środki mające na celu wyrównanie negatywnych skutków włączenia transportu lotniczego do systemu handlu uprawnieniami do emisji, tak aby uwzględniona została szczególna sytuacja regionów najbardziej oddalonych.

Sprawozdawca: Paulino Rivero BAUTE (ES/ALDE), premier rządu wspólnoty autonomicznej Wysp Kanaryjskich

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość”

COM(2007) 507 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Siedem regionów najbardziej oddalonych — Azory, Wyspy Kanaryjskie, Gwadelupa, Gujana Francuska, Madera, Martynika i Réunion — które stanowią pełnoprawne części Unii Europejskiej, znajduje się jednocześnie w wyjątkowej i szczególnej sytuacji, odróżniającej je od pozostałych terytoriów Wspólnoty.

2. Sytuację tę charakteryzuje szereg czynników o stałym charakterze, w szczególności takich jak oddalenie tych regionów od kontynentu europejskiego, ich niewielkie rozmiary oraz słabe zróżnicowanie produkcji. Jest to powodem ich izolacji i trudności, o czym mowa w art. 299 ust. 2 Traktatu WE.

3. Czynniki te powodują dodatkowe koszty i stanowią szczególne przeszkody dla wzrostu, konwergencji i zrównoważonego rozwoju gospodarczego tych regionów, co uniemożliwia im pełne uczestniczenie w dynamice rynku wewnętrznego, ogranicza możliwości ich mieszkańców i zmniejsza konkurencyjność rodzimych przedsiębiorstw.

4. Ze względu na szczególne położenie geograficzne, regiony te mogą stać się platformami o znaczeniu strategicznym dla realizacji roli, jaką Unia Europejska pragnie odgrywać na arenie światowej.

5. Czynniki te w pełni uzasadniają stosowanie zasady szczególnego traktowania przy wdrażaniu polityk wspólnotowych, co ma na celu zaspokojenie szczególnych potrzeb tych regionów oraz zwiększenie ich możliwości rozwoju w oparciu o zasoby wewnętrzne.

6. Należy w związku z tym wesprzeć wezwania, z jakimi występują regiony najbardziej oddalone i ich władze krajowe, dotyczące konsolidacji, uzupełnienia, pogłębienia i aktualizacji całościowej i spójnej strategii na rzecz tych regionów, czego wynikiem będzie rzeczywista polityka wspólnotowa w tej dziedzinie.

Uwagi Komitetu Regionów

Szczególne traktowanie regionów najbardziej oddalonych, całościowa i spójna strategia ich rozwoju: bilans jest pozytywny, ale pozostaje jeszcze wiele zadań

7. Wyraża zadowolenie z faktu, iż Komisja Europejska podjęła w 1986 r. decyzję o ustanowieniu odpowiednich warunków stosowania prawa wspólnotowego i polityki wspólnotowej w odniesieniu do omawianych regionów w ramach

programów specjalnych na rzecz regionów najbardziej oddalonych i wyspiarskich (POSEI).

8. Przypomina, że przyjęcie odrębnego artykułu w Traktacie — art. 299 ust. 2 — uwzględniającego realia najbardziej oddalonych regionów Unii miało konkretne cele, a mianowicie:

— potwierdzenie odrębnego charakteru regionów najbardziej oddalonych i konieczności włączenia tego zagadnienia do systemu działań unijnych, w szczególności poprzez utrzymanie priorytetowego wsparcia w ramach strukturalnej polityki spójności gospodarczej i społecznej;

— dostosowanie poszczególnych obszarów polityki wspólnotowej do realiów regionalnych poprzez zastosowanie odpowiednich środków i stworzenie warunków stosowania postanowień Traktatu, zgodnie z potrzebami, tak aby umożliwić rozwój tych regionów;

— uwzględnienie specyficznego położenia geograficznego regionów najbardziej oddalonych w kontekście stosunków Unii Europejskiej z krajami trzecimi leżącymi w ich sąsiedztwie.

9. Przypomina w związku z tym, iż Komitet wyraził zadowolenie z przyjęcia przez Komisję Europejską sprawozdania z 14 marca 2000 r. w sprawie środków wdrażania art. 299 ust. 2 Traktatu, co miało stanowić „skok jakościowy” w dziedzinie działań wspólnotowych na rzecz regionów najbardziej oddalonych i początek nowego, decydującego etapu na drodze do określenia całościowej i spójnej strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego w tych regionach.

10. Przypomina, że w konkluzjach z posiedzenia Rady Europejskiej w Sewilli w czerwcu 2002 r. była mowa o konieczności poprawy stosowania art. 299 ust. 2 przedstawienia odpowiednich propozycji celem uwzględnienia specyficznych potrzeb regionów najbardziej oddalonych w poszczególnych obszarach polityki wspólnotowej, w tym w dziedzinie transportu, oraz zreformowania niektórych z tych obszarów polityki, szczególnie polityki regionalnej. Podkreśla również fakt podjęcia przez Komisję zobowiązania do przedstawienia nowego sprawozdania w sprawie tych regionów opartego na całościowym i spójnym podejściu uwzględniającym ich szczególną sytuację i obejmującym odpowiednie środki działania.

11. Przypomina, iż wyraził zadowolenie z przyjęcia dnia 26 maja 2004 r. komunikatu Komisji w sprawie wzmocnionej współpracy z regionami najbardziej peryferyjnymi oraz, dnia 6 sierpnia 2004 r., sprawozdania Komisji na temat wzmocnionej współpracy z regionami najbardziej peryferyjnymi, jej bilansu i perspektyw. Stwierdza, że uznana została wyjątkowa

sytuacja tych regionów, w pełni uzasadniająca ich szczególne traktowanie w ramach poszczególnych działań wspólnotowych. Była to jednak tylko częściowa i w związku z tym niewystarczająca odpowiedź na wskazania Rady Europejskiej z Sewilli i na potrzeby, o których informowały te regiony i państwa, do których one należą.

12. Wyraża zadowolenie z faktu, iż Komisja w swym komunikacie „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość” (COM(2007) 507 wersja ostateczna) i w załączonym doń dokumencie roboczym „Rozwój i bilans strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych” (SEC (2007) 1112) przedstawiła bilans swej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych oraz wynikające z niej perspektywy na przyszłość.

13. Uważa, że strategia ta nadal jest w pełni aktualna i że jej możliwości nie zostały wyczerpane; wręcz przeciwnie — należy ją kontynuować, pogłębiać i uaktualniać, o czym świadczy włączenie art. 299 do niedawno przyjętego traktatu lizbońskiego.

Ku długoterminowej konsolidacji całościowej i spójnej strategii rozwoju regionów najbardziej oddalonych — pogłębienie i aktualizacja

14. Składa Komisji gratulacje, gdyż w omawianym komunikacie potwierdziła swe zrozumienie dla problemów regionów najbardziej oddalonych, podkreślając konieczność uznania ich specyfiki i postulując ich dalsze szczególne traktowanie w przyszłości.

15. Gratuluje Komisji, gdyż wraz z uznaniem potrzeby uwzględnienia specyfiki regionów najbardziej oddalonych w poszczególnych działaniach wspólnotowych potwierdza jednocześnie, że regiony te przynoszą UE wartość dodaną i otwierają jej możliwości na arenie światowej.

16. Stwierdza, że bilans obejmujący środki realizowania strategii z 2004 r. jest pozytywny i że kluczowe działania na rzecz rozwoju regionów najbardziej oddalonych zostały poddane przeglądowi i określone na nowo w sposób ogólnie zadowalający.

17. Podkreśla, że niekorzystne czynniki, z którymi borykają się regiony najbardziej oddalone mają charakter trwały i są wspólne dla wszystkich tych regionów, niezależnie od wytwarzanego przez nie dochodu. Przypomina, że problematyka ta nie ogranicza się do kwestii dochodów, lecz jest związana ze złożoną sytuacją strukturalną, która silnie oddziałuje na mieszkańców i na konkurencyjność tamtejszych przedsiębiorstw.

18. Popiera wolę Komisji pogłębienia całości wspólnotowej strategii na rzecz tych regionów i każdego jej elementu z osobna poprzez realizację działań dodatkowych, a także wolę aktualizacji i wzbogacenia tej strategii poprzez dostosowanie jej do wyzwań przyszłości o skali światowej. Wzywa Komisję, aby uwzględniła niezbędną spójność podczas opracowywania swoich wniosków w tych dziedzinach.

19. Uważa, że działania krótkoterminowe zaproponowane przez Komisję w celu lepszej dostępności i większej konkuren-

cyjności regionów najbardziej oddalonych są, ogólnie rzecz biorąc, raczej nieprecyzyjne lub ograniczone do wytycznych co do skutecznego spożytkowania środków już przyznanых tym regionom.

20. Stwierdza, że działania dotyczące integracji regionalnej są konkretniejsze i ciekawsze, choć pozostają niewystarczające i powinny zostać uzupełnione innymi działaniami umożliwiającymi praktyczną realizację celu integracji regionalnej omawianych regionów w ich kontekście geograficznym.

21. Przypomina, że regiony najbardziej oddalone stoją przed zadaniem integracji na rynku wewnętrznym i jednocześnie w swym najbliższym otoczeniu geograficznym. Ich położenie geostrategiczne stanowi ponadto dla UE olbrzymi potencjał i sprawia, że są one dla Unii odpowiednimi placówkami do planowania działań zewnętrznych w ich rejonach geograficznych.

22. Gratuluje Komisji rozpoczęcia prac nad wypełnieniem treścią Planu działania na rzecz szerszego sąsiedztwa, zainicjowanego w komunikacie z 2004 r. Stwierdza jednak, iż nadal należy podejmować wysiłki, szczególnie w zakresie lepszej koordynacji EFRR z EFR, tak aby cel integracji regionalnej regionów najbardziej oddalonych w ich rejonach geograficznych mógł zostać osiągnięty w praktyce.

23. Wyraża uznanie dla Komisji za informowanie regionów najbardziej oddalonych o przygotowaniach do zawarcia umów o stowarzyszeniu gospodarczym między UE a krajami AKP. Stwierdza jednak, że umowy te — na obecnym etapie negocjacji — niosą ze sobą bezpośrednie zagrożenia dla tych regionów i że możliwości, jakie otwierają, rysują się w odległej perspektywie i są niepewne.

24. Wyraża ubolewanie, iż Komisja — wbrew temu, co zapowiadała — nie włączyła propozycji konkretnych działań ułatwiających inwestycje zagraniczne MŚP z tych regionów. Pomogłoby im to w lepszej integracji w ich otoczeniu geograficznym.

25. Zauważa, że zagadnienia, które Komisja określa jako wyzwania na przyszłość zarówno dla UE, jak i dla regionów najbardziej oddalonych, i w sprawie których Komisja zainicjowała debatę w swym komunikacie — mowa tu o zmianach klimatu, przemianach demograficznych i zarządzaniu przepływami migracyjnymi, polityce morskiej i rolnictwie — są kwestiami doniosłymi i priorytetowymi w agendzie europejskiej i światowej, o znacznym wpływie na różne regiony UE.

26. Podkreśla, że wpływ ten może być nawet większy w wypadku regionów najbardziej oddalonych, które ze względu na swą specyfikę są szczególnie wrażliwe i narażone na wpływy.

27. Przypomina jednak, iż strategia wspólnotowa na rzecz tych regionów przedstawiona przez Komisję w komunikacie z maja 2004 r. oparta była na całościowym i spójnym podejściu, mającym na celu włączenie do wszystkich obszarów polityki wspólnotowej trzech celów tej strategii, jakimi były: poprawa dostępności wewnętrznej i zewnętrznej, podniesienie konkurencyjności lokalnej tkanki gospodarczej oraz integracja regionalna we własnych rejonach geograficznych.

28. Z dużym zadowoleniem przyjmuje i popiera stwierdzenie Komisji, że działania wspólnotowe na rzecz regionów najbardziej oddalonych stopniowo wpisuje się w coraz bardziej horyzontalne podejście strategiczne oraz że dla rozwoju tych regionów i ich włączenia do rynku wewnętrznego niezbędne są działania we wszystkich obszarach polityki.

29. Podkreśla znaczenie i aktualność wspomnianych trzech osi strategicznych, które nadal wyznaczają główne kierunki wspólnotowej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych. Ponadto uważa, że rozwój polityki wspólnotowej w poszczególnych obszarach powinien podążać w kierunku integracji i dostosowania do bieżącej koniunktury.

30. Uważa, iż pojawienie się nowych wyzwań i priorytetów w agendzie europejskiej, a także przegląd najważniejszych obszarów polityki, takich jak wspólna polityka rolna, wymaga opracowania oceny oddziaływania, jakie wyzwania te mogą mieć na wspomniane trzy kierunki strategii wspólnotowej na rzecz regionów najbardziej oddalonych. Pozwoliłoby to na szczegółową analizę służącą włączeniu specyfiki omawianych regionów do całościowej refleksji nad poczynaniami UE wobec tych wyzwań.

31. Podkreśla konieczność stosowania przez Komisję wspomnianej metody oceny oddziaływania czterech określonych w komunikacie obszarów na trzy kierunki strategii oraz, dla przykładu, wyraża żal, że Komisja nie uwzględniła w wystarczającym stopniu tego oddziaływania w tak istotnej i żywotnej dla regionów najbardziej oddalonych kwestii jak transport lotniczy i nie zaproponowała odrębnego traktowania tych regionów w swym wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie włączenia transportu lotniczego do systemu handlu uprawnieniami do emisji.

32. Uważa, że regiony najbardziej oddalone mogą wnieść znaczny wkład w rozwiązywanie tych czterech kwestii, gdyż w związku z ich specyficzną rzeczywistością kwestie te dotyczą ich w szczególny sposób.

33. Przypomina o wyjątkowym wymiarze morskim omawianych regionów, co daje UE niezrównane możliwości jeśli chodzi o innowacyjność, badania naukowe, środowisko naturalne i różnorodność biologiczną.

34. Po raz kolejny podkreśla konieczność całościowego podejścia do nasilenia zjawiska migracji, dotyczącego w szczególności regionów najbardziej oddalonych, będących aktywnymi placówkami granicznymi Unii Europejskiej. Przypomina w związku z tym o wnioskach z konferencji poświęconej roli regionów i miast w zarządzaniu przepływami migracyjnymi, która odbyła się 30 października 2007 r. w Adeje na Teneryfie (Hiszpania), a w szczególności o konieczności większego zaangażowania władz krajowych i europejskich w zarządzanie tym zjawiskiem, w rozkładanie obciążeń finansowych z nim związanych i w ocenę jego wpływu na spójność gospodarczą i społeczną regionów najbardziej oddalonych.

35. Co się tyczy zarządzania przepływami migracyjnymi, wyraża swe przekonanie, iż wzmocnienie dialogu oraz współpracy z krajami pochodzenia i tranzytu ma pierwszorzędne znaczenie; przypomina również, że władze samorządowe regionów najbardziej oddalonych mają do odegrania istotną rolę

w promowaniu tej współpracy, gdyż mogą służyć jako platformy współpracy z sąsiadującymi krajami trzecimi, wykorzystując w tym celu programy Komisji Europejskiej. Ze szczególnym zadowoleniem przyjmuje inicjatywę pilotażową w zakresie wspólnego planowania na rzecz współpracy terytorialnej między regionami najbardziej oddalonymi a sąsiednimi krajami trzecimi.

36. Uważa, że należy zająć się przyczynami nieuregulowanej imigracji poprzez realizację skutecznej polityki w dziedzinie legalnej imigracji, zwalczanie gospodarki nieformalnej i rozwiązywanie problemu imigracji nieletnich bez opieki u jego źródeł, wspierając kształcenie i zatrudnienie.

37. Zgadza się z Komisją co do konieczności podjęcia olbrzymich wyzwań wynikających z nacisku demograficznego na małe i rozproszone regiony i podkreśla potrzebę jak najszybszego zbadania skutków tego zjawiska dla gospodarki przestrzennej, rynku pracy, potrzeb w zakresie edukacji i szkoleń oraz usług publicznych w tych regionach i zaproponowania odpowiednich środków, jeżeli jest to konieczne.

38. Zgadza się z Komisją co do tego, iż walka ze zmianami klimatycznymi i dostosowanie do ich skutków jest istotnym wyzwaniem dla regionów najbardziej oddalonych, biorąc pod uwagę ich położenie geograficzne i ich trudną sytuację. Należy, by specjalne środki, które trzeba będzie podjąć w tej dziedzinie, aby uniknąć niekorzystnego wpływu na dostępność, gospodarkę i obywateli tych regionów, były konkretne i skuteczne.

39. Zgadza się z Komisją, że rolnictwo jest kluczowym czynnikiem gospodarki regionów najbardziej oddalonych, które są w gorszym położeniu ze względu na niedogodności geograficzne i klimatyczne, i w związku z tym jest zdania, że należy opracować przyszłościową strategię na rzecz rozwoju sektora rolnego w tych regionach, by tym samym móc stawić czoła wyzwaniom wynikającym z większej globalnej konkurencji.

40. Biorąc pod uwagę, że polityka spójności gospodarczej i społecznej jest głównym narzędziem wspólnotowej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych, uważa za szczególnie istotne dokonanie oceny, czy zagadnienia będące przedmiotem debaty mogą mieć wpływ na spójność gospodarczą i społeczną tych regionów.

41. Uważa, że wyniki tej oceny mogłyby stanowić wkład w przegląd wspólnotowej polityki spójności po roku 2013. Mogłyby one również posłużyć jako wkład w zieloną księgę w sprawie spójności terytorialnej, którą Komisja zamierza przyjąć w 2008 r.

42. Uważa w związku z tym, że nowy etap rozwijania wspólnotowej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych, który Komisja rozpocznie po zakończeniu konsultacji, nie może ograniczać się do kwestii będących przedmiotem debaty, ale musi objąć wspomniane wyniki oceny, tak aby strategia ta była kontynuowana, wzbogacana i aktualizowana.

43. Uważa, że współpraca między regionami najbardziej oddalonymi, państwami, do których one należą, i Komisją powinna nadal odgrywać zasadniczą rolę w tworzeniu długoterminowej wspólnotowej strategii na rzecz tych regionów.

44. Wyraża głębokie przekonanie, że regiony te nadal potrzebują wsparcia w ramach wszystkich obszarów polityki wspólnotowej na rzecz poprawienia ich konkurencyjności i kontynuowania procesu konwergencji w zakresie rozwoju gospodarczego i równych szans dla obywateli w porównaniu z pozostałymi regionami europejskimi.

45. Wyraża poparcie dla Rady Europejskiej jeśli chodzi o potwierdzenie i odnowienie zobowiązań politycznych podjętych na najwyższym szczeblu wobec regionów najbardziej oddalonych oraz w sprawie szybkich postępów w zakresie pogłębiania strategii wspólnotowej na rzecz tych regionów.

Wnioski i zalecenia

46. Wzywa Komisję do dalszego pogłębiania strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych z 2004 r. i wdrożenia środków zapowiedzianych w komunikacie oraz do większej spójności i lepszej koordynacji między różnymi działaniami wspólnotowymi, tak aby wspomniana strategia w swej nowej fazie była rzeczywiście całościowa i spójna.

47. Zwraca się do Komisji o opracowanie śródkresowej analizy pozwalającej ocenić z jednej strony wpływ tej strategii na rozwój gospodarczy regionów najbardziej oddalonych, które nie są już objęte wsparciem w ramach celu „konwergencja”, a z drugiej strony wpływ wykorzystania funduszy europejskich na rzeczywistą spójność pozostałych regionów najbardziej oddalonych.

48. Wzywa Komisję, by po dokonaniu oceny oddziaływania reformy programu POSEI przewidzianej w 2009 r. zaproponowała odpowiednie środki celem zapewnienia odpowiedniego wsparcia tradycyjnym sektorom regionów najbardziej oddalonych, które są podstawą funkcjonowania ich gospodarki.

49. Wzywa Komisję do uwzględnienia specyfiki regionów najbardziej oddalonych w ramach zbliżającej się oceny funkcjonowania WPR oraz w przyszłych reformach, z zachowaniem zarówno wyłączeń w stosowaniu oddzielenia i modulacji oraz właściwego poziomu środków budżetowych przyznanych na wspieranie rolnictwa.

50. Wzywa Komisję do zapewnienia większej ochrony produktów rolnych w regionach najbardziej oddalonych w obliczu poważnych zagrożeń, które niesie ze sobą stopniowa liberalizacja importu w Unii Europejskiej, poprzez przyjęcie odpowiednich środków pozwalających uniknąć destabilizacji rolnictwa w tych regionach spowodowanej większą otwartością rynku wspólnotowego.

51. Wzywa Komisję, by w przyszłych okresach programowania opracowała konkretne strategie w zakresie rozwoju

obszarów wiejskich dla regionów najbardziej oddalonych i zapewniła odpowiednie środki budżetowe.

52. Wzywa Komisję do niezwłocznego uwzględnienia specyfiki regionów najbardziej oddalonych w realizowanych obecnie inicjatywach związanych z czterema tematami debaty przedstawionymi w komunikacie.

53. Przypomina, że regiony najbardziej oddalone przydają Unii Europejskiej wyraźnego wymiaru morskiego o zasięgu światowym, a jednocześnie są prawdziwymi naturalnymi laboratoriami badawczymi w dziedzinie nauk o morzu. Z tego względu uważa, że należy w krótkim czasie przeprowadzić pierwszoplanowe działania w tych regionach w celu ochrony i promocji tego potencjału.

54. Wzywa Komisję, by niezwłocznie przyjęła środki mające na celu wyrównanie negatywnych skutków włączenia transportu lotniczego do systemu handlu uprawnieniami do emisji, tak aby uwzględniona została szczególna sytuacja regionów najbardziej oddalonych.

55. Podkreśla, że regiony najbardziej oddalone są całkowicie uzależnione od transportu lotniczego, tak w kontaktach ze światem zewnętrznym, jak i pomiędzy poszczególnymi wyspami, że nie istnieją rozwiązania alternatywne, i że ogólna wartość emisji CO₂ na tych trasach jest nieznaczną w porównaniu z całkowitymi emisjami tego gazu w Unii.

56. Wzywa Komisję do odrębnego traktowania problematyki przemian demograficznych i zarządzania przepływami migracyjnymi. Podkreśla, że chodzi tu o dwa osobne i złożone zagadnienia mające znaczny wpływ na regiony najbardziej oddalone i wymagające w związku z tym — tak jedno, jak i drugie — szczególnej uwagi.

57. Wzywa do natychmiastowych i konkretnych działań w celu złagodzenia tragicznej sytuacji spowodowanej napływem nieletnich imigrantów bez opieki; w związku z tym zwraca się do organów krajowych i europejskich o przyjęcie spoczywającej na nich odpowiedzialności w zakresie zarządzania tym zjawiskiem oraz odpowiedniego podziału obciążeń finansowych.

58. Zwraca się do Komisji o opracowanie oceny oddziaływania czterech poddanych pod debatę dziedzin na trzy kierunki wspólnotowej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych.

59. Wzywa Komisję do oceny, czy wspomniane cztery dziedziny mogą mieć wpływ na spójność gospodarczą i społeczną tych regionów, pamiętając o tym, iż polityka spójności gospodarczej i społecznej jest głównym narzędziem wspólnotowej strategii na rzecz regionów najbardziej oddalonych.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „E-integracja”

(2008/C 172/03)

KOMITET REGIONÓW

- Wyraża przekonanie, że utrzymująca się przepaść cyfrowa prowadzi do wykluczenia społecznego i gospodarczego. Urzeczywistnienie równości szans w dziedzinie dostępu cyfrowego i umiejętności informatycznych jest niezbędne ze społecznego punktu widzenia. Przepaść ta kryje w sobie dotąd niewykorzystany potencjał gospodarczy. Istotne jest, by wykorzystać TIK jako nowe „narzędzie społeczne” poprzez powiązanie strategii TIK ze wspólnotową polityką społeczną.
- Zwraca uwagę państw członkowskich na konieczność wzmocnienia przez nie wysiłków w dziedzinie e-integracji i opracowania konkretnych programów, które miałyby ograniczone ramy czasowe i mogłyby być poddane ocenie. Kładzie nacisk na udział szczebla lokalnego i regionalnego w krajowych i wspólnotowych inicjatywach na rzecz e-integracji oraz uważa za niezbędne podkreślenie faktu, iż władze lokalne i regionalne opracowują szczegółowe plany działań na rzecz społeczeństwa informacyjnego na szczeblu lokalnym.
- Popiera wysiłki mające na celu informowanie opinii publicznej, szerszą wymianę doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi stronami oraz aktywną współpracę na szczeblu lokalnym i regionalnym pomiędzy sektorem TIK, władzami publicznymi, usługodawcami oraz organizacjami użytkowników i organizacjami społecznymi w celu zapewnienia jak najlepszej skuteczności.
- Podkreśla kluczową rolę i odpowiedzialność przypadające samorządom terytorialnym w przyczynianiu się do zapewnienia szerokopasmowego dostępu po rozsądnej cenie w regionach, w których same mechanizmy rynku zawodzą, w prowadzeniu projektów pilotażowych w zakresie niwelowania różnic pod względem dostępności elektronicznej oraz w opracowywaniu nowych podejść w dziedzinie internetowych usług publicznych skoncentrowanych na potrzebach obywatela.
- Podkreśla znaczenie kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb wynikających ze stałej ewolucji elektronicznej całego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem grup w trudnym położeniu, takich jak osoby starsze, słabo wykwalifikowane, nieaktywne zawodowo oraz takie, które nie zdobyły niezbędnych w życiu zawodowym umiejętności w tej dziedzinie.
- Zaleca Komisji zastosowanie wskaźników rozpowszechnienia i używania TIK w regionach, tak aby można było stale wyciągać pożyteczne i niezbędne wnioski, co umożliwiłoby przyjęcie działań na rzecz konwergencji społeczno-gospodarczej i technologicznej regionów.

Sprawozdawca: András SZALAY (HU/ALDE), członek rady miasta Veszprém

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji dotyczący europejskiej inicjatywy i2010 na rzecz e-integracji „Uczestnictwo w społeczeństwie informacyjnym”

COM (2007) 694 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Jako że sam powołany jest do wspierania i realizacji trwałej spójności społecznej i gospodarczej na szczeblu regionalnym, wyraża radość z komunikatu Komisji dotyczącego europejskiej inicjatywy i2010 na rzecz e-integracji „Uczestnictwo w społeczeństwie informacyjnym”, w którym ponownie lansuje się sprawę e-integracji i daje nowe bodźce do jej urzeczywistniania. Brak technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) — podobnie zresztą jak ich wdrażanie, wykorzystywanie i rozwój — idzie w parze z efektem domina (*spillover effect*): zwiększa i coraz bardziej pogłębia przepaść cyfrową.

2. Docenia syntetyczny i jasny charakter analizy przeprowadzonej w komunikacie Komisji oraz zaproponowane w nim strategiczne ramy dla działań. KR pochwała dążenie do wypracowania europejskiego podejścia do zagadnienia ⁽¹⁾.

3. W pełni zgadza się ze stwierdzeniem, że e-integracja odgrywa zasadniczą rolę w realizacji celów inicjatywy „i2010 — Europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia” ⁽²⁾, a tym samym także celów strategii lizbońskiej dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego.

4. Podziela punkt widzenia głoszący, że inwestycje w TIK stanowią zasadnicze narzędzie dla aktorów lokalnych i regionalnych oraz gmin, ponieważ przyczyniają się do rozwiązywania problemów dotyczących równości szans, z którymi podmioty te borykają się w rozmaitych dziedzinach. Zwraca także uwagę na konieczność czynnego angażowania regionów oraz samorządów lokalnych i regionalnych w opracowywanie strategii i programów dotyczących alokacji i wykorzystania zasobów wspólnotowych. Zajmując szczebel władzy najbliższy obywatelom, mają one bowiem bezpośrednią styczność z istniejącymi lokalnymi potrzebami i śledzą pojawianie się nowych.

5. Zgadza się, że rozpatrywany dokument zobowiązuje różne podmioty, których dotyczy e-integracja — tj. indywidualnych użytkowników, przemysł TIK, podmioty świadczące usługi, władze i organizacje pozarządowe — do przedsięwzięcia zdecydowanych środków w pewnych sprawach oraz przydziela im konkretne zadania w tym zakresie.

6. Zauważa, że omawiana inicjatywa wspiera zalecenia poczynione we wcześniejszych opiniach KR-u, dotyczące praktycznych środków na rzecz utworzenia sprawiedliwego społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza jeśli chodzi o kwestię

starzenia się w społeczeństwie informacyjnym ⁽³⁾, e-administrację i upowszechnianie szerokopasmowego dostępu do internetu ⁽⁴⁾, przyszłość demograficzną Europy ⁽⁵⁾, badania naukowe w dziedzinie TIK ⁽⁶⁾ oraz sytuację osób niepełnosprawnych ⁽⁷⁾.

7. Jest zdania, że zgodnie z obecnymi wskaźnikami, realizacja celów z Rygi do roku 2010 nie jest pewna. Wysiłki podejmowane przez każde państwo członkowskie pozostają rozproszone, brakuje przy tym współpracy. Z tego względu KR zwraca uwagę państw członkowskich na konieczność wzmożenia przez nie wysiłków i opracowania w najbliższych latach konkretnych programów, które miałyby ograniczone ramy czasowe i mogłyby być poddane ocenie.

8. Uważa, że konieczne jest położenie nacisku na udział szczebla lokalnego i regionalnego w krajowych i wspólnotowych inicjatywach na rzecz e-integracji. W istocie to właśnie na tym szczeblu może zaistnieć otwarte dla wszystkich społeczeństwo oparte na technologiach cyfrowych, a to dzięki najbardziej nowatorskim i najlepiej ukierunkowanym środkom.

9. Uważa za niezbędne podkreślenie faktu, iż władze lokalne i regionalne opracowują szczegółowe plany działań na rzecz społeczeństwa informacyjnego i upowszechniają technologie cyfrowe na szczeblu lokalnym za pośrednictwem lokalnych programów na rzecz e-integracji.

10. Wnosi, by Komisja Europejska włączyła go w pełni w inicjatywę, których celem będzie dokonanie przeglądu przyjętej i wdrożonej strategii.

11. Wyraża życzenie, by we właściwym czasie poinformowano go o wynikach i wnioskach średniookresowego sprawozdania z oceny wdrażania strategii i2010, i pragnąłby wypowiedzieć się na ich temat.

12. Z zadowoleniem przyjmuje kampanię zatytułowaną „E-integracja: czas na działanie w 2008 r.”, którą Komisja przeprowadzi w roku 2008 i do której istotny wkład wniosło na samym początku seminarium na temat wspierania e-integracji na szczeblu lokalnym i regionalnym, zorganizowane przez KR w Lahti w Finlandii w grudniu 2007 r. KR chciałaby odgrywać czynną rolę w tej kampanii w roku 2008 i zadbać o to, by w publicznych konsultacjach wziął udział jak najszerszy krąg zainteresowanych. W związku z tym podkreśla, że odgrywa rolę polegającą na udzielaniu wsparcia przy opracowywaniu kampanii, strategii oraz programów lokalnych i regionalnych.

⁽³⁾ CdR 84/2007 fin

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 fin

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 fin

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 i CdR 150/2005 fin

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 fin

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin

⁽²⁾ COM(2005) 229 wersja ostateczna

13. Wyraża zadowolenie, że pod koniec 2008 r. odbędzie się konferencja ministerialna poświęcona e-integracji oraz że przy tej okazji wręczona zostanie Europejska Nagroda e-Integracji. Informuje, że chciałby wziąć czynny udział w organizacji tej konferencji, a szczególnie w dokonywaniu selekcji osób nominowanych do nagrody.

14. Wyraża przekonanie, że utrzymująca się przepaść cyfrowa utrudnia rozwój i utrzymanie spójności społecznej i dobrobytu oraz prowadzi do wykluczenia społecznego i gospodarczego. Inicjatywa i2010 przyczyni się do poprawy jakości życia obywateli i, ogólnie, społeczeństwa.

15. Podziela pogląd, zgodnie z którym urzeczywistnienie równości szans w dziedzinie umiejętności informatycznych jest niezbędne ze społecznego punktu widzenia. Uważa jednak, że kryje ona w sobie zarazem ogromny potencjał gospodarczy, dotąd niewykorzystany.

Niwelowanie różnic w dostępie do łączy szerokopasmowych

16. Wnosi, by Komisja zwróciła szczególną uwagę na regiony mniej rozwinięte gospodarczo, tak aby mogły one skorzystać z możliwości oferowanych przez TIK w celu osiągnięcia faktycznej konwergencji i uniknięcia ryzyka wykluczenia.

17. Potwierdza swoją wolę i zobowiązanie, by czynnie włączać do regionalnych planów rozwoju cele dotyczące integracyjnego społeczeństwa informacyjnego oraz by efektywnie uczestniczyć w sieciach tworzonych w ramach inicjatywy „Regiony podmiotami przemian gospodarczych”⁽⁸⁾.

18. Zgadza się z Komisją Europejską, że fundusze strukturalne i fundusz rozwoju obszarów wiejskich UE przyczyniają się, szczególnie na obszarach oddalonych i wiejskich, do rozwoju infrastruktury szerokopasmowej oraz do rozwoju elektronicznych usług i zastosowań, jak również zmniejszają dzięki temu różnice rozwojowe między miastem a wsią.

19. Sądzi, że dostępność łączy szerokopasmowych po przystępnej cenie na całym terytorium Europy stanowi zasadniczy czynnik umożliwiający zapewnienie obywatelom jakości usług, wspieranie konkurencyjności i produktywności zainteresowanych regionów oraz pozwalający rozwinąć się na wielką skalę społeczeństwu informacyjnemu i opartemu na wiedzy.

20. Podkreśla kluczową rolę i odpowiedzialność przypadającą samorządom terytorialnym z racji pełnionej przez nie funkcji gwarantów różnorodnych usług i możliwości kształcenia oraz z racji ich bliskiego kontaktu z obywatelami. Mogą one bowiem przyczynić się do zapewnienia szerokopasmowego dostępu po rozsądnej cenie w regionach, w których same mechanizmy rynku okazują się niewystarczające do osiągnięcia tego celu. Interwencje władz publicznych mogą stanowić przykład skoncentrowanych na użytkowniku rozwiązań w zakresie e-administracji zmierzających do wspierania rozwoju kompetencji informatycznych oraz otoczenia sprzyjającego przedsiębiorstwom oraz badaniom w sektorze TIK.

21. Podkreśla, że jeden z lejtymotywów celu europejskiej polityki spójności 2007–2013 dotyczącego modernizacji gospodarki, koncentruje się na zwiększeniu atrakcyjności państw członkowskich, regionów i miast poprzez zagwarantowanie

dostępu do nich oraz zapewnienie usług odpowiedniej jakości i na odpowiednim poziomie. Komitet jest zdania, że rozwój usług e-administracji wspiera tego rodzaju wysiłki i sprzyja wzrostowi gospodarki opartej na wiedzy dzięki stymulowaniu potencjału badawczego i innowacyjnego.

22. Przypomina, że TIK są zasadniczym czynnikiem doskonalenia koordynacji i współpracy w różnych sektorach między administracjami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i wspólnotowymi oraz między instytucjami a obywatelami europejskimi.

Niwelowanie różnic pod względem dostępności elektronicznej

23. Odwołując się do traktatu amsterdamskiego, w którym zapisano zakaz wszelkiej dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, kładzie nacisk na dostępność internetowych stron usług publicznych i podkreśla, że zgodnie z aktualnymi danymi, długa jest jeszcze droga do osiągnięcia wytyczonego celu. KR zwraca uwagę na fakt, że regiony i gminy mogą przyczynić się do zaradzenia tej sytuacji, nie tylko nabywając nieodzowne produkty i rozwijając oraz oferując niezbędne usługi, lecz także wspierając powstawanie otoczenia gospodarczego sprzyjającego szerszemu dostępowi przedsiębiorstw do rynku. Dlatego też może zaistnieć potrzeba dokonywania przez władze lokalne i regionalne, także w dużych aglomeracjach miejskich, inwestycji w rozbudowę TIK i infrastruktury.

24. Zgadza się z Komisją, że władze lokalne i regionalne także powinny prowadzić projekty pilotażowe.

25. Podziela punkt widzenia, zgodnie z którym wdrażanie środków planu działania wymaga, by przewidziano nowe programy rozwoju praktycznych kompetencji także dla osób odpowiedzialnych za rozwój usług publicznych i za zarządzanie nimi.

Zmniejszyć różnice w poziomie kompetencji cyfrowych

26. Uważa, że różnice w poziomie kompetencji numerycznych są w dalszym ciągu znaczne. Grupami ryzyka są szczególnie osoby starsze, słabo wykształcone, nieaktywne zawodowo oraz takie, które nie zdobyły niezbędnych umiejętności w tej dziedzinie, by w pełni rozwinąć swe kompetencje w życiu zawodowym.

27. Z zadowoleniem przyjmuje plany Komisji na rok 2008, które przewidują opracowanie ogólnoeuropejskiej analizy kompetencji cyfrowych i sformułowanie do końca roku 2008 wytycznych w sprawie strategii w zakresie kompetencji cyfrowych grup narażonych na największe ryzyko.

28. Podkreśla znaczenie kształcenia i szkolenia dostosowanego do potrzeb wynikających ze stałej ewolucji elektronicznej całego społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem grup w trudnym położeniu.

29. Podziela opinię Komisji co do pierwszoplanowej roli i odpowiedzialności władz wszystkich szczebli w zakresie zagwarantowania kompetencji numerycznych. Popiera również aktywny udział przemysłu i organizacji społecznych w realizacji wytyczonych celów oraz ich współpracę w tej dziedzinie.

⁽⁸⁾ COM(2006) 675 wersja ostateczna

Nowoczesne usługi przez internet

30. Technologie informacyjno-komunikacyjne oferują szczególnie duże możliwości poprawy jakości usług publicznych. Zdaniem KR-u rozwój i popularyzacja TIK stanowią okazję dla miast europejskich do potwierdzenia ich roli jako sił napędowych rozwoju, biegunów wiedzy i prawdziwych inkubatorów wytwarzających innowacyjne usługi i towarzyszącą im wiedzę.

31. Uważa, że aby w pełni połączyć rozwój TIK ze wzmocnieniem roli miast europejskich, należy przede wszystkim umocnić pozycję administracji publicznej szczebla lokalnego i regionalnego, tak aby mogła ona realizować strategie ochrony konkurencyjności i ponownego jej pobudzenia.

32. Podkreśla potrzebę wyboru nowego podejścia, pozwalającego skoncentrować internetowe usługi publiczne na potrzebach obywatela, i kładzie nacisk na rolę samorządów lokalnych i regionalnych odpowiedzialnych za jego opracowanie. Zadanie to leży szczególnie w interesie regionów peryferyjnych, najbardziej oddalonych i wiejskich, jak również społeczności wyspiarskich. Korzyści społeczno-gospodarcze z rozwoju TIK są bowiem nieodłącznie związane ze spójnością i mogą wносить dużą wartość dodaną.

33. Uznaje, że wspieranie e-integracji na poziomie lokalnym i regionalnym może poprawić jakość życia mieszkańców, zwiększyć uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności, mieć stymulujący wpływ na konkurencyjność, tworzenie nowych przedsiębiorstw i opracowanie lepszych, wydajniejszych i bardziej zindywidualizowanych usług publicznych i prywatnych.

34. Wnosi o wspieranie i wzmocnienie wysiłków mających na celu zapobieganie problemom związanym z bezpieczeństwem sieci i informacji, zajmowanie się nimi i rozwiązywanie ich na odpowiednio wczesnym etapie, co jest zadaniem realizowanym przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA).

Rozwiązania TIK dla osób w trudnej sytuacji społecznej i grup zagrożonych wykluczeniem

35. Z myślą o zmianach demograficznych uważa za słuszne i konieczne utworzenie i opracowanie metod sprawowania nadzoru medycznego na odległość⁽⁹⁾, co przyczyniłoby się do poprawy poziomu usług medycznych, propagowania niezależności osób starszych i poprawy jakości ich życia oraz kontaktu ze społeczeństwem. Osoby te będą mogły w ten sposób dzielić się wiedzą i zdobytymi doświadczeniami z korzyścią dla rozwoju społeczeństwa. Ponadto bardziej intensywne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych mogłoby przyczynić się do poprawy systemów ochrony zdrowia opartych na istniejących TIK. Można by stworzyć nowe, oparte na tych technologiach produkty i usługi, które mogłyby wspomóc poprawę stanu zdrowia społeczeństwa, ułatwić dostęp do publicznej służby zdrowia i trwale zmniejszyć wydatki służb socjalnych.

36. Biorąc pod uwagę interesy rynku, podkreśla, znaczenie utworzenia i udostępnienia produktów i usług dostosowanych do faktycznych potrzeb zainteresowanych. Mając powyższe na względzie, KR kładzie nacisk na konieczność zbliżenia różnych systemów prawnych oraz — jeśli chodzi o technologie — wyboru rozwiązań zgodnych z panującymi tendencjami.

37. Zaleca, by w inicjatywie „Regiony podmiotami przemian gospodarczych” większą rolę przypisano usługom TIK dla osób starszych.

38. Wyraża zadowolenie, że w programach badawczych (7. programie ramowym, programie wspierania polityki TIK) ważne miejsce przypisuje się e-integracji jako odpowiedzi na kwestie związane z niepełnosprawnością i starzeniem się.

39. Kładzie szczególny nacisk na konieczność poszanowania różnorodności kulturalnej i językowej.

40. Zauważa, że niezbędna jest digitalizacja pisemnego dziedzictwa europejskiego celem zachowania go dla przyszłych pokoleń; operacji tej należy dokonać w odniesieniu do wszystkich języków, regionów i państw Europy⁽¹⁰⁾.

Łączenie działań w zakresie e-integracji w celu maksymalizacji długofalowych korzyści

41. Szczególnie podkreśla znaczenie współpracy na płaszczyźnie zawodowej i ścisłych partnerstw pomiędzy zainteresowanymi stronami.

42. Nalega na przeprowadzenie spójnej i skoordynowanej likwidacji przeszkód natury prawnej, technicznej i innej, które utrudniają realizację e-integracji, tak aby zapewnić jej trwałość i pełniejszą skuteczność.

43. Podkreśla, że samorzady terytorialne należy włączyć nie tylko w fazę wdrażania, lecz także w fazę opracowania strategii. Pozwoliłoby to na zacieśnienie więzi i poprawę komunikacji pomiędzy zainteresowanymi stronami oraz na poprawę skuteczności programów.

44. Zdecydowanie popiera działania zalecane przez Komisję Europejską celem podniesienia intensywności i jakości badań w zakresie TIK prowadzonych w Europie. Poza rozwojem badań, należy również położyć nacisk na mechanizmy ułatwiające przekazywanie wyników badań całemu przemysłowi europejskiemu.

45. Wyraża radość z faktu, że dużą wagę przywiązuje się do bogactwa treści cyfrowych, interoperacyjności i bezpieczeństwa wymiany informacji w programach badawczych.

46. Podziela zdanie Komisji w sprawie znaczenia wykorzystania TIK jako nowego „narzędzia społecznego”. Aby tego dokonać, niezbędne jest powiązanie przedmiotowych strategii ze współpracą polityką społeczną.

⁽⁹⁾ CdR 256/2004 fin

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 fin

47. Podkreśla konieczność podjęcia działań o pierwszo-rzędym znaczeniu, stanowiących odpowiedź na priorytety horyzontalne i sprzyjających równości szans (np. swobodny dostęp do publicznych stron internetowych czy instalacja infrastruktury szerokopasmowej). W tym celu niezbędna jest interwencja władz publicznych.

48. Uznaje wartość dodaną, jaką wnieść może europejska polityka e-integracji (koordynacja, współpraca, forum, partnerstwo, oferty finansowania). KR zgadza się z tym, że należy zwiększyć przejrzystość w tej dziedzinie i ogólną świadomość odpowiedzialności społecznej.

49. W celu zapewnienia jak najlepszej skuteczności popiera szeroką i stałą wymianę informacji, a także dzielenie się przykładami działań wzorcowych i wymianę doświadczeń pomiędzy zainteresowanymi stronami, informowanie opinii publicznej i aktywną współpracę na szczeblu lokalnym i regionalnym pomiędzy sektorem TIK, władzami publicznymi, dostawcami

usług publicznych i prywatnych oraz organizacjami użytkowników końcowych.

50. Uważa ponadto za niezbędne utworzenie sieci regionów na skalę europejską, dzięki której można by zwiększyć i poprawić możliwości uczestnictwa regionów w projektach współpracy.

51. Zwraca uwagę na potrójnie korzystną sytuację, jaka się wytworzy. Zarówno bowiem sektor TIK, jak i użytkownicy i społeczeństwo jako całość skorzystają z tej sytuacji.

52. Zaleca Komisji, by podjęła wysiłki celem opracowania i zastosowania wskaźników dostarczających porównywalnych obrazów i oceny rozpowszechniania i używania TIK w regionach, tak aby można było stale wyciągać pożyteczne i niezbędne wnioski, co umożliwiłoby przyjęcie działań na rzecz konwergencji społeczno-gospodarczej i technologicznej regionów.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Zielona księga na temat transportu miejskiego”

(2008/C 172/04)

KOMITET REGIONÓW

- Wzywa do skoordynowanych działań na rzecz skutecznego stawienia czoła problemom nadmiernego natężenia ruchu i problemom dotyczącym ochrony środowiska, z którymi zmagają się wszystkie europejskie miasta, w oparciu o zintegrowane podejście do tych zagadnień. UE miałyby do odegrania w tej dziedzinie ważną rolę, pozostawiając jednak do wyboru władzom lokalnym i regionalnym konkretne rozwiązania.
- Wzywa UE do zachęcania władz lokalnych i regionalnych do opracowywania długoterminowych planów na rzecz mobilności w oparciu o partnerstwo pomiędzy miastami i ich aglomeracjami, w celu znalezienia rozwiązań dostosowanych do warunków lokalnych (parkingi na obrzeżach miast, rozwój mniej uciążliwych dla środowiska środków transportu, poprawa komunikacji zbiorowej, itp.). Tego rodzaju plany na rzecz mobilności mogłyby przewidywać utworzenie tzw. „stref czystych” (tzn. obszarów o niskim poziomie zanieczyszczeń i zatorów drogowych), traktując jednocześnie priorytetowo związane z nimi inwestycje.
- Mając świadomość znaczenia niezbędnych środków finansowych proponuje, w kontekście planów na rzecz mobilności, tworzenie szerokich partnerstw, zwłaszcza z udziałem sektora prywatnego i wzywa UE do opracowywania, we współpracy z EBI, innowacyjnych instrumentów finansowych umożliwiających sfinansowanie niezbędnej infrastruktury oraz bardziej ekologicznych technologii.
- Wzywa do wprowadzenia na szczeblu UE mechanizmu sprawozdawczości, pozwalającego ocenić stan poczynionych postępów. Proces ten powinien się rozpocząć od opracowania studium porównawczego sfinansowanego przez UE, które byłoby analizą sytuacji w miastach europejskich oraz podejść, jakie przyjęto w celu sprostania tym wyzwaniom.

Sprawozdawca: Sir Albert BORE (UK/PSE), Członek rady miasta Birmingham

Dokument źródłowy

Zielona księga: „W kierunku nowej kultury mobilności w mieście”

COM(2007) 551 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Najważniejsze przesłania

1. Z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie UE w kontynuację działań prowadzących do podniesienia konkurencyjności gospodarki europejskiej, jak również w zagadnienie zrównoważonego rozwoju i zmian klimatycznych. Te kluczowe zagadnienia, sformalizowane w agendzie lizbońskiej, w porozumieniu z Göteborga i w planie działania w sprawie zmian klimatycznych, są niezwykle istotne dla przyszłości Unii. W priorytetach politycznych KR-u uznaje się wielkie znaczenie konkurencyjności dla wzrostu gospodarczego, zwłaszcza w ośrodkach miejskich oraz, jak stwierdzono w celach z Lizbony, jej wkład w spójność terytorialną.

2. Podkreśla, że podział kompetencji między władze lokalne, regionalne i krajowe jest w poszczególnych państwach członkowskich różnie ukształtowany. Jest ważne, by zapisane przez Komisję w przyszłym planie działania środki nie zakładały z góry żadnych konkretnych obowiązkowych rozwiązań organizacyjnych.

3. Podkreśla, że miasta muszą mierzyć się codziennie z problemem wzrostu i ochrony środowiska. Jednak narastające problemy związane ze środowiskiem staną na drodze wzrostu. Miasta i obszary miejskie dają możliwość zwiększania konkurencyjności i zwalczania zmian klimatycznych. W tym celu miasta i obszary miejskie muszą podjąć środki na rzecz poprawy dostępu oraz rozwiązywania problemów związanych z ochroną środowiska. Możliwość znaczącego oddzielenia wzrostu od jego negatywnych skutków w postaci zmian klimatycznych może być urzeczywistniana w pierwszym rzędzie w regionach miejskich, gdyż przede wszystkim na gęsto zaludnionych obszarach miejskich szybko stają się rentowne alternatywne środki transportu.

4. Wzywa do skoordynowanych działań na rzecz skutecznego stawienia czoła problemom nadmiernego natężenia ruchu związanego z transportem i problemom dotyczącym ochrony środowiska, z którymi zmagają się miasta, aby do roku 2050 całkowicie wyeliminować emisję CO₂ w ruchu drogowym. Działania podjęte w pojedynczych miastach odniosły pożądane skutki, lecz obecnie niezbędna jest bardziej wszechstronna strategia spełniająca zasady pomocniczości i proporcjonalności.

5. Uznaje podstawową rolę władz lokalnych i regionalnych w projektowaniu i wdrażaniu polityki transportu miejskiego i zgadza się z Komisją, że nowe podejście do mobilności w mieście oznacza tworzenie „współmodalności” między wszystkimi formami transportu publicznego i indywidualnego w celu przejścia ku środkom transportu przyjaznym dla środowiska.

6. Wzywa UE do prowadzenia zintegrowanej polityki w zakresie środowiska naturalnego, gospodarki przestrzennej i

mobilności, w której najważniejszą rolę powinny odgrywać następujące działania na szczeblu UE:

- 1) W celu poprawy jakości powietrza i zmniejszenia hałasu, UE musi prowadzić bardziej rygorystyczną politykę zwalczania u źródeł problemów związanych z ruchem drogowym. Dzięki ulepszonym technologiom i czystszy paliwom będą mogły powstać czystsze, cichsze i bardziej oszczędne pojazdy.
- 2) UE powinna stymulować rozwój technologii motoryzacyjnej w celu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 3) UE powinna wspierać regionalną i lokalną politykę cenową poprzez wsparcie dla rozwoju niezbędnych do tego technologii.
- 4) UE powinna wspierać podłączanie obszarów miejskich do sieci i linii kolejowych i tramwajowych wysokiej prędkości.
- 5) UE powinna dążyć do zharmonizowania oznakowań drogowych wyznaczających strefy ochrony środowiska, pozostawiając miastom dużą swobodę decyzyjną w zakresie ustanawiania takich stref.
- 6) UE powinna wspierać budowę szlaków komunikacyjnych dla transportu niezmotoryzowanego, stwarzając w ten sposób warunki do bezpiecznego poruszania się pieszo lub rowerem oraz do korzystania z innych, ekologicznych środków transportu.
7. Wzywa UE do zachęcania regionów, a w szczególności miast, do rozwiązywania problemów poprzez opracowanie wszechstronnych, długoterminowych planów na rzecz mobilności, które pomogą uporać się z nadmiernym ruchem i złagodzić zmiany klimatyczne dzięki opracowaniu takich alternatywnych środków transportu, które dadzą osobom podróżującym możliwość wyboru i będą w większości respektowały zasady zrównoważonego rozwoju. W planach tych należy zachęcać — poprzez przyznawanie statusu „strefy czystej” — do tworzenia „stref czystych”, tzn. nowo wyznaczonych obszarów o niskim poziomie zanieczyszczeń i zatorów drogowych (w odróżnieniu od „stref zielonych”, które są jedynie obszarami o niskim poziomie zanieczyszczeń) i traktować priorytetowo inwestycje ich dotyczące.
8. Zdaje sobie sprawę, że zgromadzenie wystarczającej sumy środków na inwestycje niezbędne do utworzenia takich „stref czystych” może okazać się trudne dla niektórych państw członkowskich. Zadaniem EU jest opracowanie, w ścisłej współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, innowacyjnych instrumentów finansowych będących w stanie zapewnić finansowanie niezbędnej infrastruktury zrównoważonej mobilności oraz inwestowanie w pojazdy o niskiej emisji CO₂. Można by tego dokonać poprzez przedłużenie programu CIVITAS lub też, po jego zakończeniu w 2009 r., w ramach finansowanego przez UE programu będącego następcą programu CIVITAS.

9. Wzywa do opracowania systemu na szczeblu UE, który umożliwiłby raportowanie w sprawie postępów w dziedzinie transportu miejskiego, a także w sprawie sprawdzonych rozwiązań, które mogłyby służyć innym za przykład. Proces ten należy rozpocząć poprzez finansowane przez UE badania porównawcze miast w UE oraz ich podejść do zmniejszania nadmiernego natężenia ruchu, nowych rozwiązań w dziedzinie ochrony środowiska i zapewniania środków transportu w większym stopniu spełniających zasady zrównoważonego rozwoju. W rocznym sprawozdaniu z postępów w realizacji celów lizbońskich, udostępnianym co roku na wiosennym szczycie Rady, mogłyby znaleźć się harmonogram składania raportów.

10. Zaleca, aby Komisja wydała wytyczne w formie wspólnych standardów odnoszących się do metodologii obliczania całkowitych kosztów i korzyści różnych środków transportu (w tym kosztów zewnętrznych, takich jak nadmierne natężenie ruchu, szkody dla środowiska, integracja społeczna i oddziaływanie na zatrudnienie i warunki socjalne w centrach miast). Na tej podstawie byłaby wspierana współmodalność. Doprowadziłoby to również do ustanowienia przyjaznych konsumentowi norm ekologicznych dla pojazdów, które odzwierciedlałyby pełne koszty ekologiczne w czasie całego cyklu życia danego pojazdu.

11. Wzywa Komisję do wspierania i nagradzania sieci przekazywania najlepszych wzorców (do których KR powinien być włączany) w celu zwiększenia ich przyjmowania w takich dziedzinach, jak pakiety wieloelementowe, które stanowią alternatywę dla posiadania samochodu i aktywnego korzystania z niego, a także poprzez popularyzację inicjatyw, takich jak miasta pokazowe, innowacyjne mechanizmy cenowe i ustanowienie „stref czystych”.

12. Zachęca Komisję do wykorzystania sukcesów odnoszonych dzięki systemom nagród, w których uznaje się potrzebę finansowania działań na rzecz popularyzacji zdobytych doświadczeń. Regiony miejskie mogą wykorzystać otrzymaną nagrodę do celów marketingowych, dla innych regionów miejskich staje się ona inspiracją i celem do osiągnięcia.

13. Apeluje, aby UE za pośrednictwem miast modelowych rozwiązań i miast pokazowych pokazała w Europie i na świecie, w jaki sposób poszukuje innowacyjnych i ambitnych rozwiązań naszych obecnych problemów i je wdraża oraz jak wykorzystuje obecne szanse. Wzywa także do opracowania przez regiony miejskie dobrowolnych planów mobilności obejmujących perspektywę co najmniej 20 lat. Plany takie mogłyby dotyczyć zapotrzebowania na finansowanie, nowych technologii, które należałoby zbadać i wdrożyć, potrzeb w zakresie infrastruktury, zamówień stymulujących innowacje itd. Planowe podejście do wszystkich miast UE uzupełnione o projekt miast modelowych rozwiązań i miast pokazowych, poprzez znacznie rozszerzony program Civitas lub ewentualnie poprzez nowy program, pozwoli UE na pokazanie w Europie i na świecie, w jaki sposób Unia poszukuje innowacyjnych rozwiązań naszych obecnych problemów i je wdraża oraz jak wykorzystuje obecne szanse.

14. Wzywa władze wszystkich szczebli do zachęcania do ułatwiania wspólnych zamówień (publiczno-publicznych lub publiczno-prywatnych) mających na celu promowanie stref czystych (o ile tego rodzaju wspólne zamówienia nie są sprzeczne z szerszym interesem publicznym). Taka taktyka może dopomóc w utworzeniu rynku dla przedsiębiorców skłon-

nych do inwestowania w nowe technologie i w stymulowaniu innowacji. UE mogłaby wspierać te działania poprzez promowanie sieci najlepszych wzorców w zakresie zamówień na cele ekologiczne oraz sieci, w których stymuluje się innowacje w technologiach transportowych, powstałe w regionach i miejscowościach aktywnie zaangażowanych w produkcję, badania i wspieranie rozwoju technologii transportowych. Te dwa działania będą stymulowały popyt i podaż nowych technologii z korzyścią dla miast.

15. Podkreśla, że należy lepiej zrozumieć rolę sektora prywatnego w przyszłym zapewnianiu alternatywnych sposobów transportu, w których poprawa dostępności nie szłaby w parze ze zwiększeniem liczby kilometrów przejechanych przez pojazdy. Z tego względu we wspomnianych wyżej badaniach porównawczych na terenie UE należy zająć się rolą prywatnego finansowania i prywatnych firm w znajdowaniu innowacyjnych rozwiązań oraz zagadnieniem motywowania ich skutecznych działań.

16. Zauważa, że zielona księga została wydana w bardzo odpowiednim momencie, gdyż do rozwiązania problemów konieczne będą dodatkowe środki. UE już teraz przeznaczając poprzez sieci TEN-T znaczące kwoty na wydatki związane z mobilnością i transportem, zaś, co warto podkreślić, w ramach funduszy strukturalnych wspiera obszary miejskie poprzez regiony konwergencji. Miasta są ważnym i nieodłącznym elementem sieci transportowych, ponieważ są węzłami transportowymi, w których spotykają się różne rodzaje transportu, i to w nich z reguły rozpoczyna się i kończy transport. Z tego względu transportowi miejskiemu trzeba poświęcać taką samą uwagę jak sieciom transportowym. Należy zatem myśleć przewidując w dłuższej perspektywie i stosować się do długofalowych planów. Miasta i regiony nie powinny czekać, aż problemy w pełni się ukażą, lecz starać się działać proaktywnie. W związku z tym, przy podziale środków na wszystkich szczeblach należy nie tylko zwracać uwagę na istniejące już i wymagające rozwiązania problemy, lecz należy także skierować dodatkowe środki do miast i regionów, które zajmują się rozwiązywaniem przysłych problemów we wczesnym stadium.

17. Podkreśla znaczenie motywowania na rzecz działań związanych z mobilnością w miastach w ramach nowych programów operacyjnych dla regionów konwergencji. Miasta i regiony, których to dotyczy, będą musiały udowodnić, że ich działania, finansowane przez Unię Europejską, mają za zadanie rozwiązanie głównych problemów.

W kierunku płynnego ruchu w miastach

Odnosnie do pytania 1 — czy należy wprowadzić swego rodzaju system nagradzania wysiłków pionierskich miast w walce z zatorami drogowymi, mające na celu poprawę warunków życia

18. UE mogłaby połączyć oznaczanie zgodnie z „ogólnounijnym systemem niebieskich flag” — przyznawanych na podstawie specjalnych wskaźników z wprowadzaniem systemu „stref czystych” (obszarów o niskim poziomie zanieczyszczeń i zatorów drogowych). W „miastach pokazowych” o różnej wielkości i spuściznie historycznej finansowanie projektów mogłoby się również wiązać z zamiarami rozszerzenia programu CIVITAS na działania na większą skalę (patrz pytanie 21).

19. Roczny raport z wdrożonych wzorcowych rozwiązań mógłby stanowić element towarzyszący rocznemu sprawozdaniu z postępów w realizacji celów miejskich, udostępnianemu co roku na wiosennym szczycie Rady.

Odnośnie do pytania 2 — jakie środki można podjąć w celu propagowania chodzenia pieszo i jazdy na rowerze jako rzeczystwej alternatywy dla samochodu

20. Jedyną możliwością promowania chodzenia pieszo i jazdy rowerem jako faktycznej alternatywy dla poruszania się samochodem jest konsekwentna budowa lub rozbudowa leżących w gestii władz lokalnych sieci dróg pieszych i rowerowych wysokiej jakości, bez barier i pokrywających cały obszar, co ma na celu przyczynienie się do częstszego niż obecnie korzystania z roweru jako środka transportu w UE. Może to odbywać się przede wszystkim w ramach realizacji koncepcji „zwartego miasta”. Przyjęcie koncepcji funkcjonalnej przy tworzeniu planów nowej zabudowy może przyczynić się do skrócenia długości tras pokonywanych przez pieszych i rowerzystów. Stworzenie miejskich „stref czystych”, wiążące się z wprowadzeniem zaostrzonych rozwiązań w walce z nadmiernym ruchem drogowym i zanieczyszczeniem powietrza, zdecydowanie poprawiłoby warunki chodzenia pieszo i jazdy rowerem. Można podać liczne przykłady istniejących już sprawdzonych rozwiązań związanych z kampaniami promocyjnymi w szkołach i społecznościach. UE może odegrać ważną rolę przy wspieraniu sieci zawodowych, nagłaśnianiu dobrych przykładów i udanych rozwiązań. Europa powinna wyciągnąć korzyści z powodzenia programu Tapestry⁽¹⁾.

Odnośnie do pytania 3 — co można zrobić, aby promować w miastach przechodzenie na korzystanie z bardziej ekologicznych środków transportu

21. Osiągnięcie zmiany wykorzystywanych środków transportu wymaga zintegrowanego podejścia mającego na celu poprawę komfortu, jaki oferują środki transportu zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju i zwiększenie ich atrakcyjności, przy jednoczesnym zmniejszeniu atrakcyjności pozostałych środków. Takie zintegrowane podejście należy stosować także przy opracowywaniu konkretnych kroków w ramach planów działań na rzecz czystości powietrza, walki z hałasem, rozwoju transportu. Przy zbliżającej się nowelizacji odpowiednich dyrektyw UE w tym zakresie należy uwzględnić pomocniczość i zintegrowane podejście do planowania. Stworzy to pewność prawną dla władz lokalnych, które stosują takie zintegrowane planowanie. Brak zróżnicowania w stosowaniu prawa wspólnotowego, zwłaszcza w zakresie pomocy państwa i zamówień publicznych, często powoduje niepożądane i nieprzewidziane skutki. Decyzja o sposobie, w jaki świadczone są usługi transportowe — w drodze zamówień publicznych czy bezpośrednio przez władze lokalne — także w przyszłości musi być podejmowana na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Odnośnie do pytania 4 — w jaki sposób można dodatkowo zwiększyć wykorzystanie ekologicznych technologii zapewniających racjonalne zużycie energii w transporcie miejskim

22. Komitet popiera przedstawione w zielonej księdze propozycje, by nadal ustanawiać coraz ambitniejsze cele poprzez stop-

niowo coraz bardziej restrykcyjne normy emisji, zachęcać do powszechnego tworzenia w miastach stref zielonych odpowiadających wspólnym normom. Możliwe byłoby także ustanowienie europejskich celów powiązanych z ulgami w składkach, uzależnionymi od tego, jaka część zamówień sektora publicznego spełnia ustalone kryteria ekologiczne. Istnieje także możliwość zachęcania dużych podmiotów sektora prywatnego za pośrednictwem różnych sieci biznesowych UE, by zobowiązały się do dokonywania zakupów zgodnych ze standardem ekologicznym.

Odnośnie do pytania 6 — czy powinno się ustalić kryteria lub wytyczne dotyczące definicji zielonych stref i obowiązujących w nich ograniczeń; jak można w najlepszy sposób zapewnić kompatybilność zielonych stref ze swobodnym ruchem w mieście; czy istnieje kwestia transgranicznego egzekwowania przepisów dotyczących zielonych stref

23. Wytyczne — lecz nie instrukcje — UE w sprawie zdefiniowania stref zielonych byłyby użyteczne, jeśli chodzi o poprawę jasności i spójności, szczególnie z myślą o utworzeniu powszechnie uznawanych kategorii pojazdów według poziomów emisji. Może wystąpić potrzeba utworzenia europejskiej witryny internetowej, na której gromadzone byłyby w standardowym formacie dane o miastach UE i która wskazywałaby konkretne informacje dotyczące poszczególnych obszarów miejskich. Jednolite oznakowanie pojazdów na potrzeby wjazdu do „stref czystych” odpowiednio do ich emisji zanieczyszczeń stanowiłoby ułatwienie zarówno dla kierowców, jak i dla organów wykonawczych w miastach, jeśli takie samo oznakowanie obowiązywałoby dla wszystkich pojazdów w całej Europie.

24. Konieczne są ogólnoeuropejskie wytyczne w sprawie przepisów kodeksu drogowego odnoszących się do środowiska i słabszych użytkowników dróg. Należy zachęcać państwa członkowskie do uwzględnienia wspomnianych wytycznych w swoich kodeksach drogowych, w celu zapewnienia większej jasności i jednolitości tych przepisów w całej Unii.

25. Wiele miast i regionów ustanawia obecnie własne strefy ochrony środowiska, stosując do tego własne oznakowania drogowe. Aby zapobiec dezorientacji międzynarodowych przewoźników i turystów, UE powinna opracować ujednolicone oznakowania drogowe. Władze regionalne i lokalne powinny zachować jak największą swobodę w zakresie ustanawiania takich stref.

26. Możliwe jest już transgraniczne egzekwowanie lokalnego prawa (decyzja ramowa Rady 2005/214/WsiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym).

27. Komitet jest zaniepokojony, że Komisja Europejska, nie czekając na wyniki konsultacji, przedstawiła w grudniu całkowicie zmodyfikowany wniosek dotyczący promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów w transporcie drogowym (COM(2007) 817).

(¹) Tapestry — Travel Awareness Publicity And Education Supporting A Sustainable Transport Strategy In Europe (świadomość transportowa w kampaniach publicznych i edukacji jako czynnik wspierający strategię zrównoważonego transportu w Europie). Projekt TAPESTRY przewidywał trzyletni cykl badań i prezentacji finansowany przez Komisję Europejską (DG ds. Energii i Transportu) ze środków piątego programu ramowego badań i rozwoju technologicznego.

Odnosnie do pytania 5 — w jaki sposób można propagować wspólne ekologiczne zamówienia

28. Dalsze korzyści można uzyskać z programu Steer⁽²⁾ poprzez wprowadzenie powiązań z nowymi europejskimi standardami ekologicznymi opartymi na zasadach kosztów społecznych w całym okresie użytkowania pojazdów, które zostały przedstawione w zielonej księdze. Na szczelbu UE można by promować partnerstwo, pracując z dostawcami, rozpowszechniając idee kalkulacji kosztów w całym okresie użytkowania pojazdów poprzez sieci dostawców oraz promując wspólne standardy i ich uznawanie, a także przekładanie wyników istotnych badań naukowych na innowacyjne i rynkowo opłacalne produkty.

Odnosnie do pytania 7 — jak można propagować ekologiczny styl jazdy

29. Wskazane jest promowanie korzyści społecznych i finansowych z ekologicznego stylu jazdy i mówienie o nich podczas kursów nauki jazdy. Chodzi tu o zmianę stylu jazdy i zachowania na drodze. Umiejętności te powinny być uwzględniane w krajowych egzaminach na prawo jazdy, poprzez wskazanie norm dobrego zachowania i ostrożności na drodze. UE mogłaby włączyć się w popularyzowanie dobrych wzorców w kampaniach i w mieszance marketingowej, tak jak w uwieńczonej powodzeniem unijnej inicjatywie Tapestry. Innym środkiem, który może zadziałać na rzecz ekologicznego stylu jazdy, jest zachęcanie do stosowania w samochodach aparatury mierzącej zużycie paliwa.

W kierunku bardziej inteligentnego transportu miejskiego

Odnosnie do pytania 8 — czy należy rozwijać i propagować lepsze usługi informacyjne dla podróżnych

30. Lepsze systemy informacyjne dla podróżujących — zarówno przed podróżą, jak i w jej trakcie — mogą w znaczący sposób przyczynić się do osiągnięcia zrównoważonego transportu. W europejskich miastach znaleźć już można wiele przykładów sprawdzonych rozwiązań. Na szczelbu UE można zachęcać do rozwijania i zapewniania wzajemnej zgodności istniejących systemów poprzez ustanowienie wspólnych systemów i symboli, a także promować systemy modelowe. Zasadnicze znaczenie ma w tym względzie system nawigacji satelitarnej Galileo.

31. Powinno się rozwijać i ulepszać usługi informacyjne dla pasażerów korzystających z publicznego transportu miejskiego. Informacje o rzeczywistym czasie przejazdu oraz o zakłóceniach w ruchu, dostępne w internecie lub przez telefon komórkowy i dostosowane do potrzeb pasażerów, powinny znacznie przyczynić się do podniesienia atrakcyjności i konkurencyjności publicznego osobowego transportu miejskiego w porównaniu z mniej zrównoważonymi rodzajami transportu. Ważną rolę w rozwoju nowych usług informacyjnych będzie odgrywał system nawigacji satelitarnej Galileo, dlatego UE powinna czynić starania, aby system ten był rozwijany tak szybko, jak to możliwe.

⁽²⁾ STEER to wertykalne działanie w ramach europejskiego programu „Inteligentna Energia — Europa”, skupiające się na alternatywnych pojazdach i paliwach, środkach politycznych sprzyjających efektywnemu wykorzystywaniu energii w transporcie oraz zwiększaniu wiedzy lokalnych agencji ds. energii w dziedzinie transportu.

32. Trzeba przede wszystkim wspierać te projekty rozwoju usług informacyjnych, które wzmacniają sieciowy efekt transportu publicznego, tzn. systemy informacyjne podające pełne informacje o połączeniach oraz sytuacji w całej sieci zintegrowanego systemu transportu aglomeracji miejskiej i okolic (województwa, kraju związkowego, państwa).

Odnosnie do pytania 9 — czy konieczne są dalsze działania mające na celu zapewnienie standaryzacji interfejsów i interoperacyjności aplikacji ITS w miastach; jakie aplikacje powinny być priorytetowo potraktowane

33. Dotychczasowe działania na rzecz interoperacyjności pomogły przy ustanawianiu standardów technicznych, przy czym UE stale ma do odegrania w tej dziedzinie istotną rolę. Można również zwiększyć wysiłki w zakresie zachęcania do wspólnych inicjatyw grup miast oraz państw członkowskich, przykładowo poprzez systemy monitoringu i informacji on-line zapobiegające poważnym zatorom w ruchu drogowym.

34. Oprócz systemów informacji dla użytkowników, należy w jak największym stopniu rozwinąć na szczelbu europejskim jednolite systemy, na przykład systemy monitoringu BACT⁽³⁾ do celów statystycznych związanych z transportem i planowaniem.

W kierunku dostępnego transportu miejskiego

Odnosnie do pytania 11 — w jaki sposób można podnieść jakość transportu zbiorowego w miastach europejskich

35. UE powinna wspierać opracowywanie wyposażenia i infrastruktury pod kątem spełniania wspólnych standardów oraz wspierać badania i rozwój w celu stałej poprawy jakości usług. Można by zwiększyć zdolność dostosowywania się do zmian popytu poprzez powiązanie finansowania ze środków publicznych ze wzrostem poziomu zadowolenia klienta.

36. W tym zakresie pomocne będą również środki odzwierciedlające koszty bezpośrednie i pośrednie, gdyż zrównoważą one czynniki wpływające na decyzję o wyborze środka transportu.

Odnosnie do pytania 12 — czy należy zachęcać do wyznaczenia wydzielonych pasów ruchu dla transportu zbiorowego

37. Uważamy, że należy zachęcać do wyznaczania wydzielonych pasów ruchu dla transportu zbiorowego w połączeniu z systemami ITS. EU może wspierać projekty realizacji osobnych korytarzy dla linii autobusowych i trolejbusowych bądź tramwajowych w wydzielonych pasach ruchu, w oddzielnych strukturach lub we wspólnym korytarzu z ciągami pieszymi i rowerowymi oraz opracować wspólne oznakowanie. Wydzielenie pasów ruchu zarezerwowanych dla publicznego transportu miejskiego może zapobiec zatorom w jego ruchu. Jeżeli jednak w związku z wydzieleniem takich pasów zmniejszy się liczba pasów ruchu dla samochodów, może dojść do zmniejszenia liczby samochodów osobowych na drogach, a jednocześnie do zagęszczenia ruchu tych samochodów. Uzyskanie akceptacji dla takich środków i ich realizacja mogą niekiedy być trudne. UE i szczebel krajowy mogą tu okazać pomoc władzom lokalnym, prowadząc działania informacyjne i podnoszące świadomość.

⁽³⁾ BACT — Best Available Control Technology (najlepsza dostępna technika kontroli)

Można także tworzyć internetowe usługi udostępniające informacje o wolnych miejscach w samochodach i opracowywać modele sprzyjające wspólnemu korzystaniu z jednego samochodu (np. samochód, którym podróżuje wspólnie więcej niż trzy osoby, mógłby w określonych porach dnia poruszać się po pasach wydzielonych dla transportu publicznego).

Odnośnie do pytania 13 — czy istnieje potrzeba wprowadzenia europejskiej karty praw i obowiązków pasażera korzystającego z transportu zbiorowego

38. Komitet opowiada się za rozszerzeniem Karty Praw Podstawowych UE o zapis dotyczący praw i obowiązków pasażera komunikacji zbiorowej w celu poprawy dostępności tej komunikacji, zwłaszcza dla osób z dysfunkcją narządu ruchu.

Odnośnie do pytania 14 — jakie działania można podjąć w celu lepszej integracji transportu osób i towarów z badaniami i planami dotyczącymi mobilności w mieście

39. Można zachęcać do integracji poprzez kryteria finansowania projektów badawczych i demonstracyjnych, w szczególności związanych z wprowadzeniem efektywnych energetycznie i przyjaznych dla środowiska pojazdów dostosowanych do poruszania się po mieście. Można rozważyć utworzenie specjalnych miejskich kryteriów redukcji emisji, związanych z oznaczeniami, o których mowa w punkcie 18 (pytanie 1).

Odnośnie do pytania 15 — w jaki sposób można lepiej koordynować planowanie przestrzenne oraz transport miejski i międzymiastowy i jaki rodzaj struktury organizacyjnej byłby najbardziej odpowiedni

40. Popieramy wykorzystanie dobrowolnie opracowanych planów mobilności łączących większe konurbacje. Istotne znaczenie ma opracowanie sensownych koncepcji przekierowania ruchu pojazdów ciężarowych poza centra miast. Nie ma jednego optymalnego rozwiązania, a konurbacje powinny opracowywać rozwiązania lokalne mające na celu osiągnięcie wyników zalecanych i popieranych przez UE. Plany te mogłyby stanowić podstawę umów w sprawie mobilności zawieranych pomiędzy głównymi zainteresowanymi podmiotami.

41. Komitet uważa, że w celu odblokowania dróg dojazdowych do dużych miast, należy wybudować na obrzeżach miast, we współpracy z samorządami gmin peryferyjnych oraz w odpowiednich przypadkach miejskimi władzami transportowymi, duże terminale przesiadkowe, wyposażone w odpowiednią ilość miejsc parkingowych (tzw. parkingi „park and ride”), tak aby osoby dojeżdżające samochodami spoza miasta mogły tam zaparkować i skorzystać ze środków komunikacji zbiorowej, bez szczególnej straty czasu. Za słuszne uważamy wspieranie budowy zintegrowanych systemów transportowych dostosowanych do naturalnych granic aglomeracji miejskich i potrzeb transportowych obywateli, ustanawiając w celu zarządzania nimi mechanizmy współpracy między władzami administracyjnymi na wzór stowarzyszeń.

42. Konieczne jest, by planowanie przestrzenne na wszystkich jego poziomach — ponadmiejskim oraz miejskim — i planowanie mobilności następowały równocześnie i były ze sobą powiązane, tak by zoptymalizować działania w obu tych obszarach pod względem ekologicznym, energetycznym i funkcjonalnym, gdyż są one ściśle ze sobą powiązane.

W kierunku bezpiecznego i niezawodnego transportu miejskiego

Odnośnie do pytania 16 — jakie dalsze działania należy podjąć, aby pomóc miastom w rozwiązaniu ich problemów związanych z bezpieczeństwem na drogach i poczuciem bezpieczeństwa w transporcie miejskim

43. Piesi i rowerzyści są szczególnie narażeni na niebezpieczeństwo na obszarach miejskich. Jeśli chcemy wspierać te sposoby przemieszczania się, należy stale wprowadzać ulepszenia w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Dalsze działania mogłyby obejmować wspieranie projektów demonstracyjnych, w których ukazane byłyby innowacyjne sposoby zapewniania pieszym i rowerzystom pierwszeństwa wobec transportu zmotoryzowanego i zachęcanie do szybkiego przyjmowania rozwiązań technologicznych podnoszących bezpieczeństwo. Należy zachęcać gminy, żeby podejmowały dobrowolną współpracę z sektorem prywatnym w celu rozwiązania wymienionych problemów; w tym zakresie istnieje już wiele sprawdzonych rozwiązań.

Odnośnie do pytania 17 — jak przewoźnicy i obywatele mogą uzyskać lepszą informację na temat możliwości, jakie oferują w zakresie bezpieczeństwa nowoczesne systemy zarządzania infrastrukturą oraz zaawansowane technologie w pojazdach

44. Uważamy, że dobrze nagłośnione projekty demonstracyjne to najlepszy mechanizm do przekazania tych informacji. Uważamy, że przy ogłaszaniu nowych wydarzeń w tej dziedzinie ważną rolę powinny pełnić europejskie centrum monitorowania bezpieczeństwa drogowego oraz istniejące w regionach europejskich sprawdzone rozwiązania.

Odnośnie do pytania 18 — czy powinno się opracować automatycznie działające urządzenia radarowe, dostosowane do środowiska miejskiego oraz propagować ich stosowanie

45. UE powinna wspierać rozwijanie nowych technologii. Istotną rolą UE może być promowanie dalszych prób na terenie Europy, tak aby lepiej poznać koszty i korzyści tych technologii.

Tworzenie nowej kultury mobilności w mieście

Odnośnie do pytania 20 — czy wszyscy zainteresowani powinni współdziałać w celu stworzenia nowej kultury mobilności w Europie i czy w oparciu o model europejskiego centrum monitorowania bezpieczeństwa drogowego, europejskie centrum nadzorowania mobilności w mieście mogłyby stanowić przydatną inicjatywę

46. Uważamy, że byłby to użyteczny model, biorąc pod uwagę sukces Europy pod względem ograniczenia liczby wypadków drogowych. Ustanowienie europejskiego centrum monitorowania mobilności w mieście można by poprzeć tylko wówczas, gdyby wносиło ono rzeczywistą wartość dodaną. Uważamy również, że model połączonych celów związanych z finansowaniem znacząco przyczynił się do tych postępów. Europejskie centrum monitorowania mobilności w mieście mogłoby pomagać w propagowaniu najlepszych rozwiązań, przy nadawaniu statusu strefy czystej oraz w ramach rocznego mechanizmu sprawozdawczości UE związanego z wiosennymi posiedzeniami Rady Europejskiej.

Zasoby finansowe

Odnosnie do pytania 21 — jak istniejące instrumenty finansowe, takie jak fundusze strukturalne i spójności, można lepiej wykorzystać dla finansowania zintegrowanego i zrównoważonego transportu miejskiego

47. Już obecnie przeznaczają się znaczne środki na działania związane z mobilnością za pośrednictwem różnych programów, zwłaszcza programu TEN-T, w ramach funduszy strukturalnych („Regiony Konwergencji” oraz „Civitas”). Jest oczywiste, że w regionach konwergencji, gdzie środki UE są wykorzystywane w kontekście miejskim, można oczekiwać, że będą one dopasowane do celów zielonej księgi. Działania finansowane z programów konwergencji powinny zmierzać do ustanowienia wyważonego podejścia do różnych środków transportu, z uwzględnieniem efektywności klimatycznej każdego z nich. Środki przeznaczone na konwergencję oraz środki z innych programów nie wystarczą do pobudzenia radykalnych zmian koniecznych w całej Europie. Ponadto środki te zazwyczaj nie są skoncentrowane na obszarach, gdzie występują prawdziwe potrzeby, tzn. dużych obszarach miejskich znajdujących się pod presją wywieraną przez wzrost gospodarczy, gdzie kwestie ekologiczne utrudniają konkurencyjność. Zielona księga dowodzi potrzeby działania. UE ma tu do odegrania swoją rolę — poprzez znacznie rozszerzone podejście „Civitas” lub poprzez zupełnie nowy program, przy czym w każdym wypadku należy skupić się na pobudzaniu do osiągnięcia tej radykalnej zmiany. Ze środków tych należy wspierać rozwój i finansowanie „stref czystych”, a także przejście do bardziej wyważonego podejścia do różnych środków transportu, zgodnie ze stwierdzeniami zawartymi w niniejszej opinii. Pomogłoby to także pozyskać środki z sektora prywatnego oraz z programów krajowych.

Odnosnie do pytania 23 — jak celowe badania naukowe mogłyby w szerszym zakresie pomóc w rozładowaniu ruchu w miastach i ułatwić jego rozwój

48. Główne zagadnienia to systemy zarządzania ruchem i działania nadzorcze w połączeniu z rozwojem gęstości zabudowy przy strategicznych publicznych trasach transportowych. Należy przede wszystkim opracować taką koncepcję rozwoju miejskiego, która łączyłaby się w całość z systemem infrastruktury

komunikacyjnej oraz innych typów infrastruktury i z nim harmonizowała, dzięki czemu można by uniknąć konieczności ich późniejszego dostosowywania. Głównym rezultatem będzie uzyskanie krytycznego progu popytu na wprowadzenie transportu zbiorowego i zarządzanie nim.

Odnosnie do pytania 24 — czy powinno się zachęcać miasta do pobierania opłat za korzystanie z dróg na ich terenie; czy istnieje potrzeba stworzenia ogólnych ram i/lub wytycznych w zakresie pobierania opłat za korzystanie z dróg w miastach; czy przychody z takich opłat powinno się przeznaczyć na finansowanie rozwiązań usprawniających transport miejski; czy powinno się poddać internalizacji zewnętrzne koszty

49. Władze miast mogłyby mieć do dyspozycji narzędzie, jakim są opłaty miejskie. Pożądane byłoby, gdyby UE zachęcała do opracowywania najlepszych wzorców praktycznych i do uczenia się na podstawie systemów już działających. Przydatne byłyby ogólne ramy lub wytyczne. Standaryzacja byłaby pożądana, lecz trudna do osiągnięcia. Aby władze lokalne i regionalne mogły rozwiązać problemy związane z zatorami drogowymi i zanieczyszczeniem środowiska, muszą dysponować skutecznymi instrumentami. Wysoce efektywnym narzędziem mogą być opłaty z tytułu zatorów drogowych (opłaty zatorowe). Dlatego też ważne jest, by władze lokalne i regionalne mogły same decydować o wprowadzeniu takich opłat oraz o przeznaczeniu wpływów z nich. W wielu państwach członkowskich nie mają one jednak takiej możliwości, ponieważ kwestie tego rodzaju rozstrzygane są na szczeblu krajowym. Byłoby wskazane, gdyby UE wspierała opracowywanie wzorców sprawdzonych rozwiązań i wykorzystywanie doświadczeń wynikających z istniejących rozwiązań. Zdaniem KR-u, wyjaśniając istotę problemu i uczulając nań społeczeństwo, Komisja Europejska może w znacznej mierze ułatwić samorządom lokalnym i regionalnym wprowadzenie opłat zatorowych.

Odnosnie do pytania 25 — jaką wartość dodaną mogłoby przynieść w dłuższym okresie celowe dofinansowanie ekologicznego i energooszczędnego transportu miejskiego

50. Ukierunkowane wsparcie mogłoby pomóc w osiągnięciu lepszych wyników w zakresie celów dotyczących zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, w szybszym przyjmowaniu technologii oraz w rozpowszechnianiu i przyjmowaniu najlepszych wzorców. To z kolei pomogłoby w zmniejszeniu ekonomicznego kosztu nadmiernego natężenia ruchu w UE i zapewniłoby Unii rolę lidera na światowym rynku technologii i metodologii zrównoważonego rozwoju oraz w godzeniu wzrostu gospodarczego z rozwojem zrównoważonym transportu miejskiego.

51. UE mogłaby zwiększyć wartość dodaną poprzez wykorzystanie umów w sprawie mobilności dla ułatwienia zawierania silnych sojuszy zainteresowanych stron, które byłyby w stanie ponieść ryzyko związane z zaciąganiem wysokich pożyczek w bankach prywatnych, niezbędnych do rozbudowy na dużą skalę zrównoważonej infrastruktury transportowej. W tym celu niezbędna będzie ścisła współpraca z EBI.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Przyszły wspólny europejski system azylowy”

(2008/C 172/05)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że prawodawstwo europejskie związane ze wspólnym europejskim systemem azylowym będzie wdrażane głównie przez władze lokalne i regionalne oraz uważa, że wspólna procedura azylowa, przewidująca solidarną odpowiedzialność każdego państwa członkowskiego, ułatwi pracę władz lokalnych i regionalnych.
- Zaleca, by w razie potrzeby ustanowić na szczeblu krajowym mechanizm konsultacji między instytucjami centralnymi, regionalnymi i lokalnymi, tak aby zarządzać tymi sprawami w sposób całościowy i na wielu szczeblach.
- Zaleca, by przewidziano wydanie rozporządzenia europejskiego regulującego między państwami członkowskimi: wzajemne uznanie przyznanej ochrony międzynarodowej, procedur przeniesienia i ujednolicenia statusu uchodźcy i statusu osoby objętej ochroną uzupełniającą.
- Uważa, że rozszerzenie zakresu dyrektywy 2003/109/WE na osoby objęte formą ochrony międzynarodowej jest postanowieniem ważnym dla wyeliminowania ewentualnego ryzyka dyskryminacji, a także stanowi narzędzie uzupełniające wspólnotowy proces harmonizacji w dziedzinie azylu.
- Zaleca, by opracowanie wspólnych wytycznych, przy szerokim udziale władz lokalnych, dla działań na rzecz ułatwienia uchodźcom i osobom ubiegającym się o azyl dostępu do usług społeczno-zdrowotnych i do mieszkania, przewidując środki służące rozwojowi programów uczestnictwa w życiu społeczności lokalnych. Zaleca ponadto zdefiniowanie jasnych i szczegółowych zasad w zakresie uznawania dyplomów, przekwalifikowania zawodowego i certyfikacji kompetencji oraz zapewnienie środków ekonomicznych na rzecz wspierania możliwości pracy uchodźców lub ich przedsiębiorczości.
- Uważa, że dla powodzenia integracji uchodźców, niezbędne jest, by poczuli się oni uczestnikami życia dzielnicy, miasta, państwa i Unii Europejskiej, gdzie mieszkają. Udział w życiu politycznym danego terytorium, począwszy od czynnego i biernego prawa wyborczego na poziomie wyborów lokalnych, ma nie tylko symboliczne, ale bardzo konkretne i duże znaczenie.
- Zaleca zaprogramowanie linii finansowania oraz przetargów w celu wzmocnienia kompetencji podmiotów krajowych i lokalnych. Szczególną uwagę należy skierować na sferę psychologiczno-społeczną, wyodrębnienie osób w szczególnie trudnej sytuacji i zajęcie się takimi przypadkami.

Sprawozdawca: Savino Antonio SANTARELLA (IT/UEN-EA) burmistrz miasta Candela

Dokumenty źródłowe

Komunikat Komisji: Zielona księga w sprawie przyszłego wspólnego europejskiego systemu azylowego
COM(2007) 301 wersja ostateczna

Wniosek dotyczący dyrektywy Rady zmieniającej dyrektywę 2003/109/WE w celu rozszerzenia zakresu jej obowiązywania na osoby objęte ochroną międzynarodową

COM(2007) 298 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW,

Rola władz lokalnych i regionalnych

1. Podkreśla, że prawodawstwo europejskie związane ze wspólnym europejskim systemem azylowym będzie wdrażane głównie przez władze lokalne i regionalne. Regiony co dnia przyjmują różnorodne grupy imigrantów, w tym osoby ubiegające się o azyl, i często muszą udzielać pomocy lekarskiej i psychologicznej osobom, które ucierpiały fizycznie i psychicznie, także na skutek tortur. Tego typu usługi, które w normalnych warunkach nie zawsze są świadczone przez władze lokalne i regionalne oraz ich agencje, wymagają nadzwyczajnego wsparcia w celu uruchomienia odpowiednich kompetencji i struktur.

2. Podkreśla, że wspólna procedura azylowa, przewidująca solidarną odpowiedzialność każdego państwa członkowskiego, ułatwi pracę władz lokalnych i regionalnych. Obecnie na władzach lokalnych i regionalnych w niektórych państwach członkowskich ciąży nieproporcjonalnie duża odpowiedzialność m.in. ze względu na brak wspólnego systemu azylowego.

3. Zwraca uwagę na fakt, że jeżeli brakuje projektów dotyczących przyjęcia, integracji i stałego zatrudnienia osób ubiegających się o azyl, to osoby te mogą znaleźć się w sieci wyzysku i przestępczości, co prowadzi do powstania potencjalnych źródeł problemów w zakresie bezpieczeństwa i spójności społecznej. Dzięki możliwości podejmowania odpłatnej pracy w trakcie trwania procedury azylowej można zmniejszyć to ryzyko oraz podatność osób ubiegających się o azyl na wpadnięcie w sieć wyzysku i przestępczości.

4. Zaleca utworzenie we wszystkich państwach członkowskich systemu sieci władz lokalnych dla prowadzenia działań w zakresie spójności społecznej celem świadomej integracji uchodźców, dzięki realizacji projektów lokalnych przez wspomniane władze lokalne. Taka sieć usług w krajach członkowskich, w których prowadzono tego typu doświadczenia w ramach komisji na szczeblu terytorialnym, skróciła czas rozpatrywania wniosków o azyl i poprawiła warunki życia osób ubiegających się o jego przyznanie, przyczyniając się do ich integracji w przyjmujących ich wspólnotach lokalnych, co wpłynęło korzystnie na poziom bezpieczeństwa i jakości życia.

5. Zaleca w związku z tym, by różnorodne środki — europejskie, krajowe, regionalne i lokalne — uzupełniały się i odpowiednio zasilaly taką sieć usług w każdym państwie członkowskim, tak aby sprostać kwestiom integracji osób ubiegających się o azyl i uchodźców.

6. Zaleca, by w razie potrzeby ustanowić na szczeblu krajowym mechanizm konsultacji między instytucjami central-

nymi, regionalnymi i lokalnymi, tak aby zarządzać tymi sprawami w sposób całościowy i na wielu szczeblach.

7. Zaleca, by udział w strukturach sieci był dobrowolny oraz by istniała możliwość tworzenia partnerstw celem wspólnego podejmowania decyzji i odpowiedzialności przez różne podmioty instytucjonalne, publiczne i prywatne na szczeblu lokalnym, tak aby umożliwić planowanie działań w zakresie przyjmowania i integracji przy wykorzystaniu potencjału istniejącego na szczeblu lokalnym. Partnerstwa takie mogą przyczynić się do podnoszenia wiedzy, a w konsekwencji do świadomego zaangażowania podmiotów niezwiązanych dotąd z sektorem azylu lub wahających się, czy podjąć odpowiedzialność w tym sektorze.

8. Podkreśla, że system taki może pomóc instytucjom, przedsiębiorstwom, związkom zawodowym, stowarzyszeniom sektora usług, ośrodkom szkoleniowym, wyższym uczelniom i, rzecz jasna, władzom lokalnym i regionalnym odnaleźć swe miejsce i sprawić, by omawiane zjawisko stało się zauważalne dla całego społeczeństwa i by każdy podmiot odegrał właściwą sobie rolę, przyczyniając się w naturalny sposób do złagodzenia i usunięcia ewentualnych napięć.

Instrumenty prawne

Rozpatrywanie wniosków azylowych

9. Uważa, że w kwestii stosowania procedury dotyczącej uznania ochrony międzynarodowej, Unia Europejska musi zmierzyć się z dwoma różnymi wymogami i zastosować dla nich rozwiązania, które nie byłyby ze sobą wzajemnie sprzeczne:

— skuteczna ochrona osób ubiegających się o azyl;

— kontrola granic zewnętrznych.

10. Proponuje, by procedury identyfikacji, wpuszczenia na terytorium i dostępu do procedury azylowej były zharmonizowane na szczeblu UE.

11. Wnioskuje o zaplanowanie i przetestowanie wspólnych procedur identyfikacji migrantów, które mogłyby być przeprowadzone w dokładnie określonym czasie, obejmujących konkretne środki, przy poszanowaniu podstawowych praw człowieka i godności ludzkiej.

12. Uważa, że w odniesieniu do procedur rozpatrywania wniosków o ochronę międzynarodową ważne jest ustanowienie takich wspólnych narzędzi, które mogą zagwarantować jednolitą ocenę w poszczególnych państwach członkowskich, umożliwiając faktyczne stosowanie postanowień zawartych w dyrektywach europejskich (w szczególności 2005/85/WE).

13. Ponadto proponuje zaplanowanie okresowych działań szkoleniowych, doszkalających lub kontrolnych czy też spotkań, wymiany i dialogu pomiędzy organami zajmującymi się rozpatrzeniem wniosków o ochronę międzynarodową.

14. Zaleca przygotowanie programu szkoleniowego i doszkalającego na szczeblu europejskim, przeznaczonego dla straży granicznej i policji.

15. Zaleca, by przewidziano i wspierano tworzenie na przejściach granicznych (lotniczych, morskich, drogowych) oraz w miejscach wstępu na terytorium punktów pomocy i porady dla cudzoziemców zwracających się o ochronę międzynarodową.

Warunki przyjmowania osób ubiegających się o azyl

16. Uważa, że w kwestii pozbawienia wolności osób ubiegających się o azyl potrzebne są postanowienia potwierdzające zasadę, że osoby te nie mogą być przetrzymywane tylko w celu rozpatrzenia ich wniosku. Należy ewentualnie przewidzieć ograniczenia swobody przemieszczania się wyłącznie na okres trwania procedury identyfikacji, która powinna być przedmiotem dalszych prac w zakresie harmonizacji.

17. Wnioskuje, by Unia Europejska opracowała kartę określającą sytuację osób ubiegających się o ochronę międzynarodową podlegających ograniczeniu swobody przemieszczania się.

18. Uważa, że wtórne przemieszczanie się osób wewnątrz Unii Europejskiej jest spowodowane głównie różnicami sytuacji gospodarczej poszczególnych państw członkowskich i dominującym w danym wypadku nastawieniem do osób wnioskujących o azyl.

19. Uważa zatem za konieczne sporządzenie opracowania obejmującego doświadczenia wypracowane we wszystkich państwach członkowskich na przestrzeni ostatnich lat, przede wszystkim pod względem dostępu do rynku pracy, do mieszkania i integracji społecznej.

20. Proponuje dodać do niniejszej opinii załącznik, w którym zebrane zostaną najlepsze rozwiązania stosowane w tych obszarach we współpracy z europejskimi władzami lokalnymi i regionalnymi.

21. Zaleca w odniesieniu do usług realizowanych przez władze lokalne i regionalne, by wyjść poza zasadę „pomocy materialnej” na rzecz „zintegrowanego przyjęcia” (obejmującego pomoc i doradztwo osobiste oraz podjęcie działań na rzecz integracji społeczno-ekonomicznej).

Udzielenie ochrony

22. Przypomina, że pojęcie ochrony międzynarodowej jest jeszcze bardzo związane ze ścisłą definicją uchodźcy, zawartą w artykule pierwszym konwencji genewskiej, mimo że od 1951 r. do chwili obecnej kontekst międzynarodowy uległ głębokim przemianom, a wraz z nim również profil osób szukających ochrony, które coraz częściej uciekają nie przed indywidualnym prześladowaniem, ale z terenów ogarniętych powszechną przemocą i konfliktem zbrojnym, a przy tym coraz większą rolę odgrywają w tym także warunki naturalne i warunki życia

23. Odnotowuje, że w świetle powyższego stwierdzenia z pewnością należy zgodzić się z postanowieniami dyrektywy 2004/83/WE, w której nakreśla się i ujednotolica ochronę uzupełniającą przyznawaną osobom niepodlegającym definicji uchodźcy w rozumieniu konwencji genewskiej. Należy uznać taką ochronę jako dodatkową w stosunku do statusu uchodźcy, a nie podrzędną, gorszą czy drugorzędną.

24. Docenia wysiłek Komisji Europejskiej na rzecz zdefiniowania sytuacji osoby, której przysługuje ochrona uzupełniająca, co dopełnia i poszerza postanowienia samej konwencji genewskiej.

25. Podkreśla, że na podstawie takiej interpretacji postanowień wspólnotowych można przewidzieć dwie formy ochrony międzynarodowej (uchodźca i ochrona uzupełniająca), co poszerza typologię osób, którym przysługuje ochrona.

26. Nalega, by oba typy ochrony międzynarodowej przyznawane przez jedno państwo członkowskie były wzajemnie uznawane przez wszystkie inne państwa Unii Europejskiej.

27. Zaleca, by przewidziano możliwość przekazania odpowiedzialności między państwami członkowskimi, gdy osoba korzystająca z ochrony międzynarodowej zmienia swoje miejsce zamieszkania z jednego kraju do drugiego, gwarantując tym samym swobodę przemieszczania się (podlegającą też bezpośredniej kontroli i monitorowaniu) na terytorium Unii Europejskiej.

28. Uważa za niezbędne, by Unia Europejska przyjęła instrumenty (prawne i operacyjne) pozwalające na interwencję w tych przypadkach, w których niemożliwe jest wydalenie z terytorium Wspólnoty.

Zagadnienia przekrojowe

Właściwe działanie w przypadkach osób w szczególnie trudnej sytuacji

29. Uważa, że przy ustalaniu, czy dana osoba znajduje się w szczególnie trudnej sytuacji, należy wziąć pod uwagę jej konkretny przypadek i przeżycia, z wyjątkiem pewnych kategorii osób, które z samej zasady wymagają specjalnych działań na rzecz ich przyjęcia i ochrony (małoletni pozbawieni opieki, kobiety, które towarzyszą uchodźcom, dołączają do nich później lub które same są uchodźcami, osoby niepełnosprawne fizycznie czy umysłowo) i na których szczególną sytuację należy mieć odpowiedni wzgląd w procedurach i w praktyce decyzyjnej (np. poszanowanie prawa do życia prywatnego i rodzinnego czy łączenia rodzin).

30. Zwraca uwagę na fakt, że środki wsparcia i rehabilitacji mogą okazać się nieodpowiednie szczególnie w odniesieniu do ofiar tortur, jeżeli były one:

- nieuzupełnione o specjalne działania mające na celu zagwarantowanie przyjęcia, ochrony i integracji społeczno-ekonomicznej;
- świadczone wyłącznie przez specjalne struktury, niemające kontaktu z krajowym i lokalnym systemem opieki społecznej czy z innymi programami i usługami na rzecz osób ubiegających się o azyl i uchodźców.

31. Dlatego zaleca, by w procesie tworzenia wspólnego systemu azylowego przewidziano szeroko zakrojoną i szczegółową dyskusję służącą nakreśleniu wspólnych standardów służących wyodrębnieniu osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji.

32. Proponuje, by wśród narzędzi, jakie Unia Europejska opracuje w celu wsparcia prac różnych podmiotów działających w ramach systemu azylowego (wytyczne, podręczniki, programy szkoleniowe itd.) uwzględniono konkretne wytyczne i wskaźniki ułatwiające wyodrębnienie osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji i zajmowanie się takimi przypadkami.

33. Uważa, że wzmocnienie kompetencji lokalnych służb opieki społecznej jest niezbędne w celu rozpoznania każdego poszczególnego przypadku i otoczenia opieką osób w szczególnie trudnej sytuacji. Z tego względu zaleca, by Unia Europejska podjęła działanie czy to poprzez wyasygnowanie środków na wsparcie specjalnych programów służących wzmocnieniu potencjału, czy też poprzez pomoc dla programów szkoleniowych i doszkalających w poszczególnych państwach członkowskich.

Integracja

34. Podkreśla, że integracja to proces postępujący, którego głównym celem jest osiągnięcie właściwego poziomu samodzielności przez uchodźców. Integracja przebiega na różnych równoległych poziomach (dostęp do rynku pracy, do mieszkania, integracja społeczna) i składa się z różnych etapów (znajomość terytorium, dostęp do usług, uczestnictwo).

35. Uważa za istotne, by opierając się na ewentualnych trudnych doświadczeniach migrantów drugiego pokolenia w różnych regionach Europy w zakresie polityki integracji, nie traktować uchodźców (w tym konkretnym przypadku) jako „cudzoziemców” czy „gości”, ale wychodząc od uznania i szacunku dla wartości oraz obowiązującego prawa kraju przeznaczenia, nie usiłować oddalać ich od kultury kraju pochodzenia.

36. Uważa, że dla powodzenia integracji uchodźców, niezbędne jest, by poczuli się oni uczestnikami życia dzielnicy, miasta, państwa i Unii Europejskiej, gdzie mieszkają. Udział w życiu politycznym danego terytorium, począwszy od czynnego i biernego prawa wyborczego na poziomie wyborów lokalnych, ma nie tylko symboliczne, ale bardzo konkretne i duże znaczenie.

37. Uważa, że tworzenie takiego poczucia przynależności zaczyna się w szkole i że można opracować w sposób całościowy programy przyjmowania oraz integracji uczniów i studentów będących uchodźcami we wszystkich systemach szkolnych i uniwersyteckich państw członkowskich.

38. Zaleca:

- opracowanie wspólnych wytycznych, przy szerokim udziale władz lokalnych, dla działań na rzecz ułatwienia uchodźcom i osobom ubiegającym się o azyl dostępu do usług społeczno-zdrowotnych i do mieszkania, przewidując środki służące rozwojowi programów uczestnictwa w życiu społeczności lokalnych;
- zdefiniowanie jasnych i szczegółowych zasad w zakresie uznawania dyplomów, przekwalifikowania zawodowego i certyfikacji kompetencji;

- zapewnienie środków ekonomicznych na rzecz wspierania możliwości pracy uchodźców lub ich przedsiębiorczości, również poprzez popieranie współpracy z przedsiębiorstwami już obecnymi na danym terytorium.

Wdrażanie — środki uzupełniające

39. Proponuje unormowanie wspólnych procedur służących identyfikacji obywateli państw trzecich ubiegających się o ochronę międzynarodową.

40. Proponuje opracowanie usystematyzowanych programów szkoleniowych/doszkalających dla straży granicznej, sił policyjnych, organizacji pozarządowych, organów rozpatrujących wnioski o azyl, służb zdrowia i lokalnej opieki społecznej oraz administracji lokalnej i osób kierujących instytucjami krajowymi.

41. Proponuje stworzenie okazji do spotkań i wymiany doświadczeń poprzez europejską konferencję „plenarną” na temat azylu, konferencje regionalne oraz uruchomienie programu wymiany personelu, który byłby rodzajem Erasmusa dla osób zajmujących się azylem.

42. Zachęca do ściślejszej koordynacji pomiędzy państwami członkowskimi w niektórych sprawach dotyczących azylu.

43. Zaleca, by przewidziano wydanie rozporządzenia europejskiego regulującego między państwami członkowskimi: wzajemne uznanie przyznanej ochrony międzynarodowej, procedur przeniesienia i ujednolicenia statusu uchodźcy i statusu osoby objętej ochroną uzupełniającą.

44. Uznaje za konieczne, by poszerzono i rozwinięto narzędzia konsultacji z różnymi podmiotami i kluczowymi rozmówcami, w celu ustanowienia wspólnego systemu azylowego: instytucjami krajowymi, administracją lokalną, siłami policyjnymi i organizacjami pozarządowymi.

45. Zaleca zaprogramowanie linii finansowania oraz przetargów w celu wzmocnienia kompetencji podmiotów krajowych i lokalnych. Szczególną uwagę należy skierować na sferę psychologiczno-społeczną, wyodrębnienie osób w szczególnie trudnej sytuacji i zajęcie się takimi przypadkami.

Solidarność i rozkład obciążeń

Solidarność finansowa

46. Z zadowoleniem przyjmuje przedstawiony przez Komisję Europejską program ogólny „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi 2007–2013”. Ten wieloletni program obejmuje cztery główne obszary i odpowiadające im fundusze, służące skoordynowanemu podejściu do poszczególnych zagadnień związanych ze zjawiskiem migracji. Wyraża szczególne zadowolenie z nowej wersji Europejskiego Funduszu na rzecz Uchodźców na lata 2008–2013 oraz z Funduszu Powrotu Imigrantów, które odpowiadają potrzebom władz lokalnych związanym z problematyką osób ubiegających się o azyl i uchodźców.

47. Uznaje, że harmonizacja standardów proceduralnych w zakresie przyjmowania, integracji oraz udziału w życiu społeczności lokalnych stanowi pierwszy czynnik zniechęcający do wtórnego przemieszczania się osób ubiegających się o ochronę międzynarodową lub nią objętych na terytorium Unii Europejskiej.

48. Podkreśla, że w dążeniach do takiej harmonizacji największego wysiłku będzie wymagało ustanowienie faktycznego europejskiego systemu azylowego, głównego narzędzia pozwalającego na dzielenie się w pełni odpowiedzialnością i kompetencjami przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej.

49. Przypomina, że osiągnięcie takiego celu jest kosztowne pod względem zasobów ekonomicznych, ludzkich i czasowych, jednak uważa to za niezbędne, by utworzyć model działania, który pozwoli na przewyższenie istniejących w całej Unii Europejskiej trudności w zarządzaniu różnorodnymi przepływami migracyjnymi.

50. Podkreśla, że w celu zrealizowania wymienionych powyżej działań i w celu zagwarantowania ich skuteczności na szczeblu poszczególnych państw członkowskich, w ramach zasobów przeznaczonych na europejską politykę azylową trzeba przewidzieć część zarządzaną na szczeblu wspólnotowym oraz część przeznaczoną dla państw członkowskich.

51. Dlatego zaleca, by państwa członkowskie, w których liczba wniosków o azyl wzrasta lub utrzymuje się na stałym poziomie, jak również państwa graniczne, mogły otrzymywać pomoc finansową proporcjonalną do planowanych działań. Ustanowienie wspólnego systemu azylowego będzie wymagało dużych zasobów ekonomicznych oraz — szczególnie w pierwszym pięcioleciu — potrzebne będzie odstępstwo od zasady mówiącej, że finansowanie Wspólnoty powinno stanowić uzupełnienie finansowania krajowego.

52. Patrząc z tej perspektywy, wnosi, by szczegółowo i rozsądnie zaplanowano europejskie zasoby finansowe według linii finansowania, z których będzie można korzystać przy działaniach operacyjnych szczególnie w zakresie szkoleń, wymiany personelu i udziału podmiotów lokalnych w procesie konsultacji europejskiej.

53. Zaleca tak samo, by przewidziano odpowiednie środki wspierające nowe państwa członkowskie i państwa członkowskie, które niedawno musiały zająć się migracją, przy pomocy dodatkowego finansowania, rekompensującego ewentualne braki strukturalne na szczeblu krajowym. W takiej sytuacji zbędne wydaje się planowanie programów *przesiedleń* wewnątrz samej Unii Europejskiej.

Rozszerzenie zakresu obowiązywania dyrektywy 2003/109/we na osoby objęte ochroną międzynarodową

54. Przyjmuje z entuzjazmem wniosek dotyczący dyrektywy Rady zmieniającej poprzednią dyrektywę 2003/109/WE w celu rozszerzenia zakresu jej obowiązywania na osoby objęte ochroną międzynarodową (uchodźcy lub osoby objęte ochroną uzupełniającą).

55. Uważa, że rozszerzenie zakresu dyrektywy 2003/109/WE na osoby objęte formą ochrony międzynar-

dowej jest postanowieniem ważnym dla wyeliminowania ewentualnego ryzyka dyskryminacji, a także stanowi narzędzie uzupełniające wspólnotowy proces harmonizacji w dziedzinie azylu.

56. Uważa, że należy koniecznie przewidzieć możliwość uzyskania przez osobę objętą ochroną międzynarodową statusu rezydenta długoterminowego w tym samym państwie członkowskim, który przyznał jej ochronę, a także prawo pobytu w innym państwie członkowskim.

57. Podkreśla, że fakt przyznania pewnej formy ochrony międzynarodowej należy uznać za nieodzowny element przy ocenie konsekwencji ewentualnego ustania statusu rezydenta długoterminowego.

58. Zatem przyjmuje z zadowoleniem te środki, które we wniosku dotyczącym wspomnianej dyrektywy służą podkreśleniu poszanowania zasady niedopuszczalności wydalenia (zgodnie z którą nie można na drodze przymusu odesłać danej osoby do kraju, w którym zagrożone byłoby jej życie lub wolność) i wprowadzenia jej w pełni w życie zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym i międzynarodowym. Odrzuca jednak dalej idące ograniczenia dotyczące wydalenia i deportacji.

59. Również w myśl poszanowania zasady niedopuszczalności wydalenia uważa, że koniecznie należy zapewnić, by władze jednego państwa członkowskiego były w pełni świadome faktu, że rezydent długoterminowy — ubiegający się o prawo do pobytu na terenie tego państwa członkowskiego — uzyskał już prawo do ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim. Taki przepis ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania ciągłości ochrony w przypadku potrzeby dalszej ochrony międzynarodowej.

60. Uważa zatem za niezbędne — w sytuacji gdy właściwe władze krajowe, które przyznają i odbierają status międzynarodowej ochrony różnią się od właściwych organów, które przyznają i odbierają status rezydenta długoterminowego — by w pełni brano pod uwagę przyznany wcześniej status ochrony międzynarodowej.

61. Przyjmuje z zadowoleniem przepisy mające zagwarantować pełne zastosowanie — również wobec osób objętych ochroną międzynarodową posiadających status rezydenta długoterminowego — warunków pozwalających na korzystanie z prawa do zamieszkania w drugim państwie członkowskim.

62. Zaleca na koniec, by na szczeblu wspólnotowym można było przyjąć jednolite przepisy w zakresie udzielania zezwolenia na pobyt w drugim państwie członkowskim uchodźcom i osobom objętym ochroną uzupełniającą (z powodów zawodowych lub rodzinnych), aby umożliwić zwłaszcza przekazywanie odpowiedzialności za przyznaną ochronę międzynarodową z jednego państwa członkowskiego do drugiego.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Europejska polityka portowa”

(2008/C 172/06)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla istotne znaczenie portów dla rozwoju gospodarczego i społecznego, a także dla konkurencyjności oraz dobrobytu w Europie, nie tylko w regionach przybrzeżnych.
- Stwierdza, że europejski krajobraz portowy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Wyraża przekonanie, że różnorodność struktur wzmacnia konkurencję w zakresie najbardziej efektywnych dróg transportu.
- Podkreśla, że zarządzanie portami na poziomie krajowym i lokalnym, tak jak ma to miejsce obecnie, jest rozwiązaniem racjonalnym, dlatego też z zadowoleniem przyjmuje deklarację Komisji, że nie zamierza ona interweniować w celu zharmonizowania istniejących różnorodnych struktur.
- Podkreśla, że konkurują ze sobą nie tylko poszczególne porty, ale całe łańcuchy transportowe.
- Uważa, że zapowiedziane na 2008 r. wytyczne o pomocy państwa dla portów stanowią właściwe narzędzie precyzujące zapisy Traktatu WE w odniesieniu do portów i służące dalszemu kształtowaniu uczciwej i efektywnej konkurencji w sektorze portowym.
- Stwierdza, że w Europie nie istnieje jeszcze prawdziwy rynek wewnętrzny w zakresie transportu morskiego i przyjmuje z zadowoleniem uproszczenie procedur administracyjnych, postępy w modernizacji w dziedzinie ceł oraz zapowiedzianą na 2008 r. inicjatywę Komisji zmierzającą do utworzenia wspólnej przestrzeni morskiej bez barier.
- Domaga się kontynuacji i wspierania projektów „czystych statków” i „czystych portów” i uważa za konieczne pilne przyspieszenie na szczeblu międzynarodowym starań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez statki (np. przez pobieranie energii elektrycznej z lądu), aby porty europejskie nie ucierpiały w konkurencji światowej.

Sprawozdawca: Rolf HARLINGHAUSEN (DE/EPP), członek Komisji ds. Europejskich w Parlamencie Hamburga

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji: „Komunikat w sprawie europejskiej polityki portowej”

COM(2007) 616 wersja ostateczna

I. Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Zasadniczo

1. Dziękuje Komisji za komunikat w sprawie przyszłej europejskiej polityki portowej będący efektem szeroko zakrojonych refleksji i konsultacji prowadzonych od maja 2006 r. do czerwca 2007 r. z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. W ich ramach odbyło się sześć warsztatów tematycznych, w trakcie których poruszano różne aspekty europejskiej polityki portowej.

2. Uważa komunikat Komisji za rozwinięcie wcześniejszego komunikatu do Parlamentu Europejskiego i Rady „Poprawa jakości usług w portach morskich: kluczowy aspekt dla transportu europejskiego. Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych” (COM(2001) 35 wersja ostateczna), w sprawie którego Komitet Regionów wydał opinię 20 września 2001 r. (CdR 161/2001 fin), oraz wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dostępu do rynku usług portowych (COM(2004) 654 wersja ostateczna), w sprawie którego Komitet Regionów wydał opinię 13 kwietnia 2005 r. (CdR 485/2004 fin).

3. Postrzega komunikat w ścisłym związku z innymi związanymi z tą kwestią dziedzinami, w szczególności z europejską polityką morską i europejską polityką transportową, oraz wskazuje na swoją opinię z inicjatywy własnej z 12 października 2005 r. w sprawie polityk morskich UE — problemu zrównoważonego rozwoju dla władz lokalnych i regionalnych (CdR 84/2005 fin), opinię z 13 lutego 2007 r. „Przyszła polityka morska Unii Europejskiej” (CdR 258/2006 fin) oraz opinię z 14 lutego 2007 r. „Przegląd średniookresowy białej księgi Komisji Europejskiej dotyczącej transportu z 2001 r.” (CdR 119/2006 fin).

4. Podkreśla, że kształtowanie i wdrażanie przyszłej europejskiej polityki portowej musi opierać się na zasadach pomocniczości i proporcjonalności.

Odnośnie do komunikatu jako całości

5. Podkreśla istotne znaczenie portów dla rozwoju gospodarczego i społecznego, a także dla konkurencyjności oraz dobrobytu w Europie, nie tylko w regionach przybrzeżnych. Porty, transport morski oraz związana z nimi logistyka to jeden z najsilniejszych sektorów wzrostowych w Europie. 90 % ruchu handlowego Unii Europejskiej (UE) z krajami trzecimi odbywa się za pośrednictwem portów, w przypadku ruchu wewnątrz UE jest to 40 %. Ponadto co roku w UE przewozi się statkami ponad 200 mln pasażerów.

6. Jest zdania, że europejska polityka portowa powinna uwzględniać te aspekty, podobnie jak rosnącą globalizację oraz nową sytuację rozszerzonej Unii. Istotne znaczenie dla trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz dla powodzenia regionów Europy mają przy tym także ochrona klimatu i środowiska oraz zdrowie społeczeństwa.

7. Stwierdza, że europejski krajobraz portowy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Wyraża przekonanie, że różnorodność struktur wzmacnia konkurencję w zakresie najbardziej efektywnych dróg transportu.

8. Dlatego pozytywnie ocenia fakt, że po odrzuceniu przez Parlament Europejski obydwu wniosków dotyczących dyrektywy w sprawie dostępu do rynku usług portowych (o których krytyczną opinię miał także Komitet Regionów), komunikat oraz zapowiadane w nim dalsze działania przedstawiają w większości niewiążące regulacje (prawo miękkie), nie zaś nowe projekty legislacyjne, jako że w ten sposób można w większym stopniu uwzględnić zróżnicowane struktury.

9. Wyraża zadowolenie, że Komisja wykorzystała okazję, aby umieścić komunikat w szerokim i poruszającym wiele zagadnień kontekście, który wykracza poza zakres wniosków dotyczących dyrektyw (ograniczony głównie do kwestii dostępu do usług portowych).

10. Z zadowoleniem przyjmuje proponowane działania zmierzające do wyjaśnienia odpowiednich przepisów prawnych. Działania te muszą przy tym służyć dalszej poprawie skutecznej konkurencji oraz swobodnego dostępu do rynku. Komitet Regionów stwierdza w tym kontekście, że na wielu obszarach UE istnieje już duża i skuteczna konkurencja w europejskich portach oraz między nimi.

11. Podkreśla, że konkurują ze sobą nie tylko poszczególne porty, ale całe łańcuchy transportowe i należy uwzględnić to we wszystkich regulacjach dotyczących portów, ponieważ regulacje te mają wpływ na cały łańcuch logistyczny transportu na lądzie.

12. Uważa, że środki wspólnotowe mogące oddziaływać na przepływy transportowe, takie jak np. polityka w zakresie trans-europejskich sieci transportowych czy wytyczne dotyczące zastosowania prawodawstwa europejskiego z dziedziny środowiska do rozwoju sektora portowego, powinny opierać się na wymogach związanych z zachowaniem stabilnego klimatu inwestycyjnego oraz sprzyjającego otoczenia społecznego w portach, na rozwoju zrównoważonym portów, jednolitym zastosowaniu przepisów traktatu oraz konsultacjach z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi.

Odniesienie do działania portów i połączeń z lądem

13. Zasadniczo zgadza się z analizą Komisji dotyczącą poprawy działania portów i popiera położenie silniejszego nacisku na zwiększenie efektywności przed rozbudową infrastruktury. Wzywa jednak do opracowywania strategii wspierania intermodalności i multimodalności, które będą uwzględniały specyficzne warunki w poszczególnych regionach, oraz podkreśla, że bardziej racjonalny rozkład ruchu w Europie trzeba osiągnąć poprzez rynek w globalnych ramach politycznych.

14. Zwraca jednak uwagę, że porty, czyli połączenia między otwartym morzem a lądem, muszą obejmować także drogę dostępu do portu (to oznacza zastosowanie lodołamaczy, pogłębiarek).

Odniesienie do zwiększania przepustowości z poszanowaniem środowiska naturalnego

15. Dostrzega konieczność rozwoju portów z uwzględnieniem zagadnień ochrony środowiska oraz interesów i potrzeb mieszkańców miast portowych.

16. Dlatego popiera zamiar Komisji, aby wydać wytyczne w sprawie zastosowania i interpretacji prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska w odniesieniu do rozwoju portów. Niezbędna jest przy tym ponowna szeroka konsultacja z sektorem portowym, ale także z władzami regionalnymi i lokalnymi decydującymi o sprawach rozwoju portów. Działania na rzecz rozwoju portów oraz na rzecz ochrony środowiska powinny być ze sobą skoordynowane i zrównoważone.

17. Z zadowoleniem przyjmuje planowane działania w zakresie gospodarki odpadami i osadami oraz popiera dążenie Komisji do zapewnienia stosowania odpowiednich przepisów UE we wszystkich państwach członkowskich.

18. Popiera zamiar Komisji, by zmniejszyć emisje w portach, podkreśla jednak w tym kontekście ważną rolę Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) oraz opowiada się za porozumieniami międzynarodowymi zamiast jednostronnych działań europejskich, które osłabiłyby konkurencyjność UE w świecie. Jednocześnie jest zdania, że UE musi podjąć samodzielne działania, jeżeli IMO nie przedstawi w odpowiednim czasie konkretnych rozwiązań.

Odniesienie do modernizacji

19. Stwierdza, że w Europie nie istnieje jeszcze prawdziwy rynek wewnętrzny w zakresie transportu morskiego i przyjmuje z zadowoleniem uproszczenie procedur administracyjnych, postępy w modernizacji w dziedzinie cel oraz zapowiedzianą na 2008 r. inicjatywę Komisji zmierzającą do utworzenia wspólnej przestrzeni morskiej bez barier.

20. Poddaje jednak pod rozwagę praktyczne problemy przy wprowadzaniu w życie transportu morskiego bez barier i zaleca, by przed podjęciem nowych działań dokładnie przeanalizować obecny stan rzeczy.

Odniesienie do równych reguł gry — jasności zasad dla inwestorów, operatorów i użytkowników

21. Podkreśla, że zarządzanie portami na poziomie krajowym i lokalnym, tak jak ma to miejsce obecnie, jest rozwiązaniem racjonalnym, dlatego też z zadowoleniem przyj-

muje deklarację Komisji, że nie zamierza ona interweniować w celu zharmonizowania istniejących różnorodnych struktur.

22. Uważa, że zapowiedziane na 2008 r. wytyczne o pomocy państwa dla portów stanowią właściwe narzędzie precyzujące zapisy Traktatu WE w odniesieniu do portów i służące dalszemu kształtowaniu uczciwej i efektywnej konkurencji w sektorze portowym.

23. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje także rozszerzenie postanowień dyrektywy 2006/111/WE dotyczących przejrzystości na wszystkie porty, niezależnie od ich wielkości i rocznych obrotów.

24. Przyjmuje do wiadomości zawarte w komunikacie stwierdzenia, że przy przyznawaniu koncesji należy uwzględniać obowiązujące orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, a w przypadku koncesji nieobjętych prawem dotyczącym zamówień publicznych należy przeprowadzać przejrzystą procedurę selekcji. Komitet Regionów dostrzega w tym kontekście potrzebę jaśniejszego określenia roli władz portowych oraz możliwości, jakimi dysponują, by w odpowiednim stopniu wspierać regionalne interesy i rozwój portów.

25. Wyraża zaniepokojenie, że brak elastyczności przy realizacji proponowanych działań spowoduje niepewność prawną lub zmniejszenie zachęt inwestycyjnych dla istniejących już dostawców, co mogłoby osłabić konkurencyjność Europy.

26. Zakłada, że porty nadal będą miały możliwość przeprowadzania koniecznych modernizacji, rozbudowy i zmian służących efektywnemu rozwojowi także bez przeprowadzania procedury selekcji.

27. Widzi potrzebę dokładniejszego wyjaśnienia praw pracowników w przypadku przejęcia przedsiębiorstwa, w szczególności gdy nie ma zastosowania wspomniana dyrektywa 2001/23/WE.

28. Przyjmuje do wiadomości, że techniczne usługi morskie (jak holowanie, pilotaż i cumowanie) klasyfikowane są jako usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym i jako takie podlegają przepisom artykułów 86, 87 i 88 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. W rozumieniu tych artykułów i zasady pomocniczości, do państw członkowskich należy określenie swoich usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, zgodnie z warunkami określonymi w decyzji z dnia 28 listopada 2005 r. Jeśli państwo członkowskie postanowi powierzyć danemu przedsiębiorstwu zapewnianie określonych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, przedsiębiorstwo to może korzystać z rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych, o ile dochody, które czerpie ono ze świadczenia tego rodzaju usług, nie wystarczą na pokrycie kosztów. Rekompensata nie może przewyższać faktycznie poniesionych kosztów, z uwzględnieniem rozsądnego zysku. Przypomina również, że koszt technicznych usług morskich, niezbędnych do zagwarantowania bezpieczeństwa żeglugi w obszarach portowych, stanowi bardzo niewielką część całkowitych kosztów transportu, i w związku z tym odrzuca ideę wspierania redukcji kosztów tych usług w celu zwiększenia atrakcyjności transportu morskiego.

29. Widzi jeszcze potrzebę wyjaśnienia kwestii dotyczących pilotażu i związanych z nim zagadnień bezpieczeństwa, za które odpowiedzialne są władze lokalne i regionalne.

30. Zgadza się z Komisją co do oceny tzw. „konsorcjów” zatrudniających pracowników i podkreśla ich znaczenie dla rekrutacji i szkolenia pracowników portowych z uwzględnieniem obowiązujących przepisów UE, w szczególności dotyczących swobody przedsiębiorczości i świadczenia usług.

31. Z zadowoleniem przyjmuje definicję pojęcia „opłat portowych” i ograniczenie jej do ogólnej infrastruktury portowej oraz domaga się w związku z tym, by w zapowiadanych wytycznych dotyczących pomocy publicznej szczegółowo określić stosowanie opłat portowych w celu uniknięcia zakłócającego konkurencję subsydiowania skrośnego.

32. Stwierdza, że w zakresie opłat portowych panuje już duża przejrzystość, dlatego też nie widzi konieczności dalszych regulacji w tej dziedzinie.

33. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, aby zająć się bliżej kwestią konkurencji portów europejskich z portami krajów trzecich oraz aby wspierać porty, których to dotyczy, jako że wiele z tych portów znajduje się w niekorzystnej sytuacji nie tylko ze względu na oddalone położenie geograficzne, ale także ze względu na zaostroszoną konkurencję z krajami trzecimi.

34. Wyraża zaniepokojenie, że stu procentowe prześwietlanie (scanning) wszystkich kontenerów transportowanych drogą morską do USA wymagane zgodnie z amerykańską ustawą o bezpieczeństwie portów (Safe-Port-Act z 2006 r.) i *House Resolution No. 1* z 2007 r. będzie dla portów europejskich trudne do zrealizowania i spowoduje znaczny wzrost kosztów. Dlatego wzywa Komisję do prowadzenia z władzami Stanów Zjednoczonych rozmów w sprawie wykonalnych rozwiązań.

Odnosnie do wprowadzenia zorganizowanego dialogu pomiędzy portami a miastami

35. Popiera zamiar Komisji, aby poprawić wizerunek portów i bardziej zintegrować je z miastami. W wielu regionach porty odgrywają ważną rolę wykraczającą poza aspekty gospodarcze i związane z zatrudnieniem. Często kształtują oblicze miasta i mają znaczący udział w rozwoju miasta czy regionu.

36. Domaga się zatem innowacyjnego podejścia uwzględniającego potencjał miast portowych w dziedzinie kultury, turystyki i rekreacji oraz proponuje, by nagradzać projekty badawcze i projekty współpracy terytorialnej, które lepiej ukazują tendencje rozwoju w przyszłości.

37. Z zadowoleniem przyjmuje planowane działania popularyzacyjne Komisji, widzi jednak w ich kontekście trudności z powodu obowiązujących wymogów bezpieczeństwa związanych z ochroną przed terroryzmem i przestępczością.

38. Widzi potrzebę wyjaśnienia kwestii planowanych wielofunkcyjnych kart dostępu i ich znaczenia.

Odnosnie do pracy w portach

39. Uważa, że europejska polityka portowa powinna także uwzględniać aspekt zatrudnienia, aby zapewniać i tworzyć miejsca pracy dla wykwalifikowanych pracowników.

40. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, aby w dalszym ciągu rozwijać dialog społeczny na szczeblu europejskim.

skim. Musi to odbywać się w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi. Dobre i bezpieczne warunki pracy oraz stała poprawa kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników portów, np. przez standardowe stosowanie symulatorów, to decydujące czynniki dalszego korzystnego i zrównoważonego rozwoju portów oraz regionów, w których są one położone.

41. Podkreśla, że Europa może sprostać globalnej konkurencji tylko wtedy, gdy wykaże ponadprzeciętną innowacyjność i lepszą jakość niż inne regiony. Podkreśla również zasadnicze znaczenie, jakie dla osiągnięcia tego celu ma kształcenie wyższe oraz doskonalenie zawodowe.

42. Wyraża zaniepokojenie z powodu wciąż jeszcze wysokiej liczby wypadków przy pracy w portach i na statkach. Komitet Regionów przypomina, że władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę w nadzorze i wdrażaniu w portach przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

II. Wnioski i zalecenia

KOMITET REGIONÓW

43. Wyraża ubolewanie z powodu opóźnień w tworzeniu infrastruktury sieci transeuropejskiej (TEN) i opowiada się za tym, by Komisja lepiej informowała państwa członkowskie, regiony i miasta o przewidzianych możliwościach finansowania w celu wspierania ich w rozwijaniu potencjału i infrastruktury dostępu lądowego do portów (połączenia z lądem) i dostępu drogą wodną do portu (połączenie portu z torami wodnymi prowadzącymi do morza) oraz w budowie logistycznych sieci dystrybucyjnych.

44. uważa za konieczne, by w przyszłych regulacjach dotyczących przyznawania wsparcia finansowego dla autostrad morskich formalnie uwzględnić udział regionów i apeluje w tym kontekście o wprowadzenie uproszczonej procedury, bardziej zgodnej z interesami przedsiębiorstw i przyczyniającej się w ten sposób do szerszego rozpowszechnienia i akceptacji transportu morskiego przyjaznego dla środowiska.

45. Proponuje, aby w przyszłości planując dostęp od strony lądu i morza w większym stopniu stosować instrumenty planowania przestrzennego i zintegrowanego zarządzania strefą przybrzeżną.

46. Domaga się szybkiego opublikowania wytycznych w zakresie pomocy publicznej, po konsultacjach z państwami członkowskimi, regionami i zainteresowanymi stronami.

47. Wnosi, by wprowadzono zachęty finansowe w celu zapewnienia odpowiedniej infrastruktury portowej i wystarczającego transportu morskiego w regionach wyspiarskich i na oddalonych obszarach przybrzeżnych, tak aby w ten sposób wspierać ich zrównoważony rozwój oraz osłabiać czynniki negatywnie wpływające na ich działalność gospodarczą oraz na możliwości równego dostępu do wielkich rynków europejskich.

48. Podkreśla konieczność walki z zanieczyszczeniem powietrza i zmianami klimatu, w którą należy włączyć także porty i transport morski, np. przez szybkie przedstawienie statków na czyste paliwo oraz sprawne wdrażanie regulacji IMO w sprawie postępowania z balastem wodnym.

49. Domaga się kontynuacji i wspierania projektów „czystych statków” i „czystych portów” i uważa za konieczne pilne przyspieszenie na szczeblu międzynarodowym starań na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez statki (np. przez pobieranie energii elektrycznej z lądu), aby porty europejskie nie ucierpiały w konkurencji światowej. W celu niezwłocznej poprawy jakości życia mieszkańców miast portowych mogą być podejmowane pomocnicze działania na szczeblu europejskim.

50. Uważa za konieczne lepsze niż dotychczas uświadamianie społeczeństwu znaczenia portów i mórz dla rozwoju gospodarki i tworzenia miejsc pracy w Europie. Zadanie to przeważnie należy pozostawić w gestii samych portów, regionów i państw członkowskich.

51. Oczekuje z dużym zainteresowaniem planowanych na 2008 r. działań Komisji zmierzających do opracowania zintegrowanej polityki morskiej UE oraz tego, w jaki sposób zostaną w nie zaangażowane porty.

52. Uznaje, że aby uwzględnić wszystkie aspekty polityki portowej, konieczne jest podjęcie wielu działań na szczeblu UE, z zachowaniem zasady pomocniczości i proporcjonalności. Komitet Regionów obawia się jednak, że nie uda się zrealizować wszystkich tych działań w ramach przewidzianego harmonogramu, dlatego uważa, że brakuje jasnego określenia ich hierarchii ważności.

53. Proponuje, by, zatwierdzając środki przewidziane przez Komisję, mieć na uwadze istnienie małych portów o zasięgu lokalnym i regionalnym, których działalność nie ma charakteru przeważająco komercyjnego, a które mają istotne znaczenie dla

miejskowych społeczności, lecz nie dysponują odpowiednimi zasobami gospodarczymi bądź ludzkimi na potrzeby wdrażania dyrektyw i przepisów przyjętych przez instytucje europejskie. Sugeruje ponadto, by nowe wspólnotowe instrumenty prawne oceniane były pod względem ich oddziaływania na zdolności przeładunkowe i rozmiary działalności takich portów, by nie narażać ich rentowności.

54. Domaga się zatem zmiany wykazu działań, tak by był ułożony według priorytetu celów, jakim mają służyć poszczególne działania, a także według przewidywanego podziału odpowiedzialności zgodnie z zasadą pomocniczości oraz według harmonogramu ich realizacji.

55. Ze swej strony deklaruje gotowość do współpracy i pomocy przy opracowaniu propozycji dotyczących hierarchii ważności wspomnianych działań oraz propozycji dotyczących przyszłej polityki portowej. Oświadcza także, że chciałby być regularnie informowany o przebiegu prac w zakresie tej polityki.

56. Zaleca utworzenie struktury, która umożliwi regularne konsultacje z wszystkimi zainteresowanymi stronami, a tym samym wykorzystywanie osiągniętych efektów w dalszym rozwoju europejskiej polityki portowej, unikanie konfliktów i wymianę najlepszych rozwiązań. W tym kontekście wskazuje także na możliwość służenia władzom lokalnym i regionalnym wsparciem i pomocą w celu zapewnienia wysokiej akceptacji.

57. Wzywa Komisję do przedstawienia do 31 grudnia 2009 r. śródkresowego sprawozdania na temat europejskiej polityki portowej.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej”

(2008/C 172/07)

KOMITET REGIONÓW

- ubolewa, że nie zwrócono uwagi na istotne aspekty, takie jak kształcenie i szkolenie morskie, tworzenie funduszu europejskiego na rzecz obszarów przybrzeżnych oraz ochrona dna morskiego;
- z żalem odnotowuje, że nie zajęto się kwestią wykorzystania i ochrony dna morskiego i jest zdania, iż do obszaru tej polityki powinny zaliczać się także ogólne strategiczne przepisy dotyczące zatapiania i układania rurociągów i kabli na dnie morskim oraz ich eksploatacji;
- podtrzymuje wniosek zgłoszony w opinii w sprawie przyszłej polityki morskiej Unii Europejskiej dotyczący zbadania możliwości zmiany europejskiego systemu finansowego w celu utworzenia jednolitego, uproszczonego systemu nastawionego na wszystkie lub większość zagadnień morskich obsługiwanych w ramach europejskiego funduszu stref przybrzeżnych i wysp;
- wzywa Komisję do przedstawienia planu działania dotyczącego celów na średni i długi okres, które mają zostać osiągnięte w ramach europejskiej polityki morskiej do 2015 i do 2020 roku;
- nadal nie dostrzega wyraźnych powiązań między błękitną księgą w sprawie polityki morskiej a dyrektywą w sprawie strategii morskiej i prosi w związku z tym Komisję o wyjaśnienie tych powiązań, aby bliżej zająć się obydwojema tematami;
- ponownie wzywa do stworzenia europejskiej platformy morskiej, obejmującej władze lokalne i regionalne i podmioty zainteresowane, jako narzędzia gromadzenia wiedzy i wymiany wzorcowych rozwiązań.

Sprawozdawca: Saima KALEV (EE/UEN-EA), Burmistrz Jõgevy

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej”

COM(2007) 575 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje i akceptuje komunikat Komisji „Zintegrowana polityka morska Unii Europejskiej”. Komitet cieszy się, że podejmowana jest próba znalezienia całościowego podejścia do tego ważnego zagadnienia, które obejmuje wszystkie aspekty relacji człowieka z morzami i oceanami. Będzie to stanowiło ramy spójnej polityki, umożliwiające optymalny i zrównoważony rozwój wszystkich działań związanych z morzem.

2. Dostrzega zaangażowanie licznych zainteresowanych stron w procesie konsultacji, jednak obawia się, że nie zwrócono uwagi na tak istotne aspekty jak kształcenie i szkolenie morskie, tworzenie funduszu europejskiego na rzecz obszarów przybrzeżnych oraz ochrona dna morskiego.

3. Podziela zdanie, że wszystkie zagadnienia związane z oceanami i morzami są wzajemnie powiązane oraz że trzeba się nimi zajmować w sposób skoordynowany. Aby uzyskać planowane wyniki, ważne jest, by informować o postępach wszystkich działań w sposób skoordynowany (np. na jednej stronie internetowej). Wszelkie obowiązkowe działania/regulacje muszą opierać się na faktach naukowych i ocenach, które uwzględniają lokalne zróżnicowanie ekosystemów i regionalne różnice w wykorzystaniu zasobów morskich przez człowieka.

4. Jest przekonany, że polityka morska UE mogłaby w długim okresie stać się bardzo silną polityką, ponieważ obszary wodne, wraz ze znajdującymi się na nich biologicznymi, fizycznymi i geologicznymi zasobami, stanowią ponad 50 % powierzchni UE.

5. Zwraca uwagę na to, że istotne elementy środowiska morskiego, a mianowicie kwestia wykorzystania i ochrony dna morskiego, która wchodzi w zakres kompetencji poszczególnych państw członkowskich, nie zostały poruszone w komunikacie dotyczącym zintegrowanej polityki morskiej. Zdaniem Komitetu do obszaru tej polityki zaliczają się także ogólne strategiczne przepisy dotyczące zatapiania i układania rurociągów i kabli na dnie morskim oraz ich eksploatacji.

6. Podkreśla, że polityka morska wykracza poza granice poszczególnych państw i wymaga wielopłaszczyznowego podejścia oraz efektywnego zarządzania na wielu szczeblach.

7. Popiera zintegrowaną, międzysektorową koncepcję, której realizacja wymaga współpracy i koordynacji wszystkich działań politycznych dotyczących morza na różnych szczeblach podejmowania decyzji. Trzeba przy tym znaleźć równowagę między

konkurencyjnością, zrównoważonym rozwojem a ochroną środowiska.

8. Jest zdania, że władze lokalne i regionalne odgrywają istotną rolę w kształtowaniu i realizowaniu omawianej polityki oraz przy opracowywaniu norm prawnych, jak również mają do wykonania konkretne zadanie w zakresie integrowania środków politycznych dotyczących poszczególnych obszarów oraz informowania obywateli o potencjale mórz oraz o wpływie działalności ludzkiej na środowisko morskie.

9. Zwraca uwagę na to, że dla pomyślnej realizacji zintegrowanej polityki morskiej UE nieodzowne jest, by władze lokalne i regionalne wносиły efektywny wkład i były gotowe do dalszego angażowania się w tym zakresie.

10. Podziela pogląd Komisji, że Komitet Regionów może wnieść w ten proces wartość dodaną. Komitet pragnie przyczynić się do powstania podejścia, które wesprze udział władz lokalnych i regionalnych w tym procesie oraz efektywny wkład z ich strony.

11. Poszukuje sposobów wsparcia władz lokalnych i regionalnych przy opracowywaniu strategii realizacji oraz przy wdrażaniu zaplanowanych środków, uwzględniając specyfikę poszczególnych państw członkowskich i regionów morskich, co powinno prowadzić do ściślejszej współpracy, również z udziałem wysp, archipelagów i regionów najbardziej oddalonych oraz w wymiarze międzynarodowym.

12. Zaleca, by wziąć pod uwagę zróżnicowane możliwości regionów oraz poglądy przedstawione w procesie konsultacji.

13. Podziela wyrażone w komunikacie przekonanie, że zmiany wywołane polityką morską wywierają wpływ przede wszystkim na obszary przybrzeżne, połączone z nimi wody śródlądowe oraz ujścia rzek.

14. Czyni ustawiczne starania o rozbudowę potencjału władz lokalnych i regionalnych, zagwarantowanie obowiązkowej dostępności środków oraz o utworzenie w tym celu europejskiego funduszu na rzecz obszarów przybrzeżnych i wysp. Podtrzymuje wniosek zgłoszony w opinii w sprawie przyszłej polityki morskiej Unii Europejskiej dotyczący zbadania możliwości zmiany europejskiego systemu finansowego w celu utworzenia jednolitego, uproszczonego systemu nastawionego na wszystkie lub większość zagadnień morskich obsługiwanych w ramach europejskiego funduszu stref przybrzeżnych i wysp. Środki trzeba wykorzystywać w sposób korzystny dla środowiska morskiego i ekologicznego stanu mórz.

15. Obstaje przy przedstawionym w opinii CdR 84/2005 sądzie, że decydujące znaczenie ma wspieranie innowacji i rozwoju przedsiębiorstw, zwłaszcza z uwagi na postęp nowych technologii morskich.
16. Podziela pogląd, że zintegrowana polityka morska przyczyni się do rozwiązania problemów związanych z globalizacją i konkurencyjnością, zmianami klimatycznymi, pogarszaniem się stanu środowiska morskiego, bezpieczeństwem morskim oraz bezpieczeństwem energetycznym i zrównoważonym rozwojem.
17. Uważa również za konieczne, by podstawę tej polityki stanowiła doskonałość w badaniach morskich, technologii i innowacjach związanych z morzem, jak też strategia lizbońska na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz strategia z Göteborga na rzecz rozwoju zrównoważonego.
18. Podziela zdanie Komisji co do kwestii wartości dodanej poruszonej w opinii Komitetu CdR 258/2006, w której stwierdził on, że zintegrowane podejście pomaga unikać różnic zdań, tworzyć synergie i zapewniać rzeczową wymianę informacji z obywatelami i regionami sąsiedzkimi.
19. Docenia starania Komisji, by przy pomocy omawianego komunikatu stworzyć podstawę ram zarządzania i międzysektorowych instrumentów niezbędnych do prowadzenia zintegrowanej polityki morskiej UE, a także określić główne działania, które Komisja będzie realizować w trakcie obowiązywania obecnego mandatu. W tym kontekście Komitet wyraża zadowolenie z faktu, iż w rocznej strategii politycznej Komisji Europejskiej na rok 2009 (COM(2008) 72) umieszczono politykę morską wśród priorytetów politycznych Komisji, ale z zastrzeżeniem niskich nakładów finansowych na tę dziedzinę w 2009 r., pochodzące z przeniesienia 6 mln EUR ze środków dostępnych w ramach polityki rybackiej.
20. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja w tych działaniach będzie kierować się zasadami pomocniczości i konkurencyjności, podejściem ekosystemowym i zasadą uczestnictwa zainteresowanych podmiotów.
21. Z tego też powodu wzywa Komisję do przedstawienia planu działania dotyczącego celów na średni i długi okres, które mają zostać osiągnięte w ramach europejskiej polityki morskiej do 2015 i do 2020 roku.
22. Jest zdania, że w przypadku tak ważnego dokumentu jak dokument dotyczący zintegrowanej polityki morskiej UE horyzont czasowy powinien być znacznie odleglejszy i wychodzić poza czas trwania obecnego mandatu.
23. Uznaje za niezwykle ważne, by współpracować i prowadzić konsultacje z regionalnymi i tematycznymi grupami roboczymi i organizacjami aktywnymi w ramach UE w regionie Oceanu Atlantyckiego, Oceanu Arktycznego, Morza Śródziemnego, Morza Czarnego, Morza Bałtyckiego i Morza Północnego, a także by wspierać ich działania. Wzywa Komisję do zorganizowania realizacji integracyjnej polityki morskiej na wyżej wymienionych obszarach.
24. Zwraca uwagę, że zintegrowane podejście zakłada ścisły podział kompetencji, w związku z czym przy podejmowaniu działań w odpowiednich obszarach, takich jak ochrona środowiska, transport, polityka rybacka, polityka regionalna lub przemysłowa UE będzie musiała odwołać się do tych określonych w Traktacie kompetencji, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości.
25. Popiera wezwanie Komisji skierowane do państw członkowskich, by w ścisłej współpracy z zainteresowanymi podmiotami, zwłaszcza w regionach przybrzeżnych, opracowały krajowe zintegrowane wytyczne polityki morskiej. Z niecierpliwością oczekuje na wytyczne Komisji w tej kwestii oraz w sprawie konsultacji z zainteresowanymi podmiotami, z uwzględnieniem szczególnych kompetencji władz lokalnych i regionalnych w zakresie zintegrowanej polityki morskiej.
26. Za istotne uznaje decyzje, by przedstawić w 2008 r. zbiór wytycznych dla opracowywania krajowych zintegrowanych polityk morskich oraz co roku sporządzać sprawozdanie z działań prowadzonych w tej dziedzinie przez państwa członkowskie, począwszy od 2009 r.
27. Zaleca przedstawienie dodatkowych wspomagających wytycznych także dla władz lokalnych i regionalnych. Wzywa Komisję, by za podstawowe zasady w ramach wytycznych dotyczących dobrego sprawowania rządów na szczeblu krajowym i regionalnym uznała: propozycje dotyczące głównych celów morskich, metodologię osiągania tych celów w ramach zintegrowanego podejścia, konkretne terminy dla realizacji tych celów.
28. Jest zdania, że przewidziana koordynacja nie zagwarantuje integracji, że wytyczne mogą być różnie interpretowane oraz że struktury służące konsultacji nie są jeszcze strukturami, w których mogą zapadać decyzje.
29. Proponuje, by stworzyć dla regionów przejrzyste podsumowanie i listę wzorcowych rozwiązań.
30. Zaleca stworzenie jasnego systemu gwarantującego, że regiony będą stale wносить efektywny wkład oraz że możliwe konflikty między regionami będą sprawiedliwie rozwiązywane.
31. Podkreśla, że w tym celu trzeba opracować regionalne strategie realizacji.
32. Proponuje przyspieszenie procesów podejmowania decyzji w kwestiach związanych z morzem w ramach dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi. Komitet zwraca uwagę na to, że także państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne muszą brać bezpośredni udział w opracowywaniu strategii realizacji. Cele strategii powinny być wytyczane wspólnie z nimi, co będzie potwierdzeniem tego, że wszystkie działania wspierają międzysektorową integrację. W podobny sposób można by określać zadania i omawiać kwestie środków finansowych.
33. Popiera wspieranie lepszej współpracy straży przybrzeżnych w państwach członkowskich, jak również decyzję o podjęciu działań w celu stworzenia bardziej interoperacyjnego systemu nadzorowania, aby połączyć istniejące systemy monitorowania i śledzenia statków, które są stosowane do zapewniania bezpieczeństwa na morzu, ochrony środowiska morskiego, zapobiegania zanieczyszczeniom mórz, kontroli rybołówstwa, kontroli granic zewnętrznych i innych działań związanych z egzekwowaniem przepisów. Zwraca się do Komisji o uruchomienie pierwszego projektu pilotażowego w tej sprawie w regionie śródziemnomorskim, a docelowo w całej UE.

34. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Komisji, by opracować w 2008 r. mapę drogową ułatwiającą rozwój morskiego planowania przestrzennego w państwach członkowskich.

35. Uważa za konieczne, by Komisja podjęła w 2008 r. kroki na rzecz utworzenia europejskiej sieci informacji i obserwacji środowiska morskiego oraz przeanalizowała zapotrzebowanie na wielowymiarowe kartografowanie wód państw członkowskich w celu poprawy dostępu do danych wysokiej jakości. Zwraca się do Komisji o uruchomienie pierwszego projektu pilotażowego w tej sprawie na Morzu Północnym, a docelowo w całej UE.

Obszary działań zintegrowanej polityki morskiej UE

Maksymalizacja zrównoważonego wykorzystywania mórz i oceanów

36. Podziela zdanie Komisji, że w celu poprawy wydajności transportu morskiego w Europie oraz zagwarantowania jego długofalowej konkurencyjności konieczne jest utworzenie, wspólnie z pozostałymi podmiotami zajmującymi się transportem, europejskiej przestrzeni transportu morskiego bez barier.

37. Popiera przygotowanie kompleksowej strategii na rzecz transportu morskiego na lata 2008-2018, która powinna obejmować rozwój autostrad morskich i żeglugi bliskiego zasięgu. W strategii tej, obok sieci wielkich portów europejskich połączonych z transeuropejskimi sieciami transportu, należy zwrócić uwagę na porty małe i średnie, ponieważ skutecznie obsługują one regiony peryferyjne i wyspy oraz przyczyniają się do unikania zatorów w wielkich portach i na drogach.

38. Zwraca się do Komisji i państw członkowskich o pobudzenie współpracy między portami europejskimi w celu wspierania a) transportu statkami jak największej liczby towarów w UE jako opcji najbardziej ekologicznej, w tym przywozu, wywozu i tranzytu towarów; b) optymalizacji kosztów i efektywności handlu drogą morską, zwłaszcza w świetle oczekiwanego dalszego wzrostu przepływu towarów.

39. Przyjmuje do wiadomości uzyskaną w procesie konsultacji odpowiedź na wcześniej zadane pytanie, jak strategia tematyczna dotycząca ochrony i zachowania środowiska morskiego ⁽¹⁾ oraz wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie strategii morskiej ⁽²⁾ powinny zostać włączone do przyszłej polityki morskiej, skoro Komisja określa je jako elementy zintegrowanej strategii.

40. Podkreśla, że wspomniane strategie stanowią fundament zintegrowanej polityki morskiej, jeśli chodzi o ochronę środowiska, ponieważ sprzyjają przyjęciu podejścia ekosystemowego, którego celem jest równorzędne traktowanie zagadnień ekologicznych, społecznych i gospodarczych. Przy tym kwestie ekologiczne wiążą się także z wytyczonymi terminami (osiągnięcie dobrego stanu środowiska do 2020 r.).

⁽¹⁾ COM(2005) 504 końcowy

⁽²⁾ COM(2005) 505 końcowy

41. We wniosku dotyczącym dyrektywy w sprawie strategii morskiej stwierdza się, że w regionach, w których stan morza jest krytyczny, wymagane jest szybsze przygotowanie i wdrożenie działań mających na celu uzyskanie dobrego stanu środowiska. W takich regionach niezmiernie ważne jest koordynowanie przez Komisję Europejską różnych zainteresowanych sektorów, programów i strategii, a także zapewnianie wystarczającego wsparcia finansowego. Aby osiągnąć rzeczywiście zintegrowaną politykę morską, powinna ona obejmować działania prowadzone na lądzie, takie jak działalność rolniczą, gospodarkę ściekami, transport i produkcję energii. Wspomniane regiony mogłyby funkcjonować jako obszary pilotażowe w kontekście wprowadzania rzeczywistej i w pełni zintegrowanej polityki morskiej.

42. Zdaniem Komitetu nadal brakuje wyraźnych powiązań między błękitną księgą w sprawie polityki morskiej a dyrektywą w sprawie strategii morskiej i prosi w związku z tym Komisję o wyjaśnienie tych powiązań, aby bliżej zająć się oba tymi tematami i tym samym uniknąć powielania się podejmowanych działań.

43. Zwraca się do Komisji o zaproponowanie sposobu połączenia ze sobą poszczególnych obszarów morskich „Natura 2000” w obrębie UE.

44. Jest zdania, że zintegrowane zarządzanie obszarami przybrzeżnymi bazuje na dobrze przemyślanej koncepcji, która może wnieść do procesu opracowywania polityki morskiej szereg wartościowych i sprawdzonych rozwiązań, oraz proponuje, by dodatkowo przeanalizować doświadczenia regionów i gmin w zakresie zintegrowanego wykorzystania obszarów przybrzeżnych, a w szczególności istniejących lokalnych partnerstw obszarów przybrzeżnych, w których skład wchodzi władze lokalne i zainteresowane strony, a których celem jest zapewnienie niekosztownego, oddolnego zintegrowanego zarządzania obszarami przybrzeżnymi, oraz ustalić, jak można pogodzić ze sobą zintegrowane zarządzanie obszarami przybrzeżnymi i politykę morską.

45. Zaleca, by w celu wspierania współpracy w sprawach technicznych oraz w administracyjnych kwestiach zarządzania nawiązać ściśle kontakty z władzami lokalnymi i regionalnymi, które wdrażają środki polityki wodnej państw członkowskich. Dzięki temu do 2015 roku powinno się osiągnąć dobry stan ekologiczny wód powierzchniowych w obszarze do jednego kilometra od wybrzeża ⁽³⁾.

46. Co do szczegółów swego stanowiska w kwestii europejskiej polityki portowej odsyła do swej opinii 237/2007 w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego europejskiej polityki portowej (COM(2007) 616).

47. Przyłącza się do pomysłu, by zaproponować nową politykę dotyczącą portów, która uwzględni różne funkcje portów i szerszy kontekst europejskiej logistyki.

48. Zaleca, by wykorzystać środki funduszy strukturalnych w celu umożliwienia inwestycji w regionalne struktury portowe oraz inne odpowiednie projekty.

49. Popiera propozycję dotyczącą ograniczenia emisji powodowanych przez statki w portach, zwłaszcza poprzez usunięcie utrudnień podatkowych dla przybrzeżnych instalacji zasilania elektrycznego, oraz opracowania i wsparcia ogólnounijnych lub ogólnosiwiatowych standardów technicznych dla transferu energii elektrycznej z tych przybrzeżnych instalacji na statki.

⁽³⁾ Dyrektywa 2000/60/WE

50. Uznaje również za ważne, by wydać wytyczne dotyczące stosowania odpowiedniego prawodawstwa wspólnotowego w zakresie środowiska przy rozwoju portów.
51. Podkreśla ponadto potrzebę zagwarantowania przyszłego zaopatrzenia w energię odnawialną. Zwraca się do Komisji i do państw członkowskich o systematyczne wspieranie morskich energii odnawialnych, takich jak energie pozyskiwane z wiatru, fal, pływów i prądów oceanicznych, a zwłaszcza wspieranie badań i rozwój i nadanie im priorytetowego znaczenia poprzez wykorzystanie zachęt finansowych w postaci gwarantowanych cen zakupu energii. Ponadto należy usunąć bariery administracyjne utrudniające rozwój energii odnawialnych ze źródeł morskich.
52. Sądzi, że będące w posiadaniu podmiotów lokalnych, nienastawione na zysk porty zarządzane powierniczo powinny być chronione przed popadnięciem w ruinę, ponieważ przynoszą one otaczającym je społecznościom korzyści społeczne, rekreacyjne i turystyczne przekraczające ich podstawową funkcję gospodarczą.
53. Z zadowoleniem przyjmuje pozytywne nastawienie Komisji do wspierania tworzenia wielosektorowych klastrów oraz regionalnych ośrodków doskonałości morskiej, jak też europejskiej sieci klastrów morskich.
54. Wzywa w tym kontekście do wyjaśnienia i przedstawienia, jaką strukturę i formę będą miały tworzone ciała, jaki wkład polityczny ma wносить każda z tych struktur oraz jaką rolę przypisano Komisji i Komitetowi Regionów.
55. Popiera decyzję, by ponownie ocenić, w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi, wyłączenia w unijnym prawie pracy mające wpływ na sektory morskie.
56. Uważa, że w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy na morzu duża odpowiedzialność spoczywa na państwach członkowskich ze względu na konieczność ratyfikowania takich tekstów międzynarodowych, jak konwencja MOP dotycząca pracy na morzu, skonsolidowana w lutym 2006 r. czy konwencja MOP dotycząca pracy w sektorze rybołówstwa przyjęta w czerwcu 2007 r.
57. Docenia zamiar promowania certyfikatu doskonałości morskiej.
58. Zaleca podjęcie działań mających na celu poprawę kształcenia w dziedzinach związanych z morzem, tak by zapewnić uznawalność międzynarodową kształcenia zawodowego oraz dostępność opcji dalszego szkolenia, gwarantując tym samym tak potrzebną podaż wykwalifikowanej siły roboczej o koniecznych kwalifikacjach.
59. Jest przekonany, że obszary przybrzeżne jako pierwsze odczuwają negatywny wpływ zmian klimatycznych i zaleca w związku z tym następujące priorytetowe działania: ograniczenie emisji ze statków, rozwój i rozpowszechnienie wykorzystywania energii z morskich źródeł odnawialnych, zatrzymanie zanikania różnorodności biologicznej środowiska morskiego, ochrona wybrzeży. Z zadowoleniem przyjmuje zatem zamiar Komisji, by zapoczątkować działania pilotażowe zmierzające do ograniczenia skutków zmian klimatycznych oraz dostosowania się do nich w strefach przybrzeżnych.
60. Prosi o wyjaśnienie, jak Komisja ocenia zapotrzebowanie na takie działania również w regionach, które nie są przybrzeżne.
61. Zgadza się z opinią, że należy wspierać międzynarodowe działania na rzecz ograniczenia zanieczyszczeń olejowych powodowanych przez statki.
62. Popiera zamiar, by aktywnie wspierać międzynarodowe działania na rzecz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych przez statki.
63. Domaga się wprowadzenia zmian do dyrektywy w sprawie opodatkowania energii, by obligowała ona państwa członkowskie do zapewnienia, że podatek od energii elektrycznej dostarczanej statkom w portach nie będzie wyższy od podatku na olej bunkrowy. System obecnej dyrektywy sprzyja zanieczyszczaniu powietrza — do 80 % zanieczyszczeń w powietrzu miast portowych pochodzi ze statków spalających olej bunkrowy.
64. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji i państw członkowskich, by obniżyć poziom emisji SO₂ i NO_x oraz pyłu zawieszonego ze statków na wodach UE, a zwłaszcza w portach. Ponieważ w długim okresie nie będzie to wystarczające, Komitet Regionów nawołuje do dalszego obniżenia emisji i wzywa w związku z tym Komisję i państwa członkowskie do redukcji emisji ze statków do poziomu dozwolonego dla samochodów najpóźniej do 2030 r.
65. Wzywa do włączenia emisji ze statków do unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji.
66. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by w pełni uwzględniając prace prowadzone na szczeblu międzynarodowym, opracować wnioski dotyczące rozbiórki przestarzałych statków w sposób wydajny, bezpieczny i przyjazny dla środowiska.
67. Z zadowoleniem przyjmuje podjęcie zdecydowanych działań na rzecz eliminacji odrzutów i destrukcyjnych praktyk rybackich, takich jak połowy włokami na pełnym morzu we wrażliwych siedliskach. Przy tym trzeba dokładnie przyrzeć się współpracy poszczególnych krajów w zakresie problemu przełowienia.
68. Z zadowoleniem przyjmuje podjęcie zdecydowanych działań na rzecz eliminacji nielegalnych, niezgłoszonych i nieuregulowanych połowów w regionach, w których fakty i wyniki badań wskazują, że działania takie są konieczne.
69. Uznaje konieczność upowszechniania i promowania tradycyjnych metod połowowych, od dawna stosowanych na morzach europejskich, które są bardziej selektywne i w większym stopniu szanują środowisko naturalne.
70. Chciałby poznać zdanie Komisji, jak można skuteczniej niż dotychczas prowadzić zintegrowaną politykę w odniesieniu do zagadnień wymienionych w powyższych pkt 55 i 56.
71. Wyraża poparcie dla wspierania rozwoju przyjaznego dla środowiska sektora akwakultury w Europie.
- Tworzenie bazy wiedzy i informacji dla polityki morskiej
72. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar, by przedstawić w 2008 r. kompleksową europejską strategię na rzecz badań morskich.

73. Zwraca się do Komisji o rozważenie koncepcji sieci europejskich instytutów badań oceanicznych w ramach nowej strategii badań morskich.

74. Za konieczne uznaje także inicjowanie wspólnych, przekrojowych inicjatyw w ramach 7. programu ramowego w celu wspierania zintegrowanego podejścia i lepszego zrozumienia przekrojowych zagadnień gospodarki morskiej, takich jak kwestia wpływu zmian klimatycznych i związanego z tym podnoszenia się poziomu mórz oraz zmian typów pogody na wykorzystywanie portów i ogólnie na żeglugę.

75. Z zadowoleniem przyjmuje wspieranie badań naukowych w dziedzinie prognozowania i łagodzenia wpływu zmian klimatycznych na działania dotyczące morza, środowisko morskie, strefy przybrzeżne i wyspy oraz w dziedzinie dostosowywania się do tych zmian. Zwraca się do Komisji o opracowanie europejskiej strategii przystosowania się regionów przybrzeżnych do wpływu zmian klimatycznych, która byłaby oparta o rzetelną analizę rosnących kosztów przystosowania wybrzeży do zmian klimatu. Pomogłoby to uniknąć sytuacji, w której koszty te utrudniałyby wzrost gospodarczy w tych regionach.

76. Docenia zamiar, by wspierać tworzenie europejskiego partnerstwa w dziedzinie nauk o morzu na rzecz dialogu między społecznością naukową, przemysłem i decydentami.

77. Pyta, jak i w jakim stopniu Komisja wspiera to partnerstwo, jak przejawia się to wsparcie, jak wiąże się ono z proponowaną przez Komisję strukturą konsultacyjną oraz jak się od niej różni.

78. Podkreśla znaczenie danych regionalnych i ich oceny z międzyregionalnego punktu widzenia.

79. Za konieczne uważa porównanie statystyk, aby wspierać sektorową konkurencyjność i działania w zakresie reform (o czym była mowa w opinii Komitetu CdR 258/2006, ale nie w „niebieskiej księdze”).

80. Prosi o informacje o tym, w jakim stopniu regiony mogą mieć wpływ na projekty pilotażowe oraz na zaproszenia do składania ofert dotyczących projektów naukowych i rozwojowych, jak również na przykładowe projekty. Ponownie wzywa do stworzenia europejskiej platformy morskiej, obejmującej władze lokalne i regionalne i podmioty zainteresowane, jako narzędzia gromadzenia wiedzy i wymiany wzorcowych rozwiązań.

81. Proponuje, by jak najszybciej stworzyć dla regionów na bieżąco aktualizowaną listę wzorcowych rozwiązań, być może w oparciu o istniejące już europejskie listy regionalnych wzorcowych rozwiązań w zakresie polityki morskiej, która obejmowałaby w szczególności przykłady: definicji ogólnych celów morskich, dobrego sprawowania rządów, polityk sektorowych i ich integracji oraz regionalnych planów działania w kwestiach morskich.

Zapewnienie najwyższej jakości życia w regionach przybrzeżnych

82. Za ważne uznaje wspieranie zrównoważonej turystyki przybrzeżnej i morskiej w ramach planowanej inicjatywy na rzecz turystyki.

83. Prosi o wyjaśnienie, w jaki sposób władze lokalne i regionalne, a także regiony przybrzeżne mogą zdaniem Komisji przyczynić się do zapewnienia najwyższej jakości życia na obszarach przybrzeżnych oraz jakie są możliwe synergie na przykład z innymi dziedzinami polityki UE.

84. Popiera pilne utworzenie przez Komisję bazy danych na temat wszystkich projektów polityki regionalnej finansowanych przez UE, wchodzących w zakres polityki morskiej, jako podstawy szerzenia najlepszych wzorców postępowania. Tego rodzaju baza danych powinna również przyczynić się do przejrzystości wspólnotowego finansowania dostępnego dla projektów morskich i regionów przybrzeżnych.

85. Popiera zamiar zaproponowania wspólnotowej strategii przeciwdziałania klęskom żywiołowym, w której kładziono by nacisk na zagrożenia, na jakie narażone są regiony przybrzeżne, oraz wskazywano by także porty schronienia, do których mogłyby zawijać znajdujące się w niebezpieczeństwie tankowce i inne statki przewożące niebezpieczne ładunki. Środki bezpieczeństwa na morzu muszą także uwzględniać specyfikę żeglugi morskiej w warunkach zimowych.

86. Za ważny uznaje zamiar Komisji, by wspierać rozwój potencjału morskiego regionów najbardziej oddalonych oraz wysp. Rozwiązań specyficznych problemów, z jakimi borykają się odległe regiony przybrzeżne i wyspy, należy szukać poprzez wspólny wysiłek obejmujący działania z zakresu polityki morskiej i innych obszarów polityki, podejmowane na szczeblu UE.

Promowanie wiodącej roli Europy w zakresie międzynarodowej gospodarki morskiej

87. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by promować współpracę w ramach polityki rozszerzania UE oraz europejskiej polityki sąsiedztwa i wymiaru północnego.

88. Z zadowoleniem przyjmuje zamiar opracowania strategii na rzecz zewnętrznego oddziaływania unijnej polityki morskiej poprzez zorganizowany dialog z głównymi partnerami.

89. Prosi o wyjaśnienie, jak najlepiej można systematycznie wykorzystywać w stosunkach zewnętrznych zregionalizowaną do pewnego stopnia wiedzę specjalistyczną (np. Komisja Helsińska ds. Ochrony Morza Bałtyckiego — HELCOM).

Popularyzacja morskiego charakteru Europy

90. Podobnie jak Komisja, uznaje za konieczne, by zainicjować opracowanie europejskiego atlasu mórz.

91. Popiera propozycję, by od 2008 r. obchodzić co roku Europejski Dzień Morza oraz opowiada się za tym, by od początku uwzględnić przy tym władze lokalne i regionalne oraz podmioty zainteresowane i ich specjalistyczną wiedzę.

92. Wzywa, by za pośrednictwem systemu edukacyjnego, mediów, internetu i innych kanałów informacyjnych znacznie zintensyfikować działania informacyjne dotyczące zagadnień morskich oraz je wspierać.

93. Jest zdania, że morskie parki narodowe można by wykorzystać zarówno do celów podnoszenia świadomości społecznej, jak i ochrony zagrożonych obszarów morskich.

94. Proponuje, by opracować szeroki pakiet środków na rzecz większej popularyzacji morskiego charakteru Europy, ze szczególnym uwzględnieniem naszego dziedzictwa morskiego.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Biała księga — Razem na rzecz zdrowia: strategiczne podejście dla UE na lata 2008–2013”

(2008/C 172/08)

KOMITET REGIONÓW

- Jest zdania, że wspólne podejście do spraw zdrowia nie może prowadzić do przyjmowania jakichkolwiek środków harmonizacyjnych ani do naruszania zasady pomocniczości.
- Zwraca się do Komisji o uznanie zmniejszania nierówności zdrowotnych za cel pierwszoplanowy.
- Zwraca uwagę na fakt, że strategia nie porusza kwestii leków, zaleca zatem dokładniejsze zbadanie tego zagadnienia.
- Uważa, że badania przesiewowe w kierunku nowotworów są przykładem konkretnego świadczenia zdrowotnego, a zatem pozostają w gestii poszczególnych państw członkowskich i dlatego nie powinny się one znaleźć w strategii na rzecz zdrowia. Jednakże współpraca i dzielenie się najlepszymi wzorcami są jak najbardziej wskazane.
- Jest zdania, że zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w ramach nowego mechanizmu zorganizowanej współpracy na szczeblu UE mogłoby przybrać konkretną formę polegającą na obsadzeniu kilku miejsc w nowych komitetach ds. polityki zdrowotnej przedstawicielami szczebla lokalnego i regionalnego. Domaga się jednak, by tego rodzaju mechanizm zorganizowanej współpracy poddany został dalszej dyskusji i by odbyło się to w sposób otwarty i przejrzysty.
- Uważa, że Komisja powinna opracować zestawienie odpowiednich sieci współpracy i organizacji działających w dziedzinie zdrowia oraz stwarzać zainteresowanym stronom możliwości kontaktu w celu rozwijania właściwych i efektywnych form współpracy.

Sprawozdawca: Karsten Uno PETERSEN (DK/PSE) członek rady regionu Południowej Danii (DK/PSE)

Dokument źródłowy

Biała księga „Razem na rzecz zdrowia: strategiczne podejście dla UE na lata 2008–2013”

COM(2007) 630 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje białą księgę Komisji wyznaczającą strategię UE w zakresie zdrowia do 2013 r., z zastrzeżeniem jednak, że przestrzegany będzie art. 152 Traktatu WE stanowiący, że ochrona zdrowia należy do kompetencji poszczególnych państw oraz że nie zostanie naruszona w tej dziedzinie zasada pomocniczości.

2. Podziela pogląd, że zdrowie jest podstawową wartością w życiu człowieka. Jego ochrona musi być wspierana skuteczną polityką i działaniami państw członkowskich, na szczeblu UE i na szczeblu globalnym. Komisja powinna w dalszym ciągu traktować priorytetowo zdrowie publiczne jako dziedzinę pozostającą w kompetencjach UE, w której można osiągnąć znaczące korzyści dla zdrowia.

3. Odnotowuje z uznaniem i przyjmuje z zadowoleniem rosnące zainteresowanie na szczeblu UE zagadnieniami związanymi ze zdrowiem. Zostało ono ponownie potwierdzone w traktacie reformującym 19 października 2007 r. w Lizbonie, przy czym apelowano również o nadanie im większego politycznego znaczenia. Komitet Regionów zwraca jednak uwagę, że wspólne podejście do spraw zdrowia nie może prowadzić do przyjmowania środków harmonizacyjnych ani do naruszania zasady pomocniczości.

4. Dostrzega pojawiające się nowe uwarunkowania, które wydają się uzasadniać konieczność wypracowania bardziej strategicznego podejścia na szczeblu wspólnotowym, takie jak starzenie się społeczeństwa, nowe zagrożenia dla zdrowia (pandemie, katastrofy biologiczne, bioterroryzm, wyzwania wynikające ze zmian klimatu) oraz nowe technologie. Podkreśla jednak, że należy dbać o to, by UE nie wykraczała poza swoje ograniczone kompetencje w zakresie polityki zdrowotnej nadane jej na mocy art. 152 TWE.

5. Popiera wartości i zasady, na których opiera się biała księga: solidarność, angażowanie społeczeństwa w kształtowanie polityki, zmniejszanie nierówności zdrowotnych, wspieranie inwestycji w dziedzinie zdrowia, uwzględnianie kwestii zdrowia we wszystkich obszarach polityki oraz zwiększenie roli UE w ochronie zdrowia na świecie.

6. Solidaryzuje się z trzema nadrzędnymi celami sformułowanymi w białej księdze: propagowaniem zdrowia w starzejącej się Europie, ochroną obywateli przed zagrożeniami dla zdrowia oraz wspieraniem dynamicznych systemów zdrowotnych i nowych technologii. Popiera także konkretne działania proponowane dla realizacji tych celów.

7. Zwraca uwagę na fakt, że otwartość na rolę podmiotów regionalnych i lokalnych, ich interesy i doświadczenia, jest warunkiem koniecznym do wprowadzenia w życie wartości, zasad i celów białej księgi.

8. Zwraca się do Komisji, by zmniejszanie nierówności zdrowotnych uznała za cel pierwszoplanowy i zwróciła uwagę na różnice w stanie zdrowia pomiędzy poszczególnymi grupami społeczeństwa. Państwa członkowskie, które mają problemy z opracowywaniem działań w zakresie ochrony zdrowia publicznego i poprawą zdrowotności społeczeństwa, powinny otrzymać pomoc, tak by wyrównały się występujące w UE różnice i dysproporcje w tej dziedzinie.

9. Przyjmuje z zadowoleniem system wskaźników zdrowotnych, pod warunkiem że nie narusza on kompetencji państw członkowskich w zakresie ochrony zdrowia.

10. Zwraca uwagę na fakt, że strategia nie porusza kwestii leków, mimo że traktowanie uregulowań w tym zakresie tylko jako jednego z elementów polityki gospodarczej, nie jako części właściwej strategii zdrowotnej, może mieć daleko idące skutki dla pacjentów i obywateli. Zaleca zatem dokładniejsze zbadanie zagadnienia leków, przy czym za podstawę rozważań należy przyjąć fakt, że w wielu państwach członkowskich wchodzi ono w zakres ochrony zdrowia i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego.

11. Uważa, że badania przesiewowe w kierunku nowotworów są częścią systemu ochrony zdrowia, a zatem pozostają w gestii poszczególnych państw członkowskich. Dlatego też nie powinny się one znaleźć w strategii na rzecz zdrowia.

Odnosnie do realizacji strategii

12. Zwraca uwagę na fakt, że nowa strategia zdrowotna UE dotyczy bezpośrednio organów lokalnych i regionalnych, ponieważ w wielu państwach członkowskich to one są odpowiedzialne za sprawy związane ze zdrowiem lub jego ochroną.

13. Przypomina, że regiony oraz podmioty działające w dziedzinie zdrowia na szczeblu lokalnym często odpowiedzialne są za planowanie, zarządzanie, prowadzenie placówek i rozwój ochrony zdrowia, a także ponoszą odpowiedzialność finansową. Ponieważ jest to najbliższy obywatelom szczebel zarządzania, podmioty te są w kwestiach zdrowotnych istotną stroną, dysponującą również odpowiednią wiedzą merytoryczną.

14. Z zadowoleniem przyjmuje odnotowanie w białej księdze faktu, że w kwestiach dotyczących świadczenia usług zdrowotnych nie da się pominąć organów i podmiotów szczebla lokalnego i regionalnego. Dlatego oczekuje, że biorąc pod uwagę odpowiedzialność, jaką władze lokalne i regionalne ponoszą w tej dziedzinie, zostaną one w pełni włączone w realizację strategii. Będzie ona najbardziej skuteczna wtedy, gdy będzie wspierana na szczeblu lokalnym i regionalnym, i to w możliwie najwcześniejszym stadium. Będzie to również bardziej sprzyjało samodzielnej odpowiedzialności tego szczebla za realizację strategii.

15. Wyraża zadowolenie, że biała księga wskazuje możliwość zaangażowania szczebla regionalnego i lokalnego w ramach nowego mechanizmu zorganizowanej współpracy na szczeblu WE oraz że Komisja zamierza prowadzić działania we wszystkich sektorach i w porozumieniu z innymi organami zajmującymi się kwestiami związanymi ze zdrowiem. Wzywa jednak do dalszej dyskusji nad takim mechanizmem zorganizowanej współpracy. Musi on być otwarty, przejrzysty oraz w żadnym wypadku nie może wykraczać poza koordynację, o której mowa w art. 152, ust. 2 akapit 2 TWE.

16. Zwraca w tym kontekście uwagę, jak ważne jest angażowanie instytucji i sieci szczebla lokalnego w zakresie zdrowia już we wczesnej fazie prac nad inicjatywami UE w tej dziedzinie.

17. Popiera proponowany przez Komisję nowy mechanizm zorganizowanej współpracy na szczeblu WE, służący radą Komisji i propagujący koordynację między państwami członkowskimi, pod warunkiem że zapewni on — zgodnie z zamiarem Komisji — wystarczające zaangażowanie i udział szczebla regionalnego i lokalnego na wczesnym etapie. Dotyczy to również zaangażowania władz lokalnych i regionalnych w ramach planowanej nowej struktury, w której państwa członkowskie mają zastąpić niektóre z istniejących komitetów.

18. Zachęca do tego, by zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w ramach nowego mechanizmu zorganizowanej współpracy na szczeblu WE przybrało konkretną formę, tak aby kilka miejsc w nowych komitetach zajmujących się sprawami zdrowia przypadło przedstawicielom tego szczebla, a nie tylko szczebla krajowego. W ten sposób zapewniony byłby najszerszy możliwy zakres doradztwa w kwestiach dotyczących zdrowia, a na szczeblu regionalnym pojawiłoby się więcej możliwości angażowania się w inicjatywy UE w tej dziedzinie.

19. Zaleca, aby przedstawiciele szczebla regionalnego i lokalnego byli mianowani przez Komitet Regionów na czas określony. Przedstawiciele szczebla regionalnego i lokalnego w nowych komitetach UE zajmujących się sprawami zdrowia zdawaliby następnie sprawę Komitetowi Regionów.

20. Podziela zdanie, że zaproponowana przez Komisję nawiązana współpraca z zainteresowanymi stronami na szczeblu Wspólnoty może nadać dodatkową wartość działaniom państw członkowskich i uważa, że w dalszym rozwoju partnerstwa Komisji z tymi podmiotami oraz w wypadku kontynuacji lub ewentualnego tworzenia nowych forów i sieci zasadnicze znaczenie ma dużo szersze niż dotąd angażowanie przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego.

21. W związku z tym wzywa do współpracy — przede wszystkim z Komitetem Regionów, będącym jedynym ustanowionym na mocy traktatów organem doradczym reprezentującym szczebel lokalny i regionalny — ale także z różnymi sieciami i organizacjami, które łączą wiedzę i doświadczenia tego szczebla w dziedzinie zdrowia i przenoszą je na szczebel UE. Ważne jest, aby Komisja, wybierając te sieci, zapewniła ich szeroki zasięg regionalny i lokalny, aby wszystkie władze regionalne i lokalne miały równe możliwości uczestnictwa oraz aby nie było żadnych barier dla takiego uczestnictwa, np. w postaci wysokich składek członkowskich.

22. Zaleca Komisji, by z jednej strony opracowała zestawienie odpowiednich formalnych i nieformalnych sieci współpracy i organizacji działających w dziedzinie zdrowia, które spełniają wymienione wyżej kryteria, a z drugiej strony by stwarzała im możliwości kontaktu i wspólnie z nimi dyskutowała nad celowymi i efektywnymi formami współpracy.

23. Wskazując na inicjatywę na rzecz przejrzystości, zaleca Komisji przejrzysty sposób działania, tzn. publiczne informowanie o tym, z którymi partnerami współpracuje ona w dziedzinie zdrowia oraz którzy partnerzy mają we wczesnej fazie prac wejść w skład forów, komitetów i organów, które proponuje utworzyć.

24. Wzywa ponadto państwa członkowskie do ustalenia sposobu postępowania w celu wczesnego zaangażowania władz regionalnych lub lokalnych w dyskusję na szczeblu UE na temat zagadnień związanych ze zdrowiem.

Odniesienie do instrumentów finansowych

25. Podziela pogląd, że działania w ramach strategii powinny być wspomagane przez obecne instrumenty finansowe do końca aktualnego okresu finansowego (2013 r.). Ze względu m.in. na zobowiązania regionów i partnerów lokalnych powinno się to odbywać bez dodatkowych konsekwencji dla budżetu.

26. Wyraża zadowolenie, że Komisja dostrzega powiązanie między zdrowiem a strategią lizbońską na rzecz wzrostu i zatrudnienia. W związku z tym wzywa, by w przyszłości bardziej uwzględniać aspekty zdrowia publicznego w polityce spójności oraz we wspólnej polityce rolnej.

Zalecenia dla prezydencji Rady UE

27. Zwraca się do prezydencji Rady o zawarcie w konkluzjach Rady dotyczących strategii zdrowotnej UE treści punktów 7, 8, 15, 16, 19, 20 oraz 22–24 niniejszej opinii. Chodzi tu o następujące stwierdzenia:

27.1 Otwartość na rolę podmiotów regionalnych i lokalnych, ich interesy i doświadczenia jest warunkiem koniecznym do wprowadzenia w życie wartości, zasad i celów białej księgi (punkt 7).

27.2 Zmniejszanie nierówności zdrowotnych trzeba uznać za cel pierwszoplanowy. Należy także zwrócić uwagę na różnice w stanie zdrowia pomiędzy poszczególnymi grupami społeczeństwa. Państwa członkowskie, które mają problemy z opracowywaniem działań w zakresie ochrony zdrowia publicznego i poprawą zdrowotności społeczeństwa, powinny otrzymać pomoc (punkt 8).

27.3 Proponowany przez Komisję nowy mechanizm zorganizowanej współpracy na szczeblu WE powinien zapewnić wystarczające zaangażowanie i udział szczebla regionalnego i lokalnego na wczesnym etapie. Dotyczy to również zaangażowania na szczeblu lokalnym i regionalnym w ramach planowanej nowej struktury. Potrzebna jest jednak dalsza dyskusja nad takim mechanizmem zorganizowanej współpracy. Musi on być otwarty, przejrzysty oraz w żadnym wypadku nie może wykraczać poza koordynację, o której mowa w art. 152, ust. 2 akapit 2 TWE (punkt 15).

27.4 Zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w ramach nowego mechanizmu zorganizowanej współpracy na szczeblu WE mogłoby przybrać konkretną formę polegającą na obsadzeniu kilku miejsc w nowych komitetach ds. polityki zdrowotnej przedstawicielami szczebla lokalnego i regionalnego (punkt 16).

27.5 We współpracę powinien być zaangażowany przede wszystkim Komitet Regionów — będący jedynym ustanowionym na mocy traktatów organem doradczym reprezentującym szczebel lokalny i regionalny — ale także różne sieci i organizacje, które łączą wiedzę i doświadczenia tego szczebla w dziedzinie zdrowia i przenoszą je na szczebel UE (punkt 19).

27.6 Należy opracować zestawienie odpowiednich formalnych i nieformalnych sieci współpracy i organizacji działających w dziedzinie zdrowia, które spełniają wymienione wyżej kryteria, oraz stwarzać im możliwości kontaktu i wspólnie z

nimi dyskutować nad celowymi i efektywnymi formami współpracy (punkt 20).

27.7 Państwa członkowskie powinny ustalić sposoby postępowania w celu wczesnego zaangażowania władz regionalnych lub lokalnych w dyskusję na szczeblu UE na temat zagadnień związanych ze zdrowiem (punkt 22).

27.8 Działania w ramach strategii do końca aktualnego okresu finansowego (2013 r.) powinny być wspomagane przez obecne instrumenty finansowe. Ze względu m.in. na zobowiązania regionów i partnerów lokalnych powinno się to odbywać bez dodatkowych konsekwencji dla budżetu (punkt 23).

27.9 W przyszłości należy bardziej uwzględniać aspekty zdrowia publicznego w polityce spójności oraz we wspólnej polityce rolnej (punkt 24).

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — kraje kandydujące”

(2008/C 172/09)

KOMITET REGIONÓW

- Podkreśla, że Unia Europejska powinna prowadzić politykę otwartych drzwi w zakresie rozszerzenia, pobudzając reformy demokratyczne i rozwój gospodarczy również poza obecnymi granicami UE.
- Przypomina, że przestrzeganie kryteriów kopenhaskich i wymogów związanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia stanowi podstawowy warunek dla państw członkowskich, a szczególny nacisk położony jest na zasadę osiągnięć własnych, która odgrywała główną rolę również w trakcie poprzednich rozszerzeń.
- Wskazuje, że nie można hamować dynamiki działań proeuropejskich Turcji i że Unia Europejska powinna dotrzymać zobowiązań, jakie podjęła, gdy zdecydowała o otwarciu negocjacji. Zgadza się jednak z Komisją, że negocjacje z Turcją to proces otwarty i nie można z góry zagwarantować, jaki będzie jego wynik.
- Wita z zadowoleniem dobre postępy poczynione przez Chorwację w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, kryteriów gospodarczych, jak również we wdrażaniu dorobku prawnego Wspólnoty oraz układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.
- Uważa, że Bułgaria i Republika Macedonii poczyniła znaczące postępy w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, jak również kryteriów gospodarczych, oraz podkreśla postępy poczynione pod koniec 2007 r. Wzywa zatem Radę, by podjęła decyzję o otwarciu negocjacji z Bułgarią i Republika Macedonii.

Sprawozdawca: Alin Adrian NICA (RO/ALDE), burmistrz gminy Dudeștii Noi (Rumunia)

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania na okres 2007–2008 — kraje kandydujące”

COM(2007) 663 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Zalecenia ogólne

1. Potwierdza swoje przekonanie, że rozszerzenie Unii Europejskiej jest jednym z najskuteczniejszych środków wywierania wpływu politycznego. W istocie proces ten stanowi ważny krok naprzód w działaniach zmierzających do zapewnienia pokoju i stabilności na kontynencie i przynosi obywatelom państw kandydujących dodatkową szansę na odniesienie korzyści wpływających nie tylko na dobrobytu wytworzonego przez wspólną przestrzeń gospodarczą, lecz także ze wspólnych wartości UE, zwłaszcza takich jak wolność, demokracja i solidarność.
2. Podkreśla, że Unia Europejska powinna prowadzić politykę otwartych drzwi w zakresie rozszerzenia, pobudzając reformy demokratyczne i rozwój gospodarczy również poza obecnymi granicami UE.
3. Przypomina, że przestrzeganie kryteriów kopenhaskich i wymogów związanych z procesem stabilizacji i stowarzyszenia stanowi podstawowy warunek dla państw członkowskich, a szczególnie nacisk położony jest na zasadę osiągnięć własnych, która odgrywała główną rolę również w trakcie poprzednich rozszerzeń.
4. Wskazuje, że powodzenie integracji zależy przede wszystkim od sposobu, w jaki dany kraj przygotowuje swoje przystąpienie, od solidności reform i rygorystycznego wprowadzania ich w życie.
5. Przypomina, że monitorowanie postępów i dostosowywanie ustawodawstwa stanowią gwarancję udanej integracji.
6. Zwraca uwagę na fakt, że samorządy lokalne powinny odgrywać aktywną rolę w procesie integracji, gdyż jest to proces strukturalny i demokratyczny, który nie może być realizowany tylko na szczeblu centralnym bez aktywnego udziału wszystkich szczebli rządzenia i bez przestrzegania zasady pomocniczości i bliskości wobec obywateli
7. Uznaje za konieczne, by zasięgnięto opinii struktur stowarzyszeniowych administracji lokalnych i regionalnych, gdy administracja centralna przedstawia propozycje dotyczące środków legislacyjnych w dziedzinach leżących w kompetencjach samorządów lokalnych.
8. Podkreśla, że rozwój zrównoważony danego kraju zależy w dużym stopniu od przestrzegania i wdrażania podstawowej zasady, jaką jest decentralizacja we wszystkich swoich formach: decentralizacja decyzyjna, administracyjna i finansowa.
9. Wskazuje, że wojna z pierwszej połowy lat dziewięćdziesiątych pozostawiła głębokie ślady w świadomości zbiorowej narodów bałkańskich i dlatego istotne jest, by wszystkie

podmioty szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego współpracowały, dążąc do rozwiązywania wszystkich problemów, które w przeszłości były motywami konfliktu.

10. Zauważa, że ważne jest wspieranie, za pomocą polityki i programów przedakcesyjnych, inicjatyw i wysiłków w zakresie współpracy (szczególnie, że rok 2008 to Rok Dialogu Międzykulturowego) oraz wymiany doświadczeń i wzorcowych rozwiązań (m.in. najważniejszych doświadczeń związanych ze stosowaniem zasad Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego) między samorządami lokalnymi i regionalnymi państw członkowskich i krajów kandydujących. W tym względzie KR ma do odegrania ważną rolę poprzez promowanie seminariów szkoleniowych, których celem jest wymiana sprawdzonych rozwiązań oraz doświadczeń zebranych przez władze lokalne i regionalne UE. Udzielając tego wsparcia należy czerpać przede wszystkim z doświadczeń nowych państw członkowskich, które przystąpiły do UE w 2004 i 2007 r., tym bardziej, że część z nich sąsiaduje z trzema nowymi państwami ubiegającymi się o członkostwo.

Turcja

11. Podkreśla, że leży w interesie wszystkich, by Turcja była wspierana w trakcie podjętego przez nią długiego i trudnego procesu reform. Podstawową zasadą procesu przystąpienia jest to, że tempo negocjacji zależy od postępu tych reform. Na swój sposób przyczynia się do tego również wsparcie zewnętrzne udzielane przez UE poprzez programy finansowe. Turcja i Unia Europejska muszą wykazać się cierpliwością i wytrwałością w ramach tego procesu.

12. Wskazuje, że nie można hamować dynamiki działań proeuropejskich Turcji i że Unia Europejska powinna dotrzymać zobowiązań, jakie podjęła, gdy zdecydowała o otwarciu negocjacji. Zgadza się jednak z Komisją, że negocjacje z Turcją to proces otwarty i nie można z góry zagwarantować, jaki będzie jego wynik. Zatem przestrzeganie narzuconych przez Unię warunków akcesyjnych powinno stanowić jedyne kryterium brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o przyjęciu Turcji do UE. Ponadto, ważne jest, by Turcja zaangażowała się w działania na rzecz stosunków dobrosąsiedzkich zgodnie z wymogami przedstawionymi w ramach negocjacji. Wobec powyższego Komitet oczekuje od Turcji, że położy ona kres blokadzie gospodarczej i zamknięciu granic oraz że powstrzyma się od stosowania gróźb czy działań militarnych w stosunku do swych sąsiadów.

13. Wyraża zadowolenie z pomyślnego przebiegu wyborów parlamentarnych i ma nadzieję, że nowy rząd przyspieszy wdrażanie reform niezbędnych do spełnienia kryteriów akcesyjnych i poczyni znaczące postępy w problematycznych dziedzinach. Ponadto wyraża swe zaniepokojenie stałymi ingerencjami tureckich sił zbrojnych w procesy polityczne i podkreśla, że należy poczynić dodatkowe wysiłki zmierzające do zapewnienia, że armia zostanie objęta pełną i stałą kontrolą polityczną.

14. Z zadowoleniem przyjmuje niedawno podjęte środki mające na celu zmianę konstytucji i uznaje, że zaproponowane zmiany, jeżeli zostaną przyjęte, wpłyną pozytywnie na postępy w działaniach na rzecz spełnienia politycznych kryteriów kopenhaskich. Przypomina, iż art. 301 tureckiego kodeksu karnego, przewidujący karę za obrazę tureckości i Turcji, musi zostać zmieniony w myśl pełnej wolności wypowiedzi.

15. Podkreśla, że samorządy lokalne i regionalne, które wdrażają największą część prawodawstwa wspólnotowego, powinny odgrywać centralną i decydującą rolę w procesie demokratyzacji wewnętrznej i integracji europejskiej i zaleca w tym względzie, by Komisja Europejska położyła nacisk na rolę samorządów lokalnych w procesie negocjacji z rządem tureckim.

16. Zaleca przegląd prawa dotyczącego szczebla gminnego w celu wzmocnienia administracji publicznej na szczeblu lokalnym i zwiększenia jej skuteczności.

17. Proponuje przeprowadzenie badań służących wskazaniu różnych modeli dla rozwoju regionalnego tureckich społeczności lokalnych na podstawie przykładów państw członkowskich UE, które pozwoliłyby na opracowanie i wdrażanie strategii oraz polityki regionalnej, określenie priorytetów w zakresie rozwoju lokalnego i regionalnego oraz wdrażanie programów korzystających ze wsparcia przedakcesyjnych funduszy europejskich, a następnie funduszy strukturalnych.

18. Przypomina, że należy powołać wspólny komitet konsultacyjny, w którego skład wejdą członkowie Komitetu Regionów i członkowie tureckich samorządów lokalnych. W związku z tym zaleca rządowi tureckiemu złożenie wniosku o utworzenie takiego komitetu, a Komisji Europejskiej podkreślenie w ramach negocjacji z Turcją, jak duże znaczenie ma tego typu organ.

19. Zwraca uwagę na fakt, że Turcja powinna kontynuować konkretne działania zmierzające do decentralizacji finansowej lokalnej administracji publicznej w celu wzmocnienia autonomii finansowej samorządów lokalnych i zmniejszenia ich zależności od budżetu krajowego.

20. Kładzie nacisk na fakt, że wraz z poszerzeniem kompetencji administracyjnych samorządów lokalnych należy przyznać im środki finansowe w wysokości wystarczającej do wypełniania przez nie nowych obowiązków.

21. Zauważa, że obecnie Turcja przeprowadza reformę sektora publicznego w celu zwiększenia skuteczności i potencjału administracyjnego instytucji publicznych, tak by mogły one skutecznie zarządzać funduszami krajowymi i wspólnotowymi.

22. Zwraca uwagę na fakt, że w Turcji nadal panuje dyskryminacja w zakresie dostępu kobiet do funkcji publicznych w administracji i w wymiarze sprawiedliwości, mimo że ramy prawne już częściowo są zgodne z prawodawstwem europejskim w tym zakresie. Zwraca szczególną uwagę na dyskryminację kobiet w dostępie do wykształcenia. Wiele z nich nie może kontynuować nauki powyższej szkoły podstawowej ze względu na wagę tradycji religijnych.

23. Zwraca uwagę na dyskryminację mniejszości etnicznych w Turcji, w szczególności mniejszości kurdyjskiej.

24. Podkreśla trudności, z jakimi spotykają się niemuzułmańskie wspólnoty religijne w Turcji, ponieważ nie posiadają osobowości prawnej. Wspólnoty te napotykają trudności w prowadzeniu działalności charytatywnej, korzystania z prawa do wolności religijnej, wyboru swoich przywódców i kształceniu duchownych. Odnotowuje ponadto powtarzające się akty agresji i zamachy na przedstawicieli i wiernych religii innych niż islam. Państwo powinno zagwarantować, że nie będą się one powtarzać, stosując w tym celu swoje środki kontroli wobec odłamów ekstremistycznych i zwalczając ich działania wywrotowe.

Chorwacja

25. Wita z zadowoleniem dobre postępy poczynione przez Chorwację w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, kryteriów gospodarczych, jak również we wdrażaniu dorobku prawnego Wspólnoty oraz układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Przykład Chorwacji pokazuje zwłaszcza krajom sąsiadującym, jakie korzyści może przynieść trwałe gospodarcze i polityczne zakorzenienie w strukturach i wartościach Unii Europejskiej. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w 2007 r. udało się osiągnąć prawdziwy przełom w negocjacjach akcesyjnych oraz wzywa nowo utworzony rząd Chorwacji do zwiększenia wysiłków w celu spełnienia także wymagań dla otwarcia pozostałych jeszcze rozdziałów.

26. Z zadowoleniem przyjmuje środki podjęte przez Chorwację na rzecz decentralizacji administracji publicznej na szczeblu lokalnym i zachęca do kontynuacji wysiłków w tym zakresie. Uważa, że w ramach tych środków należałoby położyć nacisk na zasadę pomocniczości, tak by proces podejmowania decyzji przebiegał jak najbliżej obywateli.

27. Wskazuje, że trzeba wspierać i wzmacniać stałe zaangażowanie Chorwacji w inicjatywy regionalne, które przyczyniło się do dalszej poprawy jej stosunków z sąsiadami. Podkreśla wagę wzmocnienia współpracy transgranicznej między samorządami lokalnymi przygranicznych regionów Chorwacji i państw sąsiednich: Bośni i Hercegowiny, Serbii, Słowenii i Czarnogóry.

28. Wyraża zadowolenie z pełnej współpracy między Chorwacją a Międzynarodowym Trybunałem Karnym i podkreśla konieczność kontynuowania wysiłków na rzecz ścigania zbrodniarzy wojennych, a w tym wzmocnienia programów ochrony świadków.

29. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że premierzy Chorwacji i Słowenii osiągnęli nieformalne porozumienie co do tego, że spór graniczny należy poddać decyzji niezależnego arbitra. Komitet wzywa rządy Chorwacji i Słowenii do wykorzystania wszelkich możliwości wprowadzenia w życie tego porozumienia. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję chorwackiego parlamentu, że Chorwacja nie wprowadzi strefy ochronnej dotyczącej ekologii i rybołówstwa do czasu wypracowania wspólnego ugodowego rozwiązania zgodnego z duchem UE.

30. Jest zdania, że udało się usprawnić wdrażanie ustawy konstytucyjnej o mniejszościach narodowych, a sytuacja mniejszości romskiej w Chorwacji poprawia się. Niemniej jednak uważa, że potrzebne są postępy w zakresie integracji społecznej uchodźców oraz mniejszości etnicznych, a szczególnie ludności romskiej, poprzez ułatwienie im dostępu do usług publicznych i szkolnictwa wyższego.

31. Podkreśla, że konieczne trzeba przyjąć specjalne środki zapewniające dobre sprawowanie rządów, poświęcając szczególną uwagę walce z korupcją. W tym kontekście z wyraźnym zadowoleniem należy przyjąć poszerzenie mandatu Urzędu ds. Zwalczenia Korupcji i Przemoczości Zorganizowanej, jak również fakt, iż coraz więcej przypadków korupcji ściganych jest przez chorwacki wymiar sprawiedliwości. Wzywa się rząd Chorwacji do zwiększenia wysiłków podejmowanych w ramach krajowego programu zwalczania korupcji na lata 2006–2008.

32. Z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione w budowie i odbudowie domów mieszkalnych oraz infrastruktury, jak również program mieszkaniowy służący rozwiązaniu kwestii osób, które wcześniej posiadały tytuł prawny do lokali jako najemcy, oraz wzywa do kontynuowania i przyspieszenia jego realizacji.

33. Wyraża zadowolenie z powodu postępów poczynionych ostatnio w dziedzinie polityki regionalnej oraz w zakresie koordynacji instrumentów strukturalnych. Jednak potrzebne są dalsze środki służące zwiększeniu skuteczności i potencjału administracyjnego organów publicznych, tak by zapewnić skuteczne zarządzanie funduszami wspólnotowymi.

34. Niemniej zauważa, że postępy poczynione w zakresie reformy lokalnej administracji publicznej są nadal skromne, a niejednorodnie wdrażanie ram legislacyjnych w dziedzinie administracji publicznej doprowadziło do ich nieskuteczności.

Była Jugosłowiańska Republika Macedonii (FYROM)

35. Uważa, że Była Jugosłowiańska Republika Macedonii poczyniła znaczące postępy w wypełnianiu politycznych kryteriów kopenhaskich, jak również kryteriów gospodarczych, oraz podkreśla postępy poczynione pod koniec 2007 r. Wzywa zatem Radę, by podjęła decyzję o otwarciu negocjacji z Byłą Jugosłowiańską Republiką Macedonii.

36. Wyraża zadowolenie, że temu krajowi udało się wypełnić liczne postanowienia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

37. Zauważa, że wdrażanie umowy ramowej z Ochrydy doprowadziło do głębokich zmian w społeczeństwie Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii, które uznało już w pełni swój charakter wieloetniczny i wielokulturowy, co stanowi skądinąd zasadniczy aspekt politycznych kryteriów przystąpienia do Unii Europejskiej. Przypomina ponownie, że należy w pełni stosować

zasadę Badintera i że niezbędny jest wzajemny szacunek wszystkich stron i współpraca w ramach instytucji demokratycznych, które utworzono w kraju kosztem ogromnego wysiłku. Niemniej wyraża ubolewanie, że integracja mniejszości etnicznych jest nadal ograniczona.

38. Zachęca Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii do skorzystania z doświadczeń europejskich w dziedzinie administracji publicznej oraz szkolnictwa, które uwzględniają różnorodność etniczną i językową. Wzywa do zawarcia porozumienia pozwalającego na stworzenie harmonijnych i sprawiedliwych warunków do współżycia dwóch największych wspólnot etnicznych i poszczególnych mniejszości. W tym względzie nawołuje do skutecznego stosowania postanowień konstytucyjnych, które mają na celu zagwarantowanie sprawiedliwej reprezentacji mniejszości w administracji publicznej.

39. Wyraża ubolewanie, że korupcja jest nadal rozpowszechnionym zjawiskiem, co stanowi poważny problem. Z tego powodu KR zaleca władzom publicznym podjęcie środków w celu wykorzenia tej plagi.

40. Docenia wysiłki podjęte w celu decentralizacji administracji publicznej na szczeblu lokalnym oraz chęć poprawy jej skuteczności dzięki połączeniu wielu gmin podyktowanym względami racjonalnymi oraz względami związanymi perspektywami rozwoju. Przypomina jednak, że należy pilnie przyspieszyć proces decentralizacji finansowej w celu wzmocnienia władzy samorządów lokalnych i regionalnych.

41. Wyraża rozczarowanie brakiem postępów w zakresie ustanowienia nazwy. Wyraża zadowolenie z ponownego podjęcia negocjacji pod egidą specjalnego wysłannika Narodów Zjednoczonych Matthew NIMETZA i wzywa BJRM do wzmocnienia wysiłków zmierzających do rozwiązania problemu jej nazwy w ramach rezolucji 817/93 i 845/93 Rady Bezpieczeństwa ONZ i przyczynienia się w ten sposób do ustanowienia dobrosąsiedzkich stosunków i rozwoju współpracy regionalnej.

42. Wyraża zadowolenie z wysiłków podjętych na rzecz zapewnienia dostępu obywateli do informacji o charakterze publicznym w celu poprawy przejrzystości działań administracji, ale podkreśla, że ta ostatnia nie jest gotowa, czy chętna, by ułatwić ten dostęp.

43. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Prezydium KR-u z 4 marca 2008 r. dotyczącą utworzenia wspólnego komitetu konsultacyjnego KR-u i Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii w związku z oficjalnym wnioskiem złożonym przez rząd Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii. Wnioskuje o podjęcie wszelkich kroków administracyjnych, tak by pierwsze posiedzenie tego komitetu mogło się odbyć w pierwszej połowie 2008 r.

Bruksela, 9 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej”

(2008/C 172/10)

KOMITET REGIONÓW

- Przekazuje niepokój władz lokalnych i regionalnych, które zarówno w basenie Morza Śródziemnego, jak i w Europie Środkowej i u wybrzeży Atlantyku, odnotowują problemy związane z suszami i takimi zjawiskami jak okresy nadzwyczajnie niskich opadów, wyczerpujące się zbiorniki wody, trudności z podziemnymi warstwami wodonośnymi, problemy zasolenia przybrzeżnych warstw wód, obniżanie się poziomu wód gruntowych, zmiany sytuacji hydrologicznej w wyniku niewłaściwego planowania działań ludzkich, zmiany normalnego rytmu opadów i presji na środowisko wodne z przyczyn naturalnych lub w wyniku działalności człowieka, co powoduje skutki stwierdzone już przez Komisję w pracach przygotowawczych.
- Opowiada się za spójnym planowaniem zasobów wodnych w państwach członkowskich i regionach, w ramach którego fundusze unijne przeznaczone będą na infrastrukturę celem zachowania zasobów wodnych, zachowania terenów górskich i podmokłych, odzyskiwania obszarów zalesionych, oszczędzania wody i wydajnego nią gospodarowania, ponownego przydziału wody dla różnych celów, a także łagodzenia sytuacji spowodowanych poważnymi suszami lub niedoborami wody poprzez dodatkowe zaopatrzenie w wodę z zewnątrz.
- Wyraża zadowolenie z przeprowadzenia przez Komisję oceny stanu wspólnej polityki rolnej w odniesieniu do włączenia zarządzania zasobami wodnymi jako nowego wyzwania dla wspólnej polityki rolnej. Zgadza się z Komisją, że należy rozważyć możliwość szerszego włączenia kwestii gospodarki zasobami wodnymi do programu rozwoju obszarów wiejskich i górskich. Zachęca do rozważenia i przeanalizowania wpływu obszarów uprawnych oraz obszarów górskich bogatych w zasoby wodne i leśne upraw na wilgotność powietrza i przyciąganie opadów, jak również na zahamowanie pustynnienia spowodowanego zmianami klimatu.

Sprawozdawca: Francisco CAMPS ORTIZ (ES/PPE) Przewodniczący wspólnoty autonomicznej Valencia

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady: „Rozwiązanie problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej”

COM(2007) 414 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji w sprawie rozwiązania problemu dotyczącego niedoboru wody i susz w Unii Europejskiej, jako że uważa, że jest on całkowicie zgodny z dyrektywą 2000/60/WE, ramową dyrektywą wodną, która musi stanowić ogólne podstawy jakiegokolwiek polityki Unii Europejskiej w zakresie wody.

2. Zgadza się z Komisją co do rozróżnienia między „suszą” a „niedoborem wody”, które definiowane jest następująco: termin „susza” oznacza przejściowe zmniejszenie dostępności wody, np. na skutek niedostatku opadów, natomiast „niedobór wody” oznacza, że zapotrzebowanie na wodę jest większe niż wykorzystywane w sposób zrównoważony zasoby wodne.

3. Zwraca uwagę na fakt, że niedobory wody i susze są zjawiskami, które dotyczą pewnych części terytorium UE, a podejmowane wobec nich działania muszą uwzględniać warunki lokalne i regionalne.

4. Zachęca państwa członkowskie, regiony i gminy Europy do wysiłku na rzecz ochrony zasobów wodnych, oszczędzania wody, ograniczania jej strat oraz do zwiększenia stopnia jej ponownego wykorzystania, które mają absolutny priorytet, przed jakimikolwiek innymi możliwościami zwalczania niedoborów wody i przeciwdziałania suszom. Jednocześnie zaleca stosowanie odpowiednich środków strukturalnych w celu znalezienia zrównoważonych rozwiązań problemów niedoboru wody i suszy.

5. Podkreśla, że w celu zwalczania niedoborów wody oraz susz największy nacisk należy położyć na zmierzanie ku gospodarowaniu wodą oszczędnie, efektywnie oraz w zrównoważony sposób. Oszczędzanie wody oznacza zresztą oszczędności w zużyciu energii. Woda, podobnie jak energia, jest niezbędna dla wszelkiej działalności ludzkiej, gospodarczej i społecznej.

6. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych we wdrażaniu ramowej dyrektywy wodnej, w planowaniu przestrzennym i planowaniu wykorzystania zasobów wodnych, w rozwoju różnych sektorów gospodarki, jak również w ochronie środowiska naturalnego oraz zapewnianiu obywatelom dostatecznego dostępu do zasobów wody odpowiedniej jakości.

7. Zwraca uwagę, że regiony mogą decydować o wielu kwestiach związanych z różnymi środkami proponowanymi przez Komisję, zwłaszcza w zakresie zapewnienia wszystkim obywatelom dostępu do wody dobrej jakości, ochrony zasobów wodnych, zarówno powierzchniowych jak i podziemnych, racjonalnego planowania wykorzystania zasobów wodnych, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom niedoboru wody oraz szukanie rozwiązań krótko-, średnio- i długoterminowych,

określania ceny końcowej wody, rozdziału i ponownego przydziału wody dla różnych celów, oszczędzania wody, jej ponownego wykorzystywania oraz hierarchizacji możliwych rozwiązań problemów związanych z wodą we wszystkich sektorach gospodarki, zaplanowania elastyczności i mobilności biegu wody pomiędzy wewnętrznymi i zewnętrznymi systemami eksploatacji, rozwoju infrastruktury wodnej i rekultywacji gruntów, opracowania planów działania na wypadek suszy, pogłębiania wiedzy i rozszerzania informacji, jak również mobilizowania sektorów gospodarki oraz uświadamiania obywateli i gwarantowania ich udziału.

8. Zwraca uwagę, że zasada pomocniczości i wielopoziomowego zarządzania ma szczególne zastosowanie w dziedzinie gospodarki wodnej, ponieważ w kompetencjach Unii Europejskiej, państw, regionów i władz lokalnych leży podejmowanie działań w reakcji na susze i niedobory wody, z wykorzystaniem mechanizmów uczciwej i solidarnej współpracy.

9. Zwraca uwagę na to, że mimo iż warunki klimatyczne i występowanie niedoborów wody oraz susz w Unii Europejskiej są zróżnicowane na różnych jej obszarach, stosowane rozwiązania powinny łączyć jednolite poszanowanie zasad zachowania zawartych w europejskiej polityce wodnej. Dlatego należy zgodnie z zasadą pomocniczości dać pierwszeństwo rozwiązaniom lokalnym i regionalnym.

10. Opowiada się za solidarnością w każdym z państw członkowskich, stosowaniem zasady pomocniczości i aktywnym udziałem władz lokalnych i regionalnych w rozwiązywaniu problemów, które dotyczą tego podstawowego zasobu i jego ochrony.

11. Zwraca uwagę na to, że priorytetem jest przestrzeganie przez państwa członkowskie bądź władze lokalne i regionalne celów wytyczonych w obowiązującej ramowej dyrektywie wodnej. Wzywa się zatem Komisję, by zdecydowanie wymagała wdrażania ramowej dyrektywy wodnej.

Odniesienie do skutków suszy i niedoboru wody

12. Przekazuje niepokój władz lokalnych i regionalnych, które zarówno w basenie Morza Śródziemnego, jak i w Europie Środkowej i u wybrzeży Atlantyku, odnotowują problemy związane z suszami i takimi zjawiskami jak okresy nadzwyczajnie niskich opadów, wyczerpujące się zbiorniki wody, trudności z podziemnymi warstwami wodonośnymi, problemy zasolenia przybrzeżnych warstw wód, obniżanie się poziomu wód gruntowych, zmiany sytuacji hydrologicznej w wyniku niewłaściwego planowania działań ludzkich, zmiany normalnego rytmu opadów i presji na środowisko wodne z przyczyn naturalnych lub w wyniku działalności człowieka, co powoduje skutki stwierdzone już przez Komisję w pracach przygotowawczych.

13. Popiera przyjęte przez Komisję na szczeblu międzynarodowym zobowiązania dotyczące radzenia sobie z wyzwaniem, jakim jest niedobór wody i susza, szczególnie w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia oraz Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu.

14. Zwraca uwagę, że w streszczeniu czwartego sprawozdania Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu ONZ, przedstawionym w Walencji 17 listopada 2007 r., przewiduje się „z wysokim prawdopodobieństwem” (ang. high confidence), że wiele obszarów półpustynnych zlewni Morza Śródziemnego doświadczy zmniejszenia swoich zasobów wodnych z powodu zmian klimatycznych.

15. Zwraca uwagę na to, że ze względu na bliski kontakt z ostatecznymi użytkownikami, to właśnie władze lokalne i regionalne muszą w pierwszej kolejności borykać się z problemami spowodowanymi suszą i niedoborami wody, niejednokrotnie nie dysponując wystarczającymi środkami. Ponadto wiedzą one, jakie działania są odpowiednie dla danego obszaru, i są w stanie działania te przeprowadzić we współpracy z innymi regionami i gminami oraz przy wsparciu organów krajowych i europejskich.

Odnośnie do planowania i racjonalnego użytkowania zasobów wodnych

Cena wody

16. Zwraca uwagę, że polityka w zakresie cen wody i opłat za odprowadzanie ścieków stanowi szczególnie delikatną kwestię o podstawowym znaczeniu dla administracji, gdyż konieczne jest pogodzenie odpowiednich zachęt dla użytkowników do efektywnego korzystania z zasobów wodnych z wpływem owych cen i opłat na budżet użytkowników, z uwzględnieniem warunków naturalnych i klimatycznych, różnic geograficznych, zróżnicowanej sytuacji infrastrukturalnej oraz różnych sposobów organizacji służb publicznych na każdym obszarze.

17. Pragnie zauważyć, że ujęta w ramowej dyrektywie wodnej zasada odzyskiwania kosztów oraz zasada „konsument płaci” nie wykluczają uwzględnienia społecznych, gospodarczych i ekologicznych skutków takiego odzyskiwania ani też geograficznych i klimatycznych uwarunkowań regionu lub regionów, których ono dotyczy, a zatem zastosowanie tych zasad leży w gestii władz znajdujących się najbliżej obywateli.

18. Zaleca także uwzględnienie zasady „zanieczyszczający płaci” przy określaniu ceny wody w ramach drugiego filaru zintegrowanej gospodarki tymi zasobami. Stosowanie tej zasady zobowiązałoby wszystkich użytkowników do lepszego ich wykorzystania i umożliwiłoby podział dochodów według potrzeb i poczynionych starań.

19. Uznaje potrzebę rozpowszechnienia mechanizmów zużycia wody, by propagować oszczędne, efektywne i racjonalne gospodarowanie nią.

20. Zwraca się do Komisji o uwzględnienie stanowisk, zastrzeżeń i doświadczeń władz regionalnych i lokalnych zawartych w opracowaniach na temat cen wody, zwłaszcza w takich kwestiach jak ryzyko, że w wyniku zbyt rygorystycznej polityki w zakresie cen zasoby te dostępne byłyby wyłącznie na potrzeby sektora usług i do celów konsumpcji; ramy prawne usług zaopatrywania w wodę, jej uzdatniania i oczyszczania ścieków; społeczne i gospodarcze skutki cen wody oraz wyliczenie środowiskowych kosztów tego zasobu.

Planowanie wykorzystania zasobów wodnych

21. Uważa, że dla prawidłowej gospodarki zasobami wodnymi elementem kluczowym jest planowanie przestrzenne z myślą o ich ochronie i zrównoważonym wykorzystaniu, które leży w kompetencjach władz lokalnych i regionalnych, a także rygorystyczne zastosowanie dyrektywy w sprawie strategicznej oceny wpływu na środowisko oraz identyfikacja europejskich dorzeczy, które doświadczają strukturalnych niedoborów wody lub w których występuje presja na środowisko wodne.

22. Postuluje, aby Unia Europejska popierała współpracę i solidarność regionów w dziedzinie gospodarki wodnej.

23. Podkreśla, że dla zapewnienia wydajnego zużycia wody jej zasoby powinny być kierowane do różnych zastosowań zależnie od okoliczności. W kompetencjach państw członkowskich i regionów pozostaje stworzenie niezbędnej infrastruktury oraz potrzebnych w tym celu mechanizmów stanowienia prawa i sprawowania rządów zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego.

24. Wyraża zadowolenie z przeprowadzenia przez Komisję oceny stanu wspólnej polityki rolnej w odniesieniu do włączenia zarządzania zasobami wodnymi jako nowego wyzwania dla wspólnej polityki rolnej. Zgadza się z Komisją, że należy rozważyć możliwość szerszego włączenia kwestii gospodarki zasobami wodnymi do programu rozwoju obszarów wiejskich i górskich. Zachęca do rozważenia i przeanalizowania wpływu obszarów uprawnych oraz obszarów górskich bogatych w zasoby wodne i leśne na wilgotność powietrza i przyciąganie opadów, jak również na zahamowanie pustynnienia spowodowanego zmianami klimatu.

25. Uznaje, że planowanie wykorzystania zasobów wodnych jest narzędziem oceny dostępności wody dla zrównoważonego rozwoju regionów.

26. Nalega na włączenie środków ochrony terenów górskich, podmokłych i zielonych w celu złagodzenia skutków susz i powodzi, kojarzonych ze skutkami zmian klimatu, zdając sobie sprawę, że w tym celu konieczne jest zrównoważone z punktu widzenia środowiska i oszczędne wykorzystanie wody, od którego nie ma odwrotu.

27. Zgodnie z ramową dyrektywą wodną przyjmuje, że obszary dorzecza stanowią podstawową jednostkę administrowania popytem na wodę i planowania jej wykorzystania we współpracy z władzami terytoriów, które wchodzą w ich skład; niemniej jednak ta podstawowa zasada nie powinna prowadzić do uznania za nierozwiązywalne problemów, które wykraczają poza granice jednego regionu lub jednego dorzecza.

28. Opowiada się za spójnym planowaniem zasobów wodnych w państwach członkowskich i regionach, w ramach którego fundusze unijne przeznaczone będą na infrastrukturę celem zachowania zasobów wodnych, zachowania terenów górskich i podmokłych, odzyskiwania obszarów zalesionych, oszczędzania wody i wydajnego nią gospodarowania, ponownego przydziału wody dla różnych celów, a także łagodzenia sytuacji spowodowanych poważnymi suszami lub niedoborami wody poprzez dodatkowe zaopatrzenie w wodę z zewnątrz (przerzuty wody, zbiorniki retencyjne, odsalanie), w warunkach przedstawionych w punkcie 37 i następnym.

29. Uwzględnia fakt, że wykorzystanie zasobów wodnych w szczególności sposób planuje się na wyspach i w regionach w podobnej sytuacji, gdzie ze względu na ograniczone zasoby wody podstawą zaopatrzenia w wodę może być odsalanie wody morskiej. W takich wypadkach zaleca wydajne gospodarowanie wodą jako najważniejszy środek, a ponadto optymalizację wydajności energetycznej i korzystanie z energii ze źródeł odnawialnych, a także zapewnianie dostępu do wody za pomocą systemów przechowywania, które gwarantowałyby posiadanie odpowiednich rezerw, w połączeniu z rozwojem i odzyskiwaniem tradycyjnej infrastruktury służącej do gromadzenia i przechowywania wody deszczowej.

30. Zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi powinno brać pod uwagę strategiczne rolę zasobów wód gruntowych i włączać je do planów zarządzania suszą i planów awaryjnego zaopatrzenia w wodę.

31. Nalega na prowadzenie współpracy transgranicznej i międzypaństwowej w celu wymiany sprawdzonych rozwiązań i koordynacji polityki, jako że na obszarach Europy Południowej powszechne są niedobory wody, które przybierają coraz poważniejszą formę wraz z procesem zmian klimatu, a w Europie Północnej częstsze zjawiska powodzi i niedoborów wody niosą za sobą nowe wyzwania.

Odnośnie do planów zarządzania ryzykiem wystąpienia suszy

32. Jest zdania, iż opracowanie szczegółowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia susz stanowi właściwy krok od zarządzania kryzysowego do zarządzania ryzykiem wystąpienia suszy i uważa, że ramowa dyrektywa wodna zapewnia elastyczność niezbędną do opracowania konkretnych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia suszy w zagrożonych dorzeczach.

33. Popiera kierunek postępowania wytyczony w poprzednich opiniach odnośnie do wymiany informacji i opracowania oddzielnego protokołu dotyczącego suszy oraz, w kontekście krajowym, przygotowanie szczegółowych planów zarządzania. Uznaje zasadniczą rolę władz lokalnych i regionalnych w określeniu ich strategii dostosowawczych w oparciu o zintegrowane podejście, zachęcając je do działania we współpracy z pozostałymi zainteresowanymi stronami, do których należą użytkownicy. Konieczne jest zachowanie elastyczności planów i narzędzi w ramach scenariusza zmian klimatu, jak również ułatwianie wymiany wiedzy i doświadczeń. Należy podkreślić, że z zadaniami tymi nie poradzi sobie samodzielnie żadna gmina ani żaden region. Decydujące znaczenie dla ich pomyślnej realizacji ma wsparcie w postaci środków finansowych, fachowej wiedzy i danych. Wsparciem tym mogą być dobre przykłady innych gmin i regionów, jednak państwa członkowskie i UE powinny być gotowe do pomocy w jego udostępnianiu.

34. Stanowczo domaga się rozwinięcia stanowiska wyrażonego w opiniach w sprawie klęsk żywiołowych i zmian klimatu, zwłaszcza odnośnie do roli regionów jako „wykonawców” strategii dostosowawczych do tychże zjawisk, jak również do takich wyzwań jak ruchy migracyjne, dostosowanie przepisów prawa, zmiany mentalności użytkowników i zacieśnienie współpracy między regionami zgrupowanymi przykładowo ze względu na obszar dorzecza. Pragnie szczególnie podkreślić, że europejska

mapa obszarów narażonych na suszę i niedobory wody oraz związanych z tym klęsk żywiołowych będzie ulegać zmianom wraz ze zmianami klimatu.

35. Proponuje, aby wraz z wykorzystaniem środków wspólnotowych na inwestycje w infrastrukturę wodną został ustanowiony odrębny europejski program dotyczący wody. Program ten byłby finansowany poprzez instrumenty istniejące w budżecie wspólnotowym. Służyłby on praktycznemu i spójnemu wspieraniu działań zapewniających dostęp do najnowszych technologii, wdrażaniu sprawdzonych rozwiązań, działań komunikacyjnych i ulepszonych sprawowania rządów, ułatwiając tworzenie kultury oszczędzania wody.

Odnośnie do wykorzystania funduszy unijnych

36. Nalega na korzystanie z Europejskiego Funduszu Solidarności w sytuacjach katastrofalnej suszy oraz na włączenie tego zjawiska do planów roboczych wspólnotowego mechanizmu ochrony ludności, przy uwzględnieniu szczegółowych protokołów i we współpracy ze stałym obserwatorium za pośrednictwem mechanizmu wczesnego ostrzegania.

Odnośnie do dodatkowej infrastruktury wodociągowej

37. Uważa, że dodatkowa infrastruktura wodociągowa (przerzuty wody, zbiorniki retencyjne i odsalanie) jest środkiem zapobiegawczym na wypadek wystąpienia poważnych susz, nie zastępuje jednak odpowiedzialnego gospodarowania zasobami wodnymi.

38. Zaleca wprowadzenie dodatkowych źródeł dostaw wody jako środka, który powinien zostać zastosowany po wprowadzeniu wszystkich środków zapobiegawczych, z poszanowaniem hierarchizacji zasobów wodnych oraz w ramach spójnego planowania. Wykorzystywanie różnych rodzajów infrastruktury powinno gwarantować zrównoważony i trwały rozwój ekologiczny, społeczny i gospodarczy.

39. Zaleca potraktowanie ponownego wykorzystania oczyszczonych ścieków dzięki odpowiednim przepisom i dystrybucji jako instrumentu zarządzania po stronie popytu. Podkreśla, że należy podjąć wszelkie niezbędne środki, by woda otrzymywana w wyniku oczyszczania ścieków nie była wykorzystywana jako woda pitna, lecz by jej zastosowanie było ograniczone do pewnych celów natury higienicznej i ekologicznej.

40. Uważa, że do planowania hydrologicznego na szczeblu krajowym, regionalnym bądź lokalnym opracowanego zgodnie z ramową dyrektywą wodną powinna należeć ocena deficytów strukturalnych i zasobów, które można jeszcze na tych obszarach wykorzystać w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem przyszłych możliwości na obszarach planowania i ograniczeń środowiskowych.

41. Uważa przerzuty nadwyżek wody i inne sposoby jej wymiany pomiędzy systemami wodnymi wewnątrz każdego z państw członkowskich za pozytywny przejaw solidarności w zakresie zasobów wodnych, o ile zagwarantowana zostanie poprawa środowiska naturalnego, jakość wód oraz odzyskiwanie stanu warstw wodonośnych i biegów wód.

42. Uważa, że w kontekście zmian klimatu wydajność energetyczna i zrównoważony rozwój stanowią czynniki decydujące przy wyborze pomiędzy różnymi sposobami kierowania wody z zewnątrz (przerzuty lub odsalanie) do obszarów planowania. Odsalanie to proces energochłonny, z tego względu wywiera on znaczny wpływ na środowisko naturalne i powinien być brany pod uwagę wyłącznie w sytuacji, gdy płynące z niego korzyści są większe niż skutki jego oddziaływania.

43. Uważa, że podejmując decyzję odnośnie do wykonalności i sposobu kierowania wody z zewnątrz należy uwzględnić oddziaływanie na środowisko, wydajność energetyczną i koszty ekonomiczne dodatkowej infrastruktury koniecznej do włączenia biegów wód do obszarów planowania.

44. Stwierdza, że społecznemu przyzwoleniu na stworzenie dodatkowej infrastruktury zaopatrzenia w wodę (przerzut lub odsalanie wody) sprzyjać będzie informowanie oraz spełnianie ekonomicznych i środowiskowych warunków. W dorzeczach rzek zasilanych dodatkowymi zasobami należy korzystać z wody szczególnie konsekwentnie i odpowiedzialnie.

45. Uważnie śledzić będzie badania Komisji Europejskiej w zakresie dodatkowej infrastruktury zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza w kontekście przerzutów i odsalania wody oraz zbiorników retencyjnych.

Odnośnie do korzystania z technologii i doświadczeń pozwalających na racjonalne użytkowanie zasobów wodnych

46. Popiera zachęcanie do prowadzenia badań nad dostosowaniem działalności gospodarczej, mechanizmów podejmowania decyzji i oszczędnego gospodarowania wodą do wyzwań spowodowanych niedoborem wody i suszą. W tym kontekście właściwe mogą okazać się takie rozwiązania, jak tworzenie zachęt dla producentów elementów techniki sanitarnej do wytwarzania ekonomiczniejszych i bardziej wodooszczędnych urządzeń, karanie nieuzasadnionego marnotrawstwa, wprowadzenie sankcji za nielegalne wiercenia i ujęcia wody, ustalenie kar lub korzyści podatkowych, zachęcanie do oszczędnego gospodarowania wodą we wszystkich dziedzinach, propagowanie wykorzystania czystych ekologicznie technologii w przemyśle, ustalenie jasnych i stałych reguł gry dla przenoszenia praw do korzystania z zasobów wodnych pomiędzy użytkownikami i określania związanych z tym rekompensat, a także podpisywanie dobrowolnych porozumień.

Odnośnie do kultury oszczędzania wody w Europie

47. Należy, aby władze lokalne i regionalne opracowały kampanie komunikacyjne w celu informowania, uświadamiania i uwarstwiania obywateli na kwestię wartości zasobów wodnych oraz aby w programach kształcenia i szkoleń podkreślać znaczenie poważnego stosunku do obchodzenia się z wodą. Konieczne będzie zwrócenie szczególnej uwagi na informowanie i uświadamianie turystów i osób przemieszczających z jednego obszaru do drugiego.

48. Uważa, że uczestnictwo obywateli we wdrażaniu ramowej dyrektywy wodnej oraz określaniu polityki wodnej

powinno stanowić okazję do uświadamiania i informowania ludności oraz nakładania na nią odpowiedzialności za rozsądne korzystanie z tego zasobu, zwłaszcza przy okazji opracowywania planów działania na wypadek suszy; dlatego też należa, aby władze propagowały rzeczne uczestnictwo.

49. Proponuje opracowanie mechanizmów rynkowych, wzmacniając kryteria oszczędności wody w cyklu życia produktów i uwzględniając w procesach produkcyjnych systemy certyfikatów i jakości, takie jak EMAS, ekologiczne wzornictwo oraz znakowanie produktów etykietami „water friendly” lub „wodooszczędny”, tak aby społeczeństwo i kontrahenci z sektora publicznego i prywatnego mogli zapoznać się z „wodnym śladem” własnej konsumpcji i zmienić swoje postawy konsumpcyjne.

50. Uznaje konieczność motywowania do wydajności ekologicznej infrastruktury i sprzętu za pomocą odpowiednich systemów jakości i certyfikacji. Władze lokalne i regionalne mogą popularyzować oszczędzanie i recykling wody w budynkach i infrastrukturze miejskiej. Za pomocą inwestycji i przepisów uzupełniających do dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków władze regionalne mogą propagować odzyskiwanie w budynkach wody deszczowej i pochodzącej z systemów chłodzenia, jak również wykorzystywać dodatkowe sieci kanalizacyjno-wodociągowe w miastach i budynkach, umożliwiające wykorzystanie wody nieprzydatnej do spożycia do sprzątnięcia, podlewania i oczyszczania. Obiekty turystyczne, w tym pola golfowe oraz gospodarstwa rolne, powinny być szczególnie odpowiedzialne za ponowne wykorzystanie i recykling zużywaną przez nie wody.

51. Podkreśla pierwszorzędą rolę władz lokalnych i regionalnych przy tworzeniu partnerstw ze społeczeństwem obywatelskim i podmiotami gospodarczymi, w formie dobrowolnych porozumień, zachęt i kar w celu oszczędzania wody i poprawy jej wydajnego użytkowania.

52. Zwraca uwagę, że woda stanowi jeden z obszarów, w ramach których inwestuje się najwięcej pieniędzy i wysiłków we współpracę zdecentralizowaną z krajami trzecimi, i że to regiony i gminy zawiązują najsprawniejszej, najściślejszej i najbliższej obywatelowi sieci współpracy. Zachęca do współdziałania i wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy współpracującymi regionami, aby z udziałem Unii Europejskiej i państw członkowskich osiągnąć cele milenijne ONZ.

53. Usilnie należa na wymianę sprawdzonych rozwiązań i debatę na temat wody wśród regionów, tak aby miały one dostęp do wiedzy i owocnych doświadczeń w dziedzinie dobrego gospodarowania wodą.

Odnośnie do europejskiego systemu informacji

54. Uznaje platformę WISE (systemu informacji o wodzie dla Europy) i zarządzanie wskaźnikami za sposób na uzyskanie wiarygodnych informacji na temat zasięgu, skutków i ewolucji susz w Europie.

55. Podkreśla rolę władz w gromadzeniu danych, stymulowaniu podstawowych badań i śledzeniu informacji oraz zachęca do opracowania wspólnych metod oraz, jeśli to konieczne, kompatybilnych i porównywalnych systemów wskaźników, a także do wymiany doświadczeń i wiedzy, nadając priorytet rozwijaniu potencjału administracji i koordynacji jej działań w celu zgromadzenia kompletnych danych na podległych jej terenach. Popiera także stworzenie europejskiego centrum monitorowania okresów suszy i pustynnienia w celu obserwacji rozwoju niedoborów i przewidywania okresów suszy w kontekście zmian klimatycznych.

Odniesienie do badań i rozwoju technologicznego

56. Podziela zainteresowanie rozpowszechnianiem wyników badań w zakresie niedoboru wody i susz oraz ułatwieniem ich

stosowania i wykorzystania, jak również pobudzanie do działań w zakresie badań i rozwoju technologicznego w ramach 7. programu ramowego Unii Europejskiej oraz ich intensyfikację.

57. Podkreśla znaczenie regionów jako siły napędowej innowacji technologicznych w dziedzinie wody, jako że oszczędne gospodarowanie wodą będzie coraz istotniejszym czynnikiem konkurencyjności. Dlatego też wśród czynników strategicznych proponuje stymulowanie współpracy międzyterytorialnej, wymianę informacji i strategiczne partnerstwa z platformami technologicznymi.

58. Na koniec stwierdza, że w kontekście zmian klimatu zrealizowane propozycje dotyczące sprostania wyzwaniu, jakim są niedobory wody i susze, mogą przynieść efekty w nieodległej perspektywie.

Bruksela, 10 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Europejskie rynki elektryczności i gazu: trzeci pakiet legislacyjny”

(2008/C 172/11)

KOMITET REGIONÓW

- Pragnie zauważyć, że we wszelkich rozważaniach nad liberalizacją rynku energetycznego należy skupiać się na konsumencie.
- Popiera zatem dodatkowe środki w zakresie rozdziału na poziomie przesyłu.
- Wyraża zadowolenie, że w pakiecie legislacyjnym proponuje się zakończenie prac nad wewnętrznym rynkiem energetycznym poprzez wprowadzenie dodatkowych środków legislacyjnych, mających zapewnić nowym przedsiębiorstwom na rynku niedyskryminujący dostęp do sieci przesyłu, co stwarza korzystne warunki konkurencji; ustanowić lepszą koordynację pomiędzy organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych; stworzyć korzystne warunki inwestycji w produkcję elektryczności i sieci przesyłu; zwiększyć przejrzystość tego rynku.
- Apeluje do Komisji o uniknięcie koncentracji rynków oraz promowanie różnorodności operatorów prywatnych i publicznych poprzez zastosowanie odpowiednich środków. Zainteresowane państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o niestosowaniu zasady prawnego rozdziału operatorów sieci przesyłowych w odniesieniu do zintegrowanych przedsiębiorstw sektora energii elektrycznej, zaopatrujących mniej niż 100 t odbiorców lub małe wyodrębnione sieci.
- Życzy sobie, by zachęcano do lokalnej i regionalnej produkcji energii w oparciu o odnawialne źródła energii, które są dostosowane do warunków środowiskowych danego obszaru, zmniejszając jednocześnie koszty przesyłu energii i emisje zanieczyszczeń w całej UE. Konieczne jest zatem zachęcanie do sporządzenia szczegółowych planów energetycznych na szczeblu regionalnym, które byłyby odpowiednio skoordynowane i zintegrowane na poziomie państwowym i wspólnotowym.

Sprawozdawca: Michel LEBRUN (BE/PPE) Deputowany waloński

Dokumenty źródłowe

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/54/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej

COM(2007) 528 wersja ostateczna — 2007/0195 (COD)

Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 2003/55/WE dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego

COM(2007) 529 wersja ostateczna — 2007/0196 (COD)

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

COM(2007) 530 wersja ostateczna — 2007/0197 (COD)

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1228/2003 w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej

COM(2007) 531 wersja ostateczna — 2007/0198 (COD)

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego

COM(2007) 532 wersja ostateczna — 2007/0199 (COD)

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Zalecenia ogólne

1. Przypomina, że władze lokalne i regionalne w istotny sposób przyczyniają się do powodzenia inicjatyw europejskich oraz odgrywają ważną rolę w europejskiej polityce energetycznej.
2. Podkreśla, że energia jest zasobem o zasadniczym znaczeniu zarówno dla obywateli, jak i dla konkurencyjności przedsiębiorstw. Władze lokalne i regionalne jako organy bliskie obywateli pragną, by konsumenci mogli korzystać z gazu i elektryczności bez przerwy, po konkurencyjnych cenach oraz dzięki sprawnemu systemowi tej usługi.
3. Zauważa również, że we wszelkich rozważaniach nad liberalizacją rynku energetycznego należy skupiać się na konsumencie.
4. Stwierdza, że spodziewany rezultat liberalizacji rynku energetycznego nadal nie został osiągnięty w wielu państwach członkowskich oraz że w UE nie istnieje rzeczywisty jednolity rynek elektryczności i gazu.
5. Podziela refleksje Komisji Europejskiej nad nieprawidłowościami zaobserwowanymi na rynku energii elektrycznej i gazu: silna koncentracja rynku, wysoki stopień integracji pionowej przedsiębiorstw energetycznych, rozczłonkowanie rynków, brak przejrzystości m.in. procesu kształtowania cen, brak koordynacji pomiędzy operatorami systemów przesyłowych.
6. Wyraża zadowolenie, że w pakiecie legislacyjnym proponuje się zakończenie prac nad wewnętrznym rynkiem energetycznym poprzez wprowadzenie dodatkowych środków legislacyjnych, mających zapewnić nowym przedsiębiorstwom na

rynku niedyskryminujący dostęp do sieci przesyłu, co stwarza korzystne warunki konkurencji; ustanowić lepszą koordynację pomiędzy organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych; stworzyć korzystne warunki inwestycji w produkcję elektryczności i sieci przesyłu; zwiększyć przejrzystość tego rynku.

7. Z zadowoleniem przyjmuje włączenie do pakietu legislacyjnego zagadnienia rozwoju rynków regionalnych, widząc w tym ważny krok na drodze do ustanowienia jednolitego rynku energii elektrycznej i gazu w UE.

8. Wyraża zadowolenie, że Komisja Europejska w ramach realizacji celów europejskiej polityki energetycznej nadal dąży do konkurencyjności a jednocześnie do bezpieczeństwa dostaw energii oraz ich trwałości, podkreślając jednocześnie, że te trzy cele niekonieczne są między sobą zgodne, co wymaga pewnej równowagi pomiędzy nimi.

9. Stwierdza, że celem proponowanego trzeciego pakietu legislacyjnego jest przede wszystkim poprawa sposobu działania europejskiego rynku elektryczności i gazu, jednak pragnie, by pakiet ten jednocześnie wspierał inne cele polityki unijnej, takie jak np. poprawa efektywności energetycznej i łagodzenie zmian klimatu, stąd też odnawialne źródła energii powinny stanowić najbardziej zalecaną opcję.

10. Przypomina o wcześniejszej opinii KR-u, w której wzywał on do włączania kosztów związanych z ochroną środowiska do cen dla konsumenta (CdR 216/2005); inicjatywa taka wymagałaby wprowadzenia konkretnego aktu na poziomie UE, podczas gdy pakiet legislacyjny tego nie przewiduje. Wzywa Komisję do przedstawienia propozycji takiego systemu. Przy tworzeniu tego systemu trzeba jednakże dopilnować, by jego realizacja nie doprowadziła do nieproporcjonalnego wzrostu cen energii, mając na uwadze, że miałyby to wpływ na konkurencyjność UE i realizację strategii lizbońskiej.

11. Stwierdza, że pomimo na ogół pozytywnego wyniku analizy oddziaływania przeprowadzonej przez KE w sprawie trzeciego pakietu legislacyjnego w sprawie energii, należy nadal z uwagą obserwować skutki społeczne, gospodarcze i środowiskowe zaproponowanych środków, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i regionalnym,

Rynek wewnętrzny energii elektrycznej i gazu

Konkurencja

12. Przypomina, że liberalizacja rynków energii elektrycznej i gazu miała zakończyć monopol przedsiębiorstw energetycznych w państwach członkowskich i promować konkurencję. Konkurencja jest możliwa tylko wówczas, gdy w zakresie podaży konkuruje ze sobą faktycznie wielu producentów i dostawców.

13. Stwierdza, że jeżeli chodzi o produkcję energii elektrycznej, rynki krajowe są obecnie zdominowane przez faktyczny monopol lub oligopol. Co się tyczy gazu ziemnego, liczba potencjalnych producentów jest nie tylko ograniczona, lecz, co więcej, producenci spoza Unii Europejskiej nie podlegają przepisom wspólnotowym, chociaż odpowiadają oni za większość zaopatrzenia.

14. Apeluje do Komisji o zastosowanie odpowiednich środków w celu uniknięcia koncentracji rynków oraz promowania różnorodności operatorów prywatnych i publicznych. Lokalne i regionalne przedsiębiorstwa energetyczne mają do odegrania kluczową rolę w tym względzie, dlatego też zainteresowane państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o niestosowaniu zasady prawnego rozdziału operatorów sieci przesyłowych w odniesieniu do zintegrowanych przedsiębiorstw sektora energii elektrycznej, zaopatrujących mniej niż 100 t odbiorców lub małe wyodrębnione sieci.

15. Nalega na to, by nowi uczestnicy rynku mogli inwestować w nowe możliwości produkcji energii elektrycznej i importu gazu, tak by stworzyć jednakowe warunki gry, sprzyjające konkurencyjnemu rynkowi.

16. Odnotowuje, że konkurencyjny rynek umożliwia również lokalnym i regionalnym producentom energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych uzyskanie równego dostępu do konsumentów.

Wymogi w zakresie rozdziału („unbundling”)

17. Stwierdza, że prawny i funkcjonalny rozdział („unbundling”) na poziomie przesyłu, którego stosowanie jest obowiązkowe od 1 lipca 2004 r., nie wystarcza do zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku, gdyż nie eliminuje on konfliktu interesów wynikającego z integracji pionowej.

18. Podziela opinię, że przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo ma tendencję do uznawania sieci za aktywa strategiczne służące interesowi handlowemu zintegrowanej całości, a nie interesowi klientów sieci, a szczególnie tendencję do niewystarczającego inwestowania w nowe sieci z obawy, że te inwestycje mogą pomóc konkurentom w pomyślnym rozwoju na jego rynku krajowym.

19. Popiera zatem dodatkowe środki w zakresie rozdziału na poziomie przesyłu.

20. Odnotowuje, że rozdział własności proponowany przez Komisję Europejską nie spotyka się z jednomyślną akceptacją ze strony państw członkowskich, chociaż stanowi on gwarancję równego dostępu do sieci dla wszystkich dostawców i neutralności polityki inwestowania w sieci przesyłowe.

21. Uważa zatem, że te państwa członkowskie, które sobie tego życzą, powinny mieć możliwość wybrania podejścia opartego na niezależnym operatorze systemu (ISO), aczkolwiek wariant ten może przynieść niepożądane skutki dla akcjonariuszy (utrata kontroli, prywatyzacja itp.). Dlatego też państwom członkowskim należy umożliwić jako dodatkową opcję „rzeczywisty i skuteczny rozdział”, który z jednej strony polega na faktycznej niezależności operatorów systemów przesyłu, a z drugiej na jasnych uregulowaniach dotyczących inwestycji w sieci.

22. Wyraża życzenie, by prawny i funkcjonalny rozdział na poziomie dystrybucji, który obowiązuje dopiero od 1 lipca 2007 r., był stosowany nie tylko zgodnie z literą prawa, ale również z jego duchem. W celu jak najskuteczniejszego przeciwdziałania koncentracji rynku niezbędna jest zarazem strategia na rzecz wspierania małych i średnich przedsiębiorstw energetycznych. W związku z tym Komitet wyraża zadowolenie z utrzymania istniejącego obecnie odstępstwa w odniesieniu do małych operatorów sieci przesyłowych (obsługujących mniej niż 100 000 odbiorców).

23. Jest zdania, że należy zachęcić władze lokalne i regionalne do tego, by stały się aktywnymi akcjonariuszami operatorów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego, odgrywając kluczową rolę na rynku energii.

Organy regulacyjne w dziedzinie energetyki

24. Podkreśla potrzebę niezależnych, lecz także kompetentnych i skutecznych organów regulacyjnych na rynku, na którym występują monopolistyczni lub dominujący operatorzy.

25. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że rola krajowych organów regulacyjnych została zharmonizowana i wzmocniona. Chodzi o to, by organy regulacyjne nie koncentrowały się jedynie na działalności uregulowanej, lecz by dbały również o dobre, ogólne funkcjonowanie rynku, korzystając ze swoich uprawnień decyzyjnych ex ante.

26. Odnotowuje, że organy regulacyjne mają często zbyt krótkowzroczną wizję zmierzającą do obniżenia taryf za dostęp do sieci energii elektrycznej i gazu za wszelką cenę i tracą przy tym z oczu cele długofalowe: optymalny rozwój sieci i ulepszenie — a przynajmniej utrzymanie — jakości sieci i usług. Dlatego też należy nakłonić organy regulacyjne, by przyjęły zintegrowane podejście do swego zadania, które nie powinno polegać wyłącznie na regulowaniu taryf.

27. Podkreśla, że organy regulacyjne powinny posiadać odpowiednie kompetencje celem tworzenia zachęt do przeprowadzania koniecznych inwestycji w sieci, w tym niezbędnych inwestycji na rzecz odnawialnych źródeł energii.

28. Apeluje o to, by w metodach porównywania taryf i kosztów dostępu do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, wprowadzonych przez organy regulacyjne, uwzględniać nie tylko aspekty ilościowe (koszty), lecz również jakościowe (na przykład kryteria niezawodności w odniesieniu do jakości sieci), tak aby utrzymać obecną jakość sieci.

Inwestycje mające na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw energii

29. Stwierdza, że bezpieczeństwu dostaw energii zagraża nie tylko niski poziom inwestycji w nowe elektrownie, ale że kluczowym elementem bezpieczeństwa dostaw będzie rozwój nowych sieci transportu i dystrybucji, rozszerzenie i ulepszenie sieci już istniejących oraz wzajemne połączenie sieci, co wymagać będzie zarówno poważnego nakładu inwestycji, jak i obejścia znacznych trudności projektowych i proceduralnych.

30. Podkreśla wagę stabilnego środowiska przyciągającego inwestycje.

31. Kładzie nacisk na znaczenie zróżnicowania źródeł energii w celu zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii.

32. Życzy sobie, by zachęcano do lokalnej i regionalnej produkcji energii w oparciu o odnawialne źródła energii, które są dostosowane do warunków środowiskowych danego obszaru, zmniejszając jednocześnie koszty przesyłu energii i emisje zanieczyszczeń w całej UE. Konieczne jest zatem zachęcanie do sporządzenia szczegółowych planów energetycznych na szczeblu regionalnym, które byłyby odpowiednio skoordynowane i zintegrowane na poziomie państwowym i wspólnotowym.

33. Apeluje do Komisji o podjęcie wszystkich koniecznych środków w celu zachęcenia producentów energii, a także operatorów sieci do inwestycji, odpowiednio, w budowę elektrowni i infrastruktury sieciowej umożliwiającej dostęp, na sprawiedliwych zasadach, do lokalnej produkcji energii odnawialnej.

34. Zwraca jednakże uwagę Komisji na fakt, że na ogół sieci nie są obecnie projektowane w taki sposób, by móc przyjąć dużą ilość energii odnawialnej, co będzie wymagać inwestycji, a zatem dodatkowych środków finansowych w celu dostosowania sieci do rozwoju energii odnawialnych. Konieczne będzie też zajęcie się możliwościami akumulacji energii, co także wymaga niemałych dodatkowych nakładów.

35. Podkreśla, że polityka w zakresie racjonalnego użytkowania energii i efektywności energetycznej stanowi najlepszy sposób zmniejszenia obecnego napięcia między podażą a popytem na energię.

Ochrona konsumentów

36. Przypomina, że obowiązki świadczenia usługi publicznej powinny stanowić niezbędne uzupełnienie konkurencji i pozostać w centrum procesu liberalizacji rynku.

37. Zaleca, by swobodzie wyboru ze strony odbiorców energii towarzyszyły solidne gwarancje ich praw. W tym wzglę-

dzie byłoby pożądane, aby postanowienia przyszłej Europejskiej karty praw odbiorców energii miały moc prawną.

38. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie forum poświęconego rynkowi detalicznemu, analogicznego do forów z Florencji i Madrytu.

39. Zwraca się do Komisji o większy nadzór rynków detalicznych w celu oceny skutków liberalizacji dla gospodarstw domowych, tak aby zwiększyć zaufanie konsumentów do rynku energii i ograniczyć ryzyko manipulowania rynkiem.

40. Podkreśla znaczenie bardziej przejrzystych rachunków za energię elektryczną i gaz dla zachęcenia konsumentów do zmiany swych postaw poprzez oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

41. Nalega na wprowadzenie neutralnych systemów informatycznych niezależnych od dostawców, które umożliwiłyby automatyczne zarządzanie zmianą („switch”).

42. Apeluje do Komisji o uzależnienie powszechnego wprowadzenia inteligentnych liczników od dwóch warunków wstępnych: musi być ono rozsądne z finansowego punktu widzenia i proporcjonalne do oszczędności energii, które mogą poczynić różne rodzaje klientów.

43. Zaleca w przyszłości zwiększenie ochrony konsumentów znajdujących się w trudnym położeniu w celu zwalczania zjawiska ubóstwa energetycznego.

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

44. W odniesieniu do kwestii transgranicznych stwierdza istnienie znacznych różnic w przepisach oraz konieczność poprawienia połączeń między niektórymi fragmentami rynku.

45. Niemniej opowiada się raczej za wzmocnieniem ERGEG niż za zastępowaniem jej nową agencją. Zamiast bowiem ustanawiać nową strukturę, co pociąga za sobą wydatki i obciążenia biurokratyczne, możliwe byłoby kontynuowanie obecnej konfiguracji przy wzmocnionej ERGEG, w której kompetencjach leżałoby rozstrzyganie zagadnień transgranicznych i której powierzono by zadania przewidziane dla agencji, którą proponuje się utworzyć; jeśli nie doprowadziłoby to do zwiększenia konkurencyjności, to utworzenie odrębnej agencji okazałoby się uzasadnione.

Wymiana transgraniczna

46. Wyraża zadowolenie, że trzeci pakiet legislacyjny zacieśnia współpracę pomiędzy operatorami systemów przesyłowych, tworząc Europejską Sieć operatorów systemów przesyłowych. Zachęca w ten sposób do wymiany elektryczności i gazu ponad granicami, co jest koniecznym warunkiem wstępnym pełnej operacyjności rynku wewnętrznego. Wysoka zdolność przesyłowa jest zasadniczym technicznym warunkiem zarówno bezpieczeństwa dostaw, jak i efektywnej konkurencji na wspólnym rynku energii. Dotyczy to obecnie w szczególności wschodnich państw członkowskich UE, które dążą do zasadniczego wyswobodzenia się z zależności energetycznej od swoich wschodnich sąsiadów.

47. Uważa, iż należy dążyć do stopniowego przejścia na system bazujący na regionalnych operatorach systemów przesyłowych.

48. Zwraca uwagę na to, iż propozycje Komisji Europejskiej dotyczące europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej i gazu nadają tym operatorom status niemalże regulacyjny, podczas gdy rola agencji wydaje się ograniczona do funkcji konsultacyjnej. Niektóre zasady, jak zasada przejrzystości, czy też zasady dotyczące wymiany należą raczej do kompetencji organów regulacji.

49. Pozytywnie odnosi się do zobowiązania europejskiej sieci operatorów systemów przesyłu energii elektrycznej do publikowania co dwa lata ogólnoeuropejskiego dziesięcioletniego planu inwestycji w sieć.

50. Pragnie, by nowi operatorzy wchodzący na rynek, zwłaszcza lokalne i regionalne przedsiębiorstwa energetyczne, dyspo-

nowały takim samym poziomem informacji na temat rynków, co tradycyjne podmioty tej branży.

Sieci przesyłowe gazu ziemnego

51. Uważa, iż ograniczona dostępność obiektów magazynowych, często pozostających w rękach przedsiębiorstw zasiedzia-nych, poważnie wpływa na konkurencję w sektorze gazownictwa oraz pośrednio na sektor energii elektrycznej na szczeblu produkcji. Wobec tego z zadowoleniem przyjmuje propozycje zmierzające do poprawy dostępu do instalacji magazynowania, jak i do instalacji płynnego gazu ziemnego.

52. Popiera wprowadzenie tzw. systemu „wejścia/wyjścia” w ramach którego zdolności przesyłowe przyznawane są określonej strefie lub regionowi, a nie konkretnemu gazociągowi, co sprzyja rozwojowi konkurencji.

Bruksela, 10 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008 — Potencjalne kraje kandydujące”

(2008/C 172/12)

KOMITET REGIONÓW

- Jest zdania, że potencjalnym krajom kandydującym należy dostarczyć jaśniejszych informacji na temat tego, w jaki sposób będą przystępować do UE. Akcesja do Unii na zasadzie indywidualnej mogłaby zainspirować i zmotywować kraje do przyspieszenia całego procesu. Sukces danego kraju we wdrażaniu wymaganych unijnych wzorców powinien być decydującym czynnikiem przy określaniu tempa jego akcesji.
- Zwraca uwagę, że konieczne jest dalsze rozwijanie zdolności administracyjnych władz lokalnych oraz stowarzyszeń władz lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących, gdyż obecnie władze lokalne i regionalne nie są w odpowiednim stopniu włączane w procesy akcesyjne.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że parafowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE, i wzywa władze Bośni i Hercegowiny, by współpracowały nad wdrażaniem zobowiązań podjętych w ramach układu.
- Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zainicjowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, oraz wnosi, by Serbia kontynuowała działania na rzecz wypełnienia zobowiązań w stosunku do Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii, gdyż pozostaje to warunkiem jej dalszej integracji z UE.
- Przyjmuje z zadowoleniem podpisanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE i zachęca rząd Czarnogóry do dalszej pracy nad swoimi zobowiązaniami wynikającymi z układu, zgodnie z projektem planu działania na rzecz jego realizacji.

Sprawozdawca: radny Martin HEATLEY (UK/PPE), członek Rady Hrabstwa Warwickshire

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego: „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2007–2008”

COM(2007) 663 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

A. Zalecenia ogólne

Ogólne postępy i harmonogram

1. Jest zdania, że potencjalnym krajom kandydującym należy dostarczyć jaśniejszych informacji na temat tego, w jaki sposób będą przystępować do UE. Akcesja do Unii na zasadzie indywidualnej mogłaby zainspirować i zmotywować kraje do przyspieszenia całego procesu. Sukces danego kraju we wdrażaniu wymaganych unijnych wzorców powinien być decydującym czynnikiem przy określaniu tempa jego akcesji.

2. Uważa, iż powinno się znaleźć subtelny równowagę pomiędzy utrzymaniem entuzjazmu i stabilności w potencjalnym kraju kandydującym a ostrożnym i prawidłowym przygotowaniem do procesu akcesyjnego.

3. Uważa, że rozszerzenie jest sprawą ważną, tak dla UE jak i dla krajów kandydujących oraz potencjalnych krajów kandydujących, w kategoriach szans wzrostu gospodarczego, zapewnienia niezbędnych szlaków transportowych i energetycznych oraz innych przesłanek strategicznych, nie zapominając przy tym o wspólnych wartościach UE, takich jak wolność, demokracja i solidarność. Perspektywa rozszerzenia jest szczególnie istotna zwłaszcza dla zapewnienia pokoju i stabilności na Bałkanach Zachodnich. Niemniej jednak zaniepokojony jest zjawiskiem „zmęczenia rozszerzeniem” widocznym w niektórych państwach członkowskich UE i uważa, iż należy działać na rzecz zwiększenia świadomości społecznej w zakresie szans i wyzwań związanych z dalszym rozszerzaniem UE.

4. Przyjmuje z zadowoleniem wyraźną poprawę ogólnych wskaźników wzrostu gospodarczego i stabilności makroekonomicznej oraz podniesienie poziomu życia w potencjalnych krajach kandydujących, niemniej jest zdania, że powinno się wzmocnić wysiłki na rzecz wzmocnienia rządów prawa i modernizacji struktur społecznych. Efektem wspomnianej poprawy o charakterze makroekonomicznym powinna być wyższa jakość życia obywateli tych krajów. W szczególności wzywa wszystkie potencjalne kraje kandydujące, aby za priorytet uznały wprowadzenie w życie rządów prawa, zwłaszcza poprzez reformę systemu wymiaru sprawiedliwości, a także walkę z korupcją i przestępczością zorganizowaną, w tym również handlem ludźmi.

5. Wzywa wszystkie potencjalne kraje kandydujące do utrzymania i nieustannej poprawy dobrosąsiedzkich stosunków, gdyż stanowią one zasadniczy element procesu przybliżania się do Unii Europejskiej. Podkreśla również, że kraje Bałkanów

Zachodnich powinny wzmocnić wysiłki zmierzające do znalezienia wzajemnie akceptowalnych rozwiązań kwestii nierozstrzygniętych z sąsiednimi państwami.

Komunikacja

6. Podkreśla, że dobra komunikacja jest niezbędna dla zapewnienia trwałego powodzenia strategii rozszerzenia. Należy nie tylko lepiej informować obywateli o korzyściach i wyzwaniach związanych z obecnym procesem rozszerzenia, lecz także sprawić, że zrozumieją oni i zaakceptują fakt, iż proces ten jest stopniowy i starannie przeprowadzany. Wszystkie szczeble władzy potencjalnych krajów kandydujących powinny otrzymać wsparcie w swoich wysiłkach na rzecz lepszego informowania opinii publicznej na temat wartości europejskich i korzyści wynikających ze zbliżenia do członkostwa w UE oraz na temat warunków tego członkostwa. Dlatego też powinno się zapewnić publikację komunikatów Komisji w sprawie rozszerzenia w językach używanych w potencjalnych krajach kandydujących, w tym także w językach mniejszości.

7. Zaleca stosowanie nowego instrumentu finansowego UE, instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA), w celu zwiększenia powszechnej wiedzy o integracji europejskiej, wspierania współpracy transgranicznej, wzmocnienia potencjału stowarzyszeń przedstawicielskich samorządu regionalnego i lokalnego na Bałkanach Zachodnich oraz ich włączenia do procesów akcesyjnych.

8. Zaleca poprawę komunikacji „pionowej” pomiędzy urzędami administracji centralnej odpowiedzialnymi za integrację europejską w poszczególnych krajach a władzami lokalnymi i regionalnymi oraz stowarzyszeniami władz lokalnych.

Wzmocnienie potencjału i współpraca transgraniczna

9. Uważa, że środki wspierające, które łączą obywateli na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz zachęcają do współpracy pomiędzy UE a potencjalnymi krajami kandydującymi, są ważnymi instrumentami sprzyjającymi zrozumieniu kulturowemu i politycznemu, będącymi w stanie pokonać wątpliwości co do potencjału integracji. Przypomina o ważnej roli współpracy w ramach partnerstwa miast po historycznych wydarzeniach z lat 90.

10. Wzywa, aby w uzupełnieniu istniejących mechanizmów transgranicznych zwiększyć środki na rzecz wspierania współpracy międzyregionalnej i międzygminnej pomiędzy państwami członkowskimi UE a potencjalnymi krajami kandydującymi, co zaczęłoby np. do włączenia tych ostatnich do EUWT (¹).

(¹) EUWT — europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej

11. Podkreśla, że tworzenie zdolności administracyjnych, nie tylko na szczeblu lokalnym i regionalnym, ma kluczowe znaczenie dla pomyślnego spełnienia kryteriów kopenhaskich. Władze lokalne i regionalne w omawianych krajach nie są informowane w wystarczającym stopniu i ogólnie nadal brakuje im zdolności do absorpcji pomocy finansowej ze strony UE. W związku z tym KR ma do odegrania ważną rolę w zakresie promowania seminariów szkoleniowych w celu umożliwienia wymiany dobrych praktyk i doświadczeń władz lokalnych i regionalnych UE.

12. Przyjmuje z zadowoleniem porozumienie w sprawie ułatwień wizowych zawarte pomiędzy UE a potencjalnymi krajami kandydującymi jako ważny krok w kierunku ułatwienia kontaktów międzyludzkich, nie tylko pomiędzy narodami krajów Bałkanów Zachodnich, lecz także pomiędzy narodami UE i potencjalnymi krajami kandydującymi.

13. Zwraca uwagę, że konieczne jest dalsze rozwijanie zdolności administracyjnych władz lokalnych oraz stowarzyszeń władz lokalnych w potencjalnych krajach kandydujących, gdyż obecnie władze lokalne i regionalne nie są w odpowiednim stopniu włączane w procesy akcesyjne.

14. Przyjmuje z zadowoleniem projekty, które łączą władze lokalne państw członkowskich UE oraz potencjalnych krajów kandydujących, jak np. „Projekt wymiany” w Serbii, który objął jedną trzecią gmin i zapoznał je z praktyką europejską w zakresie zarządzania projektami oraz przyczynił się do ustanowienia kontaktów pomiędzy UE a władzami lokalnymi w Serbii.

15. Zachęca do rozwijania zdolności władz centralnych, lokalnych i regionalnych w potencjalnych krajach kandydujących w celu dostosowania ich polityki w dziedzinie ochrony środowiska do zaleceń unijnych.

16. Demokracja w potencjalnych krajach kandydujących jest młoda i krucha. Aby stworzyć i umocnić instytucje oraz zasady funkcjonowania demokracji przedstawicielskiej, konieczna jest konsekwencja w dążeniu do celu i wytrwałość w działaniach. Dotyczy to zwłaszcza władz lokalnych i regionalnych, gdyż mają one decydujące znaczenie dla stabilnego i otwartego społeczeństwa demokratycznego oraz dobrego sprawowania rządów.

Spółeczeństwo obywatelskie a życie publiczne

17. Uważa, że sektor społeczeństwa obywatelskiego jest bardzo ważnym elementem w budowaniu demokratycznego społeczeństwa. Dalszy rozwój i tworzenie potencjału w tym sektorze są niezbędne dla ułatwienia mu pełnienia znaczącej roli w zwiększaniu przejrzystości i propagowaniu demokracji. Sektor społeczeństwa obywatelskiego może odgrywać doniosłą rolę w informowaniu opinii publicznej o Unii Europejskiej i ułatwianiu włączania obywateli w procesy akcesyjne.

18. Wzywa do dalszego wzmocnienia praw kobiet, dzieci i osób starszych. Powinno się podjąć dalsze kroki na rzecz poprawy równości szans, zapewnienia lepszego zatrudnienia

i zachęcenia do aktywniejszego włączania się kobiet w życie polityczne. Należy zwiększyć ochronę kobiet, dzieci i osób starszych przed wszelkimi formami przemocy, w tym także przed handlem ludźmi.

19. Zachęca do dalszej poprawy statusu osób niepełnosprawnych. Szczególnie ważnym elementem jest poprawa szans osób niepełnosprawnych na znalezienie zatrudnienia, ponieważ jest to zasadniczy krok w kierunku ich pełnej integracji ze społeczeństwem.

20. Zachęca do dalszej poprawy sytuacji w zakresie praw mniejszości oraz do stworzenia warunków dla ich samorealizacji i rozwoju kulturalnego. Potrzebne są jednak także zdecydowane działania na rzecz ogólnej poprawy stosunku do grup etnicznych, jak również promowanie podejścia opartego na tolerancji i pojednaniu.

B. Uwagi dotyczące poszczególnych krajów

Albania

21. Odnotowuje z zadowoleniem osiągniętą poprawę jakości administracji, zwłaszcza jeśli chodzi o urzędy stanu cywilnego, dowody osobiste i wprowadzenie paszportów biometrycznych. Wyraża nadzieję, że przyczyni się to do lepszego przeprowadzania wyborów, ponieważ ostatnie wybory lokalne nie spełniały międzynarodowych wymogów i norm.

22. Przyjmuje z zadowoleniem bardziej strategiczne podejście rządu w zakresie walki z korupcją. Korupcja nadal jednak pozostaje szeroko rozpowszechniona i stanowi bardzo poważny problem w Albanii. Ponadto, mimo pewnych pozytywnych zmian albański system wymiaru sprawiedliwości ma wiele słabych punktów i wymaga dalszych reform, zwłaszcza w zakresie niezależności, przejrzystości i skuteczności. Dlatego też szczególnie ważne jest, by planowana strategia antykorupcyjna na lata 2007–2013 została w pełni wdrożona i skutecznie stosowana zgodnie z zaleceniami Rady Europy/GRECO.

23. Zauważa bardzo pozytywny klimat stosunków międzyreligijnych, co jest cennym przykładem w tym regionie, ale wzywa do większego postępu w dziedzinie praw człowieka i wolności wypowiedzi.

24. Wzywa władze albańskie do kontynuowania prac nad poprawą statusu mniejszości zgodnie z europejskimi wzorcowymi rozwiązaniami oraz Konwencją ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych. Zdecydowanie zaleca, by przedstawiciele mniejszości znaleźli się w albańskim parlamencie oraz by nauczaniem języków tych mniejszości objęto wszystkich członków mniejszości etnicznych na terenie całego kraju.

25. Docenia wysiłki Albanii na rzecz utrzymania i dalszego rozwoju dobrosąsiedzkich stosunków z państwami członkowskimi i innymi potencjalnymi krajami kandydującymi.

26. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA). Administracje samorządów lokalnych i Albańskie Stowarzyszenie Gmin potrzebują większego potencjału, aby mogły wykorzystać środki dostępne w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA).

Bośnia i Hercegowina

27. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że parafowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE, i wzywa władze Bośni i Hercegowiny, by współpracowały nad wdrażaniem zobowiązań podjętych w ramach układu.

28. Przyjmuje z zadowoleniem deklarację w sprawie reformy policji Bośni i Hercegowiny i domaga się, by wszyscy jej sygnatariusze współpracowali na rzecz zreformowania policji zgodnie z zasadami UE. Reforma policji pozostaje niezbędna do podpisania układu SAA.

29. Przyjmuje z zadowoleniem determinację struktur samorządu lokalnego Bośni i Hercegowiny w sprawie przyjęcia najlepszych europejskich wzorców w zakresie poprawy świadczenia usług, a także gotowość stowarzyszeń władz lokalnych tego kraju do współpracy na rzecz poprawy jakości świadczenia usług lokalnych dla obywateli.

30. Przyjmuje z zadowoleniem dokonujące się nieustannie reformy samorządu lokalnego i zauważa, iż prawodawstwo Bośni i Hercegowiny w zakresie samorządu lokalnego jest zgodne z Europejską kartą samorządu lokalnego.

31. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje władz lokalnych i stowarzyszenia samorządów lokalnych Bośni i Hercegowiny potrzebują dalszej rozbudowy potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

32. Przyjmuje z zadowoleniem postęp, jaki nastąpił pod względem powrotu uchodźców i osób wewnętrznie przemieszczonych i zachęca zainteresowane organizacje i agencje do kontynuowania prac nad poprawą warunków do trwałego powrotu.

33. Przyjmuje z zadowoleniem poprawę w zakresie współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii, która osiągnęła, jak się wydaje, ogólnie zadowalający poziom, niemniej do podpisania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu niezbędna jest pełna współpraca.

Serbia

34. Wzywa Serbię, by kontynuowała wysiłki na rzecz zbliżenia się do UE, a także dążyła do utrzymywania pokojowych stosunków ze wszystkimi swymi sąsiadami.

35. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zainicjowano układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, oraz wnosi, by Serbia kontynuowała działania na rzecz wypełnienia zobowiązań w stosunku do Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii, gdyż pozostaje to warunkiem jej dalszej integracji z UE.

36. Uznaje postęp, jaki dokonał się w dziedzinie zgodnej z normami europejskimi reformy administracji publicznej i zauważa dobrą zdolność administracyjną, jaką Serbia wykazała w kontekście negocjacji w sprawie SAA.

37. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę wysuniętą przez ministerstwo sprawiedliwości w sprawie przeprowadzenia dogłębnej analizy systemu wymiaru sprawiedliwości, ponieważ nie nastąpiło jeszcze wdrożenie ram prawnych przewidzianych w nowej konstytucji. Potrzebne są dalsze wysiłki dla zapewnienia niezależności, rozliczalności i skuteczności systemu wymiaru sprawiedliwości.

38. Przyjmuje z zadowoleniem dalszą realizację krajowej strategii walki z korupcją, ale zauważa, że korupcja nadal pozostaje szeroko rozpowszechniona i stanowi poważny problem w Serbii.

39. Przyjmuje z zadowoleniem postęp, jaki dokonał się pod względem poszanowania i ochrony praw mniejszości i zachęca rząd do skoncentrowania wysiłków na zwiększaniu praw grup ludności, zwłaszcza w dziedzinie oświaty, zabezpieczenia socjalnego, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa i zatrudnienia.

40. Wzywa serbski parlament do ratyfikacji Europejskiej karty samorządu lokalnego.

41. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje samorządów lokalnych i Stała Konferencja Miast i Gmin Republiki Serbii potrzebują większego potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

Kosowo (zgodnie z rezolucją nr 1244 Rady Bezpieczeństwa ONZ)

42. Deklaracja niepodległości Kosowa z 17 lutego 2008 r. stała się obecnie faktem. KR przyjmuje z zadowoleniem decyzję w sprawie uruchomienia w Kosowie misji EPBiO pod nazwą Eulex Kosowo, która zajmie się zagadnieniem praworządności. Utrzymanie państwa prawa i stabilności leży w interesie każdego. Należy zapewnić pokojowe współistnienie grup etnicznych.

43. Przyjmuje z zadowoleniem wprowadzenie strategii i planu działania w sprawie reformy administracji publicznej w latach 2006–2011, ponieważ administracja publiczna jest słaba i mało skuteczna, zaś reformy nadal znajdują się w fazie wstępnej.

44. Uważa, że jakkolwiek nastąpił pewien postęp na poziomie samorządu lokalnego, jego zdolność administracyjna jest nadal niska.

45. Przyjmuje z zadowoleniem ustanowienie w Kosowie agencji antykorupcyjnej, ale uważa, że brakuje wyraźnej politycznej woli zwalczania korupcji, co pozostaje istotnym problemem. Niezbędne jest dalsze wzmocnienie potencjału personelu tejże agencji oraz dalsza praca nad tworzeniem ram legislacyjnych i wdrażaniem środków.

46. Wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego postępu, jaki dokonał się w dziedzinie praw i wolności obywatelskich i politycznych i wzywa władze Kosowa do rozpoczęcia dalszych dochodzeń w sprawie 2 tys. zaginionych osób, co byłoby ważnym krokiem w kierunku pojednania.

47. Przyjmuje z zadowoleniem fakt, że wybory w Kosowie w listopadzie 2007 r. przebiegały w pokojowej atmosferze. Wzywa kosowskie i serbskie władze, by kontynuowały prace nad pokojowym uregulowaniem sytuacji politycznej i wyraża zdecydowane przekonanie, iż nie może być miejsca dla przemocy w Kosowie oraz że wieloetniczne Kosowo można zbudować tylko poprzez współpracę wszystkich jego społeczności.

Czarnogóra

48. Przyjmuje z zadowoleniem podpisanie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z UE i zachęca rząd Czarnogóry do dalszej pracy nad swoimi zobowiązaniami wynikającymi z układu, zgodnie z projektem planu działania na rzecz jego realizacji.

49. Wyraża zadowolenie z powodu przyjęcia nowej konstytucji.

50. Docenia pozytywne wyniki osiągnięte przez Czarnogórę po ogłoszeniu przez nią niepodległości w zakresie nawiązywania dobrych stosunków dwustronnych z krajami kandydują-

cymi do UE i sąsiednimi państwami członkowskimi, a także postępowanie w zakresie uczestniczenia w inicjatywach regionalnych i członkostwa w Radzie Europy.

51. Przyjmuje z zadowoleniem wprowadzone przez rząd środki na rzecz zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji, ale zauważa, iż kwestie te nadal stanowią poważny problem oraz wzywa rząd do dalszej poprawy środków walki z korupcją i zwiększenia wysiłków w zakresie zwalczania procederu prania brudnych pieniędzy. Szczególny akcent należy położyć na kontynuację reform systemu wymiaru sprawiedliwości.

52. Odnotowuje kontynuację reformy administracji publicznej i zaleca dalsze tworzenie zdolności administracyjnych, zwłaszcza w dziedzinie przejrzystości, rozliczalności, zamówień publicznych oraz zarządzania dobrami publicznymi i procedur wydawania zezwoleń.

53. Uważa, że dalsza poprawa zdolności administracyjnych jest niezbędna dla pomyślnego wdrożenia układu o stabilizacji i stowarzyszeniu. Administracje samorządów lokalnych i stowarzyszenia władz lokalnych Czarnogóry potrzebują większego potencjału, aby móc w pełni korzystać ze środków dostępnych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej oraz aby móc je wchłonąć.

Bruksela, 10 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

Opinia Komitetu Regionów „Pełny udział młodych ludzi w społeczeństwie”

(2008/C 172/13)

KOMITET REGIONÓW

- Ubolewa nad tym, że Komisja wprawdzie wskazuje w komunikacie na konieczność współpracy pomiędzy politykami a grupami interesów na szczeblu europejskim, krajowym, a także lokalnym i regionalnym podczas opracowywania strategii wobec młodzieży, ale nie przedstawia bliżej roli władz lokalnych i regionalnych w tym zakresie.
- Podkreśla, że polityka dotycząca młodzieży jest realizowana głównie na szczeblu lokalnym i regionalnym. Strategie lokalne i regionalne przyczyniają się znacznie do podejmowania wartościowych środków na rzecz lepszego kształcenia i doskonalenia zawodowego, lepszej integracji społecznej i zawodowej oraz aktywnego zaangażowania obywatelskiego młodzieży.
- Podziela pogląd Komisji, że zadaniem krajowych lub regionalnych systemów kształcenia ogólnego i zawodowego musi być przekazywanie kluczowych kompetencji przydatnych na rynku pracy. Nie można jednak zapominać, że solidne wykształcenie podstawowe, służące kształtowaniu osobowości, jest także ważne jeśli chodzi o udział poszczególnych osób w życiu społecznym.
- W przeciwieństwie do Komisji uważa, że przypadku dzieci w wieku przedszkolnym na pierwszym planie znajduje się nie tyle rozwój kluczowych kompetencji co rozwój całej osobowości.
- Uważa stosowany w wielu państwach podwójny system kształcenia zawodowego, tzn. połączenie kształcenia w zakładzie pracy i w szkole nastawione na integrację zawodową możliwie wielu młodych ludzi, za wzorową formę kształcenia i ubolewa nad tym, że w wielu państwach członkowskich kształcenie zawodowe jest uznawane za nieatrakcyjne i trudne do zaakceptowania.

Sprawozdawca: Gebhard HALDER (AT/PPE), Przewodniczący parlamentu krajowego Vorarlbergu

Dokument źródłowy

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Działania na rzecz pełnego udziału młodych ludzi w edukacji, zatrudnieniu i społeczeństwie”

COM(2007) 498 wersja ostateczna

Zalecenia polityczne

KOMITET REGIONÓW

Ogólne uwagi o komunikacie Komisji

1. Stwierdza, że młodzi ludzie stanowią potencjał rozwoju społeczeństwa. Przyszłość Unii Europejskiej, jej państw członkowskich oraz jej władz lokalnych i regionalnych zależy w coraz większym stopniu od tego, czy uda się stworzyć społeczeństwo przyjazne dzieciom i młodzieży.

2. Podkreśla, że młodzi ludzie są też decydującym czynnikiem siły gospodarczej europejskich regionów i gmin oraz ich zdolności do sprostania konkurencji globalnej. Zaangażowanie obywateli UE jest ponadto ważną podstawą spójności społecznej oraz dalszego pokojowego i demokratycznego rozwoju Europy i musi zacząć się już w młodym wieku.

3. Zwraca uwagę na opinię Komitetu Regionów w sprawie demograficznej przyszłości Europy ⁽¹⁾. Komitet stwierdza w niej, że rodzi się mniej dzieci niż jest to konieczne do utrzymania liczby ludności. Prowadzi to do daleko idących zmian w liczebności i strukturze wiekowej europejskiego społeczeństwa oraz podkreśla konieczność prowadzenia zrównoważonej polityki sprawiedliwej dla wszystkich pokoleń.

4. Docenia w związku z tym fakt poruszenia tej niezwykle ważnej tematyki w przyjętym przez Radę Europejską wiosną 2005 r. Europejskim pakcie na rzecz młodzieży ⁽²⁾, w komunikacie Komisji w sprawie polityk europejskich dotyczących młodzieży ⁽³⁾ oraz w obecnie omawianym komunikacie Komisji.

5. Popiera proponowane przez Komisję przekrojowe podejście. Ważne jest, by stale uwzględniać interesy młodych ludzi we wszystkich dziedzinach polityki i osiągnąć w ten sposób lepsze ukierunkowanie na ich szczególne potrzeby.

6. Zwraca uwagę na to, że w poruszonych w komunikacie dziedzinach kształcenia ogólnego i zawodowego oraz w kwestiach dotyczących młodzieży i zatrudnienia kompetencje do podejmowania odpowiednich środków posiadają państwa członkowskie lub władze szczebla lokalnego i regionalnego. Szczebel europejski odgrywa w tym kontekście rolę koordynacyjną, wspierającą i uzupełniającą.

⁽¹⁾ Opinia Komitetu Regionów w sprawie „Demograficzna przyszłość Europy”, CdR 341/2006 rev. 3.

⁽²⁾ Załącznik 1 do Konkluzji Prezydencji Rady Europejskiej, Bruksela, 22–23 marca 2005 r. (7619/05).

⁽³⁾ Komunikat Komisji do Rady w sprawie polityk europejskich dotyczących młodzieży: Wychodzenie naprzeciw obawom młodych ludzi w Europie — wprowadzanie w życie Europejskiego Paktu na rzecz Młodzieży i wspieranie aktywnego obywatelstwa, COM(2005) 206 wersja ostateczna

7. Wzywa w tym kontekście Komisję, by sprawdziła planowane działania pod kątem ich zgodności ze wzmocnioną traktatem reformującym zasadą pomocniczości i proporcjonalności.

8. Stwierdza, że Komisja nie przedstawiła w związku z komunikatem oceny skutków regulacji i ubolewa nad tym, że nie ustalono, jakie dodatkowe obciążenia administracyjne i finansowe dla władz lokalnych i regionalnych będą wynikały z wdrażania proponowanych działań.

Znaczenie dla szczebla lokalnego i regionalnego

9. Ubolewa nad tym, że Komisja wprawdzie wskazuje w komunikacie na konieczność współpracy pomiędzy politykami a grupami interesów na szczeblu europejskim, krajowym, a także lokalnym i regionalnym podczas opracowywania strategii wobec młodzieży, ale nie przedstawia bliżej roli władz lokalnych i regionalnych w polityce dotyczącej młodzieży.

10. Podkreśla, że polityka dotycząca młodzieży jest w realizowana głównie na szczeblu lokalnym i regionalnym. Strategie lokalne i regionalne przyczyniają się znacznie do podejmowania wartościowych środków na rzecz lepszego kształcenia i doskonalenia zawodowego, lepszej integracji społecznej i zawodowej oraz aktywnego zaangażowania obywatelskiego młodzieży. To właśnie na szczeblu lokalnym i regionalnym możliwe jest silniejsze skupienie się na szczególnych potrzebach młodych ludzi, a tym samym bardziej ukierunkowane działanie.

11. Wzywa Komisję, by zwróciła uwagę na różnorodność w dziedzinie kształcenia, młodzieży i zatrudnienia na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. W opracowywanie i wdrażanie środków koordynujących, wspierających i uzupełniających trzeba włączyć nie tylko szczebel krajowy, ale także regionalny i lokalny.

Więcej lepszych możliwości kształcenia dla wszystkich młodych ludzi

12. Podkreśla, że europejskie systemy kształcenia ogólnego i zawodowego są kluczowymi czynnikami rozwoju długoterminowego potencjału UE w zakresie konkurencyjności i z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym treść programu „Edukacja i szkolenie 2010” ⁽⁴⁾. Jednocześnie jednak zwraca uwagę na to, że trzeba pamiętać o odpowiedzialności państw członkowskich oraz władz lokalnych i regionalnych za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również o ich różnorodności kulturowej i językowej.

⁽⁴⁾ Szczegółowy program prac dotyczący realizacji celów systemu kształcenia ogólnego i zawodowego w Europie, Dz.U. C 142/1 z 14.6.2002.

13. Podziela pogląd Komisji, że zadaniem krajowych lub regionalnych systemów kształcenia ogólnego i zawodowego musi być przekazywanie kluczowych kompetencji przydatnych na rynku pracy. Nie można jednak zapominać, że znaczenie solidnego wykształcenia podstawowego służącego ogólnemu rozwojowi i kształtowaniu osobowości wykracza poza tę sferę, zwłaszcza jeśli chodzi o udział poszczególnych osób w życiu społecznym.

14. W przeciwieństwie do Komisji uważa, że w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym na pierwszym planie znajduje się nie tyle rozwój kluczowych kompetencji co rozwój całej osobowości. Mimo to poprzez zabawy o charakterze technicznym lub przyrodniczym już u bardzo małych dzieci można obudzić potencjał i stymulować zainteresowania, które mogą mieć duże znaczenie dla wyboru przyszłego zawodu.

15. Zwraca uwagę na znaczenie wspierania kształcenia językowego w ramach opieki nad małymi dziećmi. Jest to szczególnie ważne w przypadku dzieci migrantów. Kładzie się w ten sposób podstawy do późniejszej nauki kolejnych języków.

16. Uważa stosowany w wielu państwach podwójny system kształcenia zawodowego, tzn. połączenie kształcenia w zakładzie pracy i w szkole nastawione na integrację zawodową możliwe wielu młodych ludzi, za wzorową formę kształcenia i ubolewa nad tym, że w wielu państwach kształcenie zawodowe jest uznawane za nieatrakcyjne i trudne do zaakceptowania. Istotnie ten system kształcenia, a także wszelkie inne systemy kształcenia ponadśredniego lub uniwersyteckiego, stoją w obliczu coraz wyższych wymagań w zakresie kwalifikacji koniecznych obecnie na wielu stanowiskach pracy. Trzeba także zwiększyć atrakcyjność tego systemu kształcenia zawodowego, zwłaszcza poprzez poprawę możliwości przechodzenia od podwójnego kształcenia do nauki na poziomie uniwersyteckim.

17. Jest w związku z tym zdania, że należy podnieść ogólny poziom kształcenia. Podstawowe znaczenie mają tutaj wysoko wykwalifikowani i zmotywowani nauczyciele i instruktorzy, którzy muszą dysponować nie tylko kompetencjami fachowymi i dydaktycznymi, lecz także społecznymi i integracyjnymi⁽⁵⁾. Ponadto programy nauczania muszą odzwierciedlać także wymagania rynku pracy.

18. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja prosi państwa członkowskie o wdrażanie europejskich ram kwalifikacji, oraz domaga się w tym kontekście, by wzięto przy tym pod uwagę krajową i regionalną różnorodność w dziedzinie edukacji. Trzeba na przykład znaleźć rozwiązanie dla klasyfikacji modułów szkolenia zawodowego.

19. Podkreśla znaczenie programu UE na rzecz uczenia się przez całe życie oraz programu UE „Młodzież w działaniu”. Programy te, które na pierwszym planie stawiają transgraniczną mobilność i związane z nią kształcenie formalne i nieformalne, są cennym uzupełnieniem krajowych oraz regionalnych i lokalnych strategii edukacyjnych.

20. Wzywa Komisję, by w komunikacie i przy wdrażaniu ustanowionych przez nią środków (np. w programach UE) w większym stopniu zajęła się sytuacją młodych ludzi znajdujących się w niekorzystnym położeniu. Aby dać im szansę na rozwój

indywidualnych możliwości oraz integrację na rynku pracy, pomocne mogą być modele, takie jak np. model integracyjnego kształcenia zawodowego. Otwierają one młodym ludziom w niekorzystnej sytuacji możliwość uzyskania wykształcenia w dłuższym okresie lub uzyskanie kwalifikacji częściowych. Ważna jest przy tym intensywna opieka społeczna oraz pedagogiczna nad młodzieżą, które to zadanie może być wykonywane tylko na szczeblu lokalnym i regionalnym. Modele te mogą pomóc w obniżeniu ciągle zbyt wysokiej liczby osób przedwcześnie przerywających naukę szkolną.

Młodzież i zatrudnienie: wyzwanie dla Europy

21. Stwierdza, że przejście ze szkoły do pracy zawodowej jest coraz trudniejsze dla młodych ludzi.

22. W wielu regionach europejskich występuje już teraz paradoksalna sytuacja, w której mimo po części znaczącego bezrobocia młodzieży⁽⁶⁾ brakuje siły roboczej, szczególnie wyżej wykwalifikowanej. Brak ten zaostrzy się jeszcze w przyszłości.

23. Podkreśla, że zawodowa i społeczna integracja młodych ludzi z gorzej rozwiniętych obszarów miejskich i wiejskich jest szczególnie trudna i zwraca w tym kontekście uwagę na znaczenie europejskich, krajowych oraz regionalnych i lokalnych strategii na rzecz konwergencji oraz poprawy regionalnej konkurencyjności w celu stworzenia warunków pozwalających wykwalifikowanym młodym ludziom na pozostanie w tych regionach.

24. Zgadza się z Komisją, że w krajowych programach reform na rzecz wzrostu i zatrudnienia trzeba zwrócić szczególną uwagę na zatrudnienie młodzieży oraz domaga się, by te programy reform były optymalnie uzgodnione ze środkami przewidzianymi w ramach programu „Edukacja i szkolenie 2010”.

25. Wzywa do rozszerzenia unijnego procesu wzajemnego przeglądu w ramach strategii lizbońskiej, który prowadzony jest na szczeblu rządów państw członkowskich, by umożliwić władzom lokalnym i regionalnym oraz innym zainteresowanym stronom skorzystanie z takich praktyk w całej UE w celu przeanalizowania działań lokalnych i regionalnych i zajęcia się kwestią młodych ludzi, którzy nie pracują, nie uczą się ani nie szkolą.

26. Postrzega stały przyrost miejsc pracy o niskiej pewności zatrudnienia jako podstawowy problem zwłaszcza dla młodych pracowników, ponieważ często przez wiele lat nie mają oni ani stabilnego i odpowiedniego zatrudnienia, ani stabilnych i odpowiednich dochodów i nie mogą z tego względu prowadzić niezależnego życia.

27. Wzywa w związku z tym instytucje UE, państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne, by zwracały uwagę na zachowanie odpowiedniej równowagi między interesami pracodawców i pracowników czy też między elastycznością a bezpieczeństwem, jeśli wprowadzają w życie model elastycznego rynku pracy i bezpieczeństwa socjalnego („flexicurity”). Nie można też utrudniać integracji społecznej młodych ludzi.

⁽⁵⁾ Zob. także komunikat Komisji „Poprawa jakości kształcenia nauczycieli”, COM(2007) 392 wersja ostateczna, oraz Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie na temat poprawy jakości kształcenia nauczycieli, Dz.U. C 300/6 z 12.12.2007.

⁽⁶⁾ Zgodnie z komunikatem stopa bezrobocia wśród młodzieży wynosi średnio 17,4%.

28. Jest zdania, że Komisja w niewystarczającym stopniu zajmuje się kwestią zatrudnienia młodych ludzi znajdujących się w niekorzystnym położeniu. Obok środków zapobiegawczych, które dotyczą przede wszystkim kształcenia młodych ludzi dostosowanego do potrzeb rynku pracy, do integracji młodzieży na rynku pracy niezbędne są intensywne środki wsparcia — także w wymiarze socjalnym. Ważne jest przy tym — jak wskazano także w europejskiej strategii zatrudnienia — uwzględnienie bez wyjątku wszystkich młodych ludzi oraz włączenie ich w jak najkrótszym czasie w proces zatrudnienia. W tym celu konieczne mogą być „sieci wsparcia” dla młodzieży poszukującej pracy oraz realizacja programów zdobywania kwalifikacji i programów zatrudnienia skierowanych do młodzieży i finansowanych ze środków publicznych ⁽⁷⁾.

29. Zwraca uwagę na to, że fundusze strukturalne UE, w szczególności Europejski Fundusz Społeczny, umożliwiają wsparcie takich projektów oraz popiera przedstawione przez Komisję w komunikacie żądanie silniejszego ukierunkowania EFS na zatrudnienie młodzieży, o ile wymaga tego sytuacja w regionie charakteryzująca się wysokim bezrobociem młodzieży.

30. Postrzega poprawę szans na znalezienie zatrudnienia i gotowości do pracy młodych ludzi jako istotne zadanie władz szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. Należy przy tym także w większym stopniu wykorzystać indywidualne doradztwo w zakresie wyboru zawodu i kształcenia oraz informacje na ten temat, a także związane z tym możliwości podniesienia świadomości co do przyszłościowych zawodów. W ten sposób można przyczynić się do zapewnienia wyważonych stosunków ilościowych między płaciami w określonych grupach zawodowych.

31. Popiera zaproponowaną przez Komisję Europejską kartę jakości w dziedzinie praktyk o charakterze zalecenia, zwłaszcza że praktykanci — coraz częściej podejmujący pracę w kontekście transgranicznym — są w niektórych przypadkach wykorzystywani jako „tania siła robocza”. Prawidłowo przebiegające praktyki są dla młodych ludzi cenną możliwością zdobycia pierwszego doświadczenia zawodowego, które przy dalszym wyborze zawodu lub na dalszym etapie kształcenia może okazać się często istotnym i decydującym czynnikiem. Należy także motywować uczących się młodych ludzi do odbywania praktyk i rozszerzać dostępną dla nich ofertę w tym zakresie.

32. Zwraca uwagę na to, że obok kształcenia wstępnego coraz bardziej zyskuje na znaczeniu ustawiczne kształcenie zawodowe. Wiedza techniczna oraz umiejętności wymagane na rynku pracy szybko się zmieniają. Dlatego wyzwaniem jest poprawa atrakcyjności kształcenia ustawicznego i gotowości do jego podejmowania oraz rozwój oferty kształcenia. Dla młodych ludzi, którzy nie mają wystarczającego wykształcenia podstawowego, ważne jest, aby brakującą wiedzę i umiejętności można było nadrobić („druga szansa”) ⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ W pewnym zakresie dla młodzieży o utrudnionym dostępie do instytucji i systemu kształcenia muszą zostać stworzone oferty o obniżonych wymaganiach, aby umożliwić im zdobycie „doświadczenia zawodowego”. Również (częściowe i) ograniczone czasowo przejście kosztów wynagrodzenia może skłaniać przedsiębiorstwa do zatrudniania osób rozpoczynających pracę w danym zawodzie. Badania wykazują, że skutki ekonomiczne mogą być wyraźnie pozytywne, gdy uwzględni się konsekwencje społeczno-polityczne w odniesieniu do większej liczby młodzieży, która przez długi okres pozostaje bez pracy.

⁽⁸⁾ Te środki w zakresie kształcenia, wspierane także przez EFS, są zasadniczym warunkiem wstępnym do utrzymania się na rynku pracy. Jako przykład można wymienić „kursy czytania i pisania” oraz kursy służące uzupełnieniu brakującego obowiązkowego etapu edukacji.

Pełne wykorzystywanie potencjału wszystkich młodych ludzi

33. Stwierdza, że właśnie dzieci i młodzież z biednych rodzin znajdują się pod wieloma względami w gorszym położeniu i częściowo są wykluczone społecznie. Dotyczy to zarówno ich szans na zdobycie wykształcenia i zatrudnienia, jak też ich sytuacji zdrowotnej. Co więcej ubóstwo często się „dziedziczy”: bieda i wykluczenie społeczne w wieku dorosłym są rezultatem niekorzystnych warunków w okresie dzieciństwa i młodości.

34. Domaga się zatem, by priorytetem było zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego. Jest to zadanie przede wszystkim dla władz krajowych, jak też regionalnych i lokalnych i wymaga uzgodnionego współdziałania pomiędzy polityką gospodarczą, polityką zatrudnienia, polityką edukacyjną i polityką społeczną oraz przekrojowego uwzględniania w nich aspektów związanych z młodzieżą.

35. Jest zdania, że punktem wyjścia musi być ograniczenie zagrożenia ubóstwem rodzin z dziećmi. Szczególną uwagę należy poświęcić czynnikom społeczno-gospodarczym, takim jak segregacja oraz długotrwałe bezrobocie bądź słabe wykształcenie rodziców, by uniknąć sytuacji prowadzących do trwałego ubóstwa.

36. Przypomina, że często to władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za utrzymanie i kształcenie szkolne sierot i dzieci z trudnych rodzin oraz stwarzają warunki, by umożliwić tym dzieciom samodzielne życie.

37. Zwraca uwagę na to, że opanowanie języka kraju pobytu jest warunkiem szybkiej integracji, osiągania lepszych wyników w szkole oraz uzyskania większych szans na rynku pracy, a tym samym także ważnym czynnikiem zwalczania ubóstwa.

Aktywni młodzi obywatele

38. Podkreśla, że uczestnictwo młodych ludzi — ich udział w życiu społecznym i współkształtowanie go — wzmacnia dzieci i młodzież, buduje pewność siebie i sprzyja demokracji oraz aktywnym postawom.

39. Zwraca uwagę na szczególne znaczenie procesów partycypacji na szczeblu lokalnym i regionalnym. Uczestnictwo jest dla młodych ludzi szczególnie widoczne i trwałe, gdy współuczestniczą oni w kształtowaniu swojej przestrzeni życiowej i bezpośrednio odczuwają wynik tego procesu.

40. Zauważa, że jest bardzo istotne, by dzieciom i młodzieży przybliżyć mechanizmy samorządu lokalnego i regionalnego, zaznajamiając ich ze stanowiskami, zadaniami i kompetencjami demokratycznie wybranych przedstawicieli szczebla lokalnego oraz z ich możliwościami pomagania miejscowej społeczności w udoskonalaniu warunków życia i pracy.

41. Z zadowoleniem przyjmuje wymianę doświadczeń na szczeblu europejskim służącą wzmocnieniu lokalnych i regionalnych inicjatyw dotyczących uczestnictwa oraz wzywa szczebel krajowy i UE, jak również władze regionalne i lokalne, do opracowywania polityki dotyczącej młodzieży w sposób międzysektorowy i na zasadzie ścisłej współpracy z młodymi ludźmi.

42. Pozytywnie ocenia propozycję Komisji Europejskiej dotyczącą regularnego sporządzania sprawozdań dotyczących młodzieży. Może to przyczynić się do analizy warunków życia młodych ludzi i przedstawienia ich interesów, a tym samym zapewnić podstawę do opracowywania międzysektorowych polityk dotyczących młodzieży na szczeblu krajowym, regionalnym, lokalnym i wspólnotowym. Trzeba jednak zwrócić uwagę na to, by na państwa członkowskie, regiony i gminy nie zostały nałożone żadne nowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości. Liczne już przedkładane sprawozdania, opisujące także sytuację życiową młodych ludzi, zawierają wiele potrzebnych informacji.

43. Podkreśla, że wolontariat młodych ludzi jest dla nich ważną szansą z jednej strony na aktywną integrację ze społeczeństwem, a z drugiej strony na zdobycie pierwszego doświadczenia zawodowego pozwalającego na lepszy wybór przyszłego zawodu.

44. Zwraca uwagę na to, że wolontariat prowadzi także do zdobycia wiedzy i umiejętności, które mogą być ważne dla przyszłej działalności zawodowej. Warunkiem zwiększenia atrakcyjności wolontariatu dla młodzieży jest uznawanie kwalifikacji zdobytych w ramach takiej nieformalnej nauki.

45. Z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście wprowadzony przez Komisję w ramach programu UE „Młodzież w działaniu” Youthpass — indywidualne zaświadczenie o jakości współpracy młodych ludzi przy działaniach z tego programu — oraz popiera planowane przez Komisję uzupełnienie europejskich jednolitych ram dla propagowania przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) ⁽⁹⁾ o opis zdobytych nieformalnych kwalifikacji.

46. Domaga się, by na wszystkich szczeblach zwrócić szczególną uwagę na to, by również młodzi ludzie będący w niekorzystnym położeniu mieli zarówno większe możliwości uczestnictwa, jak i lepszy dostęp do wolontariatu.

Bruksela, 10 kwietnia 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Zob. decyzja nr 2241/2004/WE.